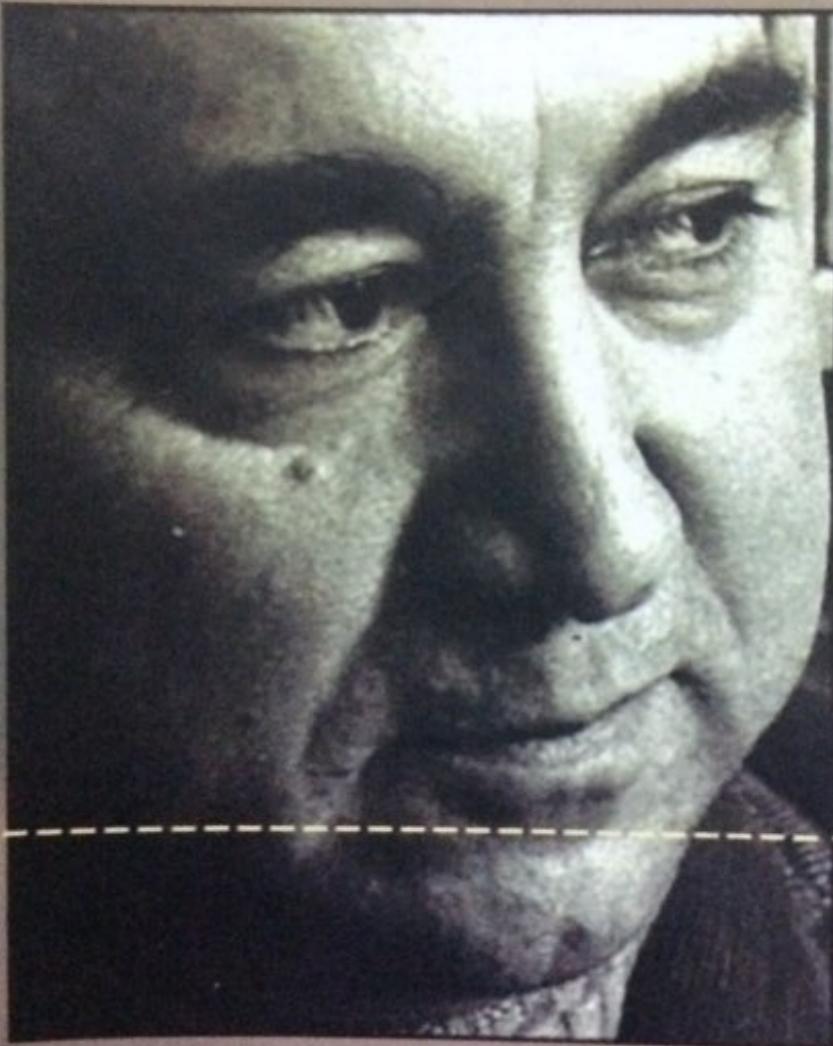

عہزیز نہسین

ژنائی ووشپار ترسناکترن

وہ رگیرانی : کامیل محمد

بلاوکراوهی خانهی چاپ و بلاوکردنەوهی چوارچرا

(١٠٧ . رنجیرهی)

ناونیشان / سلیمانی شهقامتی گوران - فەرعەکەن
صابونکەران - بازاری سلیمانی - تەنیشت کتىپخانەن نەوقاف

موبایل ناسیا ٦٧٥٧٥٠٧٧٠٠٢٣٨٨ - سانا ٢٠٠٧

cwarcra_kurdstan@yahoo.com

نرخ ٢٥٠٠ دینارە

عزیز نەسین

ژنانى ھوشيار ترسناكتىن

نوسىنى ؛ عەزىز نەسىن

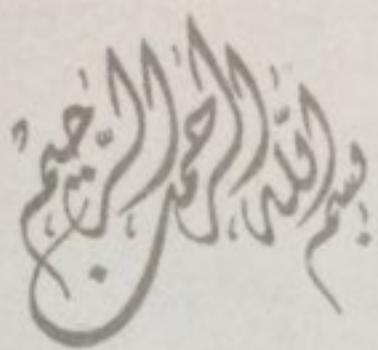
وەرگىپانى لەذارسىيەود: كامىئىل محمد

پىيداچونەودى: مەممەد جەمال

پاپان يەكەم

سلېمان

٢٠٧

پيّناسى كتىب

ناوى كتىب : ژنانى هوشيار ترسناكترن

با بهت : كۆمەلە چىرۇك

نوسيينى : عەزىز نەسىن

وەرگىپرانى : كاميل محمد

نۆبەتى چاپ : چاپى يەكم سليمانى ۲۰۰۷

چاپخانە : چاپەمنى چوارچرا

تىراز : ۱۰۰۰ دانە

رۇمارەي سپاردن (۲۰۵) ى سالى (۲۰۰۷) وەزارەتى پىدراؤه

پیتِرست

۷.....	به‌لی قوربان
۱۹.....	نیمه‌ش مرؤفین
۳۹.....	بُوچى لە ولاتى خۇتان كەرنىيە
۶۵.....	رىيگە و رەوشى كاسېى
۷۵.....	بۇ خۇشىان نازانن لە سەرچى شەر دەكەن
۸۵.....	بە من چى
۹۳.....	شارەوانى ھەلبىزىراو
۱۰۱.....	بىيىدەنگ بە ... فزولى مەكە
۱۰۵.....	زەنگى يەكەم سەررووى شار ... زەنگى دووەم خواررووى شار
۱۱۵.....	بە گشتىي دوو خولەك كات ئەگرى
۱۴۷.....	ژنانى هوشىيار ترسناكتىن
۱۳۹.....	گەرەكەكەي نىمە
۱۴۷.....	قابىلى نىيە

۷ عکزیز نهادین

بهلىٽ قوربان...^۱

گويپايهلىن قوربان...

بهشى بلاوكردنەوه نۇ كارمهندى هېبوو، دوراوشۇر لەناو
ژوورەكەدا دانىشتىبووين و سەرگەرمى كارى خۇمان بۇوين، من و
كەريم تازە دامەزرا بۇوين، باقى كارمهندەكانى تر قەدىمى بۇون.
ھىشتا بەرىيەبەرى گشتىم نەئەناسى و كاتى هاتە ژوورەكەمان
لە جىيگەي خۇم ھەلنى سام، يەكى لە ھاوكارەكانم كە لە دوامەوه
دانىشتىبوو مشتىكى دا لە كەلەكەم!!
- هەستە بەرىيەبەرە.

ھەر كە ناوى بەرىيەبەرم بەرگۈي كەوت، وەكى ئىسپىرىنگ لە
جىيگەي خۇم بەرزبۇومەوه.

^۱ لە رۆزى نامەي ھەلۋىنىست بلاوكر اوختەوه

کابرا بیست سی ملیون پارهی ههیه، چل پهنجا کهس لهناو
فهرمانگه کهیدا کار ئەکەن ئەکری لەبەر پىيىدا بەرز نەبىتەوه.
- دانىشىن!

ھەموو دانىشتىن... تەنها ئاغا شەوقى كە لىپرسراوى ئىمە
بۇو بە پىيۆھ وەستا بۇو.

بەرپىوھ بەر گوتى:

- بە پىيۆھ وەستان يانى چى؟ من لم
ماستاوساردىكرنەوەيە خۆشم نايەت.

شەوقى ھېشتا بە پىيۆھ وەستا بۇو گوتى:
- فەرمانته گەورەم دائەنىيىشىم.

لەوھ گەپى كە دانەنىشت، دەستى گرت بە كەلەكەيەوھ و سەرى
كەچ گرت، بەرپىوھ بەر گشتىي كە زۇرى لم پىياھەلدانە بەر گويى
كەوقىبوو نەفرەتى لەو جۆرە كەسانە دەكىد، تەماشا يەكى شەوقى
كردو بە كەمى ناپەحەتىيەوھ دووبارەيى كردەوھ:
- ووتم دانىشىن.

- گۈپەيەلىن قوربان.

بەلام دىسان دانەنىشت، سووکى لمە زىاتر نىيە، رابۇواردىن
كە نىيە، كابرا رىيک و پاستو بى توپىكلى ئەلى (من رقم لم جۆرە
كردارانەيە!!) بەلام ھەمدىسان ملى لار كردەوھ، ئەگەر لەپەنا مندا
ئەبۇو ملىم ئەگرت و پام ئەكىشىاو ئەمگوت (سووک لم ھەمووى
كەمتى).

بەریوەبەرى گشتىي تۇرە بۇو ھاوارى كرد:

- تۇ بۇچى دانانىشى؟ ووتم لەم جۆرە كارانە خۆشم
نايەت، دانىشەو سەرگەرمى كارت بە.

- گۈيرايەلىن قوربان.

قسەي ئەكىد، بەلام دانەئەنىشت، بەریوەبەرى گشتىي
نەيئەزانى بىرواتە دەرەوە لە ژۇورەكە يان شتىك كە بۇي ھاتبۇو
پرسىيار بکات.

ئەمجارە بە ھىمنى گوتى:

- بۇچى دانانىشى كاكە؟ فەرمۇو دانىشەو
ئىسراھەت بە!

شەوقى ھەمدىسان نەوازشى كردو گوتى:

- رېزتان ھەيە گەورەم... ئىسراھەتم...!

بەریوەبەر پىكەنин گرتى، بەلام نەك لە خۆشحالىدا بەلكو لە^{تۇرەيىدا}:

- ئاغا شەوقى من لەم جۆرە قسەكردن و خۇ
بەكەمزانىن و ماستاوجىتىيە خۆشم نايەت، تىڭەيشتى؟

- بەلى گەورەم... فەرمانتە گەورەم.

بە ئەندازەيەك رقم ھەستا بۇو ئەگەر بىمتوانىيايە مشتىكى وام
ئەسرەواندە پىشىتە ملى سەرى بىكەوتايەتە زەۋى... ھاۋپىكەنام
ئەيانگوت (مرۆقىيەكى ماستاوجىتىيە) من باوهەرم نەدەكىد...
بەریوەبەر بەپاپانەوە وە گوتى:

- براذر دانیشه! ...

- تکا دهکم گهوره... مولهت بدنه به پیوه راحه تم.

به پیوه بهر دیتی سوودی نییه پشتی تیکردو روو به نیمه

گوتی:

- ئەمجاره هاتم بو ئىرە كەس بوئى نییه له جىنى

خۆى هەستى...

به پیوه بهر لە دەرگا چووه دەرھوھ شەوقى هيشتا بە پیوه
وەستابوو، لەدواى ئەۋەھەر (بەلى قوربان... بەلى قوربانى)
بوو.

نیوهپو كاتى بو نانخواردن چووين بە كەريم گوت:

- كۈرە ئەم شەوقىيە چەندە ماستاوجىيە؟ تا ئىستا

شتى وام نەديوه نەيشم بىستووه!!

كەريم وەلامى داوه:

- كاتى ئەم ماستاوجىيانه بەسەر چووه، ئەمانە

پىيان دەلىن ماستاوجىيەتى رۆزھەلاتى.

پرسىم:

- بوچى ماستاوجىيەتى رۆزھەلاتى و رۆزئاوايى ھەيە؟

- بەلى گيانەكەم... ماستاوجىيەتى رۆزھەلاتى ئىتر

كۇن بووه، لەم پووه بەپیوه بەرى گشتىي لەم جۆرە

ماستاوجىيەتىيە ناپەحەت ئەبى وە ئىلا ھىچ كەس بە

لايەوه گران نییە تارييفى بكرى و رىزى بو دابىرى.

ماستاوجچیتی رۆژئاوایی بەو جۆرەی دەرونناسان دەلین زیاتر
بە دلەوە ئەچەسپی، ھەروەک چۆن ئاغای بەپریوه بەری گشتیی بەو
جۆرە ئەلی (من لە ماستاوجچیتی خۆشم نایەت) ئەگەر رىك بکەوی
ماستاوجچییە کى ئەوروپا يى بىت ئەوکات ببىتە، ئەو كە دەلی
(حەزم لە ماستاوجچیتی نىيە) ماناى وايە ئەو جۆرە ماستاوجچیتیيە
كە من ئەمەويت بە دەست ناكەويت، زۆر دلم بؤى دەسووتى،
پاۋىزكاران كە لە بەدەرم ملىونەها ئەمرىكى كار ئەكەن پېشەيان
تەنها ماستاوكىرىدەن ھەلبەت بە شىيوهى ئەوروپى نەك وەك ئەم
شەوقىيە بى مىشكە.

گوتە:

- كەريم گیان تۆریگەی ئەو كارە شارەزايىت؟

- بەلی، ھىچ رىگەكەي ئەزانم، زانسىتكەشى ئەزانم،
لە فەلسەفەكەشى ئاگادارم ئەت، وى تاقىي بکەمەوه؟

ماوهىيە كى زۆر درىزەي نەكىشا كەريم پپو پاگەندەكەي
جىيەجىيى كرد، مووچەي من (٢٥٠) ليرە بۇو، كەريم كە سى مانگ
بەر لە من دامەزرابۇو ھەر بەو جۆرە مووچەي وەرددەرت، يەكەو
پاست بىتىم مووچەي كەريم بورە (٣٠٠) ئىرە چەند دانەيەك لە
كارمەندە قەدىمىيەكان كەرىيانە هات و ھاوار، بەلام زۆرى پى
نەچۈو مووچەي كەريم بۇوە دوو ئەوهندە!!

ئاغا شەوقى (٤٠٠) ليرەي وەرددەرت و لەسەر بېيارى
بەپریوه بەری گشتیي كەريم بە لىپرسراوى بەش دانراو شەوقى بە

ناوی جیگر دانرا، بهرهو پیش چوونی کهريم به وندنده کوتایی
نهات له دوای ماوهیه کی که م مووجه کهی بوروه (٧٥٠) لیره به
ناوی سکرتیری به پیوه به ری گشتیی هه لبزیرا.

هه رچه نده مووجه کهی کهريم بهرهو ژوور بچوایه ئه وا جیاوازی
له گهله ئیمه زیادی ئه کرد، ئه لبھت ئیمھش ریزیکی زورمان لی
ئه گرت و فه رمانه کانیمان جیبھ جیی ده کرد، به لام ئا کاری ئاغا
شه وقی له م لا یه نه شه وه له گهله ئیمه جیاوازیی هه بورو.

له گهله ئه وھی کهريم ماوهیه کارمه ندی ژیز دهستی ئه و بورو
ھه ر که ئه وی ئه بینی دو گمھی چاکه تھکهی ئه بهست و نه وا زشیکی
بو ئه کردو ئه یگوت:

- گهوره... فه رمانیکتان هه یه به من... به لی قوربان،
گویرایه لین قوربان.

له گهله ئه وھی کهريم مولھتی ئه دا دابنیشی، به لام شه وقی
ھه ر گیز نه یده ویرا !!

جاریک بھر گویم که وت کهريم ئاغا له گهله به پیوه به ری گشتیی
بو گه شتکردن بو ئه وروپا چوون کاتی له سه فه ر گه رانه وه
مووجه کهريم بورو به (٢٥٠٠) لیره و دواتر گهی شته (٥٠٠٠)
لیره و بورویه هه مه کارهی به پیوه به ری گشتیی !

ھه ر کاتی به پیوه به ر لھوی نه بوروایه کاره کانی کهريم ئه نجامی
ئه دا، به لام هه رکات کهريم نه بوروایه هه موو کاره کان ئه وھستان !!
وابیر نه که یته وھ کهريم مرؤفیکی زیره کو کارزان بوزبیت یان زور

خاوهن ئەزمۇن بۇوبىت! نەخىر لە مەرۆقە سادەكانىش كەمتر بۇو، ئىستا بۇچى ئەوندە بوبۇو جىنى باوهېرى بەپىوه بەرى گشتىيە مىچ كەس نەيىننەيەكەي نەدەزانى، من لە قسەكانى يەكەم رۆزەوە شىئىك تىيگە يىشتىبۇوم، بەلام بە تەواوى چ كارىڭى كردووەو ماستاوجىتى رۆزئاوايى چۈنە ئاگايىيەكم نەبۇو.

پاشتر كاتى بە بۇنەي يادى بىستەمین سالەي دامەز زاندى فەرمانگە كان جەڭنیان گرتىبۇو، ئەم باسەم بۇ ئاشكرا بۇو، جەڭنى ئەو شەوه لەناو ھۆلى يەكى لە چىشتىخانە گەورەكان بەرپا كرابۇو ھەموو كارمەندەكان بانگھىيىشت كرابۇون، من لە سەرەتاي جەڭنەكەوه ئاگام لەوه بۇو كورسى نزىك بەپىوه بەرو كەريم ھەلبىزىرم، سى كورسى لەوان دوورتر بۇوە نسىبىم ھەولم ئەدا قسەكانى بەپىوه بەرو كەريم بە باشى بىيىستم بە تەواوى سەرنجەوه گوئىمدا بە قسەكانى ئەوان.

بەپىوه بەرى گشتىي پەرداخى مەشروعى ھەلگرت بە سەلامەتى ھاوکارانى بىخوات، كەريم خىرا دەستى گرت و گوتى:
- تكا دەكەم... تو ئەزانى زيانى ھەيە بۇتان!

بەپىوه بەر بە پىيەكەن يىننەيەكى دۆستانەوە وەلامى داوه:
- قەيناكات ھەموو شەويىك جەڭن نىيە!

كەريم بە كەمى تۈرەيىيەوە دووبارەي كردەوە:

- نە... باش نىيە... ئىستا كەيفى خۇته... بەلام

بەيانى نابى لەبر ناپەحەتى دل ھاوار بىكەيت.

بەپریوه بەر پەرداخەکە لەسەر مىزەکە داندا دواي چەند
دەقىقە يەك گوتى:

- هەوا زۇر گەرمە پەنجەرهەكان بىكەنەوە.

ھەر كە ئەم وشەيەي لەدەم دەرھات ئاغا شەوقى رايىرىد بۇ
لای پەنجەرهەكە و گوتى:

- بە گويىرايەلىيەوە قوربان.

بەلام ھىشتا نەگەيشتىبووه پەنجەرهەكە كەرىم بە تۈرەيىيەوە
ھاوارى كرد:

- پەنجەرهەكە نەكەيتەوە.

دواتر گەرايەوە بۇ لای بەپریوه بەرى گشتىيى و گوتى:

- تو ئارەقت كردووە، ئەگەر پەنجەرهەكە بىكەينەوە
ناپەحەت ئەبىت.

بەپریوه بەر بە جولاندى سەرى قىسىمىنى . كەرىمى
سەلماندو دەستەسپەكەي دەرھىنداو عارەقەكەي سېرى. دواتر
دەستى بىردى پەرداخى ئاوي تىيىكىدو ويىستى بىخواتەوە كەرىم
ھەمدىسان بەرگرىلى كردو گوتى:

- ئەمشەو چىتە؟ كارى عەجىب و غەرىب ئەكەي!

- ئەمەۋىت ئاو بخۆمەوە!

كەرىم سەرى بە راست و چەپدا باداو گوتى:

- مەگەر ئامۇرڭارىيەكەنە پىزىشكەت لە بىر چۆتەوە

پاشان گارسۇنەكەي باڭ كردو گوتى:

- ئا بتلىنگ ئاوي پالفتە بھىنە.

بېرىۋەبەرى گشتىيى هەركارىك بىویستايىه بىكەت كەريم
ئاغا نەيدىدەھىللاو بېرىۋەبەرىش مۇو بەمۇو فەرمانەكانى
كەريمى ئەنجام ئەدا.

كاتى ھەمۇو ئارەقمان كردبوو كەريم گوتى:

- وا باشتە كەمىك پەنجەرەكان بىكەيتەوه.

ھىشتا قسەكەي تەواو نەبۈوبۇو ئاغا شەوقى وەكو
ئىسپەرنىڭ لەجىي خۆى ھەستاۋ رۇيىشت بۇ لاي پەنجەرەكە
بېرىۋەبەرى گشتىيى لەداخى ئاكارەكانى ئاغا شەوقى وەكو
شىيت ھاوارى كرد:

- مەگەر تۇ خزمەتكارى؟ لەجىي خۆت دانىشە.

- فەرمانتە گەورەم.

پاشان بېرىۋەبەر بۇ ئەوهى توپەيىھەكەي دەركا ويستى
جىگەرەيەك دابىگىرسىيىنى، بەلام كەريم بەرگرى كردو گوتى:
- ئەمە سىيىھەمین جىگەرەيە ئەمۇرۇ ئەيکىشى تكايى
يەك نەفەس زىياترى لى مەددە.

ھەمۇو بىرۇ ھۆشى من لاي ئەوان بۇو، جارىك كەريم بە¹
ھىۋاشى بە بېرىۋەبەرى گوت:
- بېرىار بۇو ئەم جلو بەرگە قاوهىيە ئىيتر لەبەر نەكەيت تۇ
چۇن ئەوندە بى سەلىقە!

ماوهیه کی تریش له رهفتارو ئاکاری ئام ملینونیزه
وردبوومه وه مرؤقیک بهم قهدو قهواره ریک وهکو مندالیک
وابووا دواي ئه وهی نانی ئیواره مان خوارد كهريم
تە ماشایه کی سەعاتە كەی كردو به بەريوھ بەرى گوت:
- هەلسین بىرۇين... كاتى خەوی ئیوھ گەيشتۇوه!

بەريوھ بەر حەزى نەدەكردو گوتى:

- با كەمیکى تر دانىشىن.

- نا نابىت سەعات نۇو نیوھ تا بگەينه مالەرە
ئەبىتە دە، تو سەعات دە ئەبىت بچىتە ناو جىڭەی خە.
لە كاتى هەلساندا كەريم پەرداخىك مەشروعى ھەلگرت
بىخوات من خىرا دەستىم گرت و گوتى:

- چى ئەكەی بابە؟ لە سەرەتاي شەوه وە تا ئىستا ئەم
پىنجەمین پەرداخە... بۇ ھىچ لە بىرى سەلامەتى خوتا نىت.
كەريم بۇوي بۇ لاي من وەرگىپاۋ دەستى كرد بە پىكەنин و
دەستى خستە سەرشانمۇ منى كېشايدە كەنارو گوتى:

- ئافەرين... جياوازى نیوان ماستاوجىتى رۆژھەلاتى و
رۆژئاپى باش فيئر بۇويت... ھەلبەت دەرسى زىاتر ھەي
پىويستە فيئر بىت، بەلام لەم تاقىكىردىنە وە بچوکەدا پىشانتىدا
ئامادەيىت ھەي، باشه مووجە كەت چەندە؟

- دووسەدو پەنجا لىرە!

- بُو بِه پِيَنْج سَهْدَا بِرْقَ كَارِي شَهْوَقِي وَهَرِيَگَرَه لَه

ئِيْسَتَه بِه دَواوه جِيَكَرِي تَوْيِه!

ئَاغَا شَهْوَقِي چَوَو دَهْرَكَاي بَوْ بِه پِيَوْه بِه رو كَهْرِيم كَرْدَه وَه بِه
نَهْوازْشَهْوَه گَوْتِي:

- خُودَاهَند ئِيْوَه بِپَارِيزِي... زِينْدَوَو بِمِيَنْتِي... بِه
مِيَوانِيَي ئَهْمَشَهْو هَهْمَوْمَانْت سَهْرِيلَنْد كَرْدَا!
منْ هَاوَارْم كَرْد:

- بِرْقَ ئَهْو لَاوَه مَاسْتاوْچِي... توْ ئَابِرْبُوْي هَهْمَوْ
مَاسْتاوْچِيَيْه كَانْت بَرْد... هَهْمَوْ شَتِيَّك سنُورِي هَهْيَه...
بِرْقَ لَهْبَهْر چَاوَم وَن بَه.

ئَاغَا شَهْوَقِي لَهْكَهْل ئَهْوَهِي نَوْر نَاضِحَهْت بُو بِه مدِيسَان
بِچَوكِي خَوْيِي پِيَشَانْدَاد گَوْتِي:

- بِه لَى قُورِيَان، گُويِّرَايِه لَى قُورِيَان.

ئىمەش مروقىن

خوداوهند لە مردووی ھەموو لايەكمان خوش بىت،
كۆچكىردووی باوكى منىش بخاته ژىر پەحمەتى خۆى،
خانوويمەكى خشت و گلى بۇ بهجىھىشتن... تاوهكى خۆى لە
زياندا مابۇو ئاگايىيەكمان لە كرى نشىنى و مال بەكۆلى نەبۇو،
دواتى مردىنىشى تا ماوهىيەك رەحەت بۇوين، بەلام كاتى... برا
بچوکەكەم رىنى هيئتا زيانى ئىمە ژىرەو ژوور بۇو.

لەم مالە ميراتىيەدا دوو بەشى هى من بۇو، دوو بەشى مالى
براکەم و باقيەكەشى بەشى دوو خوشكەمان بۇو، لەسەر ئەم
ئامارە لە پىنج ژوورى مالەكە، لە دوو ژوورى مالەكەدا من دا
ئەنىشتم، دوو ژووريش بە دەست براکەمهوه بۇو بەشى
خوشكەكانىشمان دابۇو بە كرى بە خىزانىيەكى شەش كەسى، رىنى
براکەم لە قەرهەچ ئەچوو لە جياتى سۆز و مىھەبانى و

خوْشِرْهفتاری تا دلْت بخوازی ناحه زو بهد رهفتار بُو نازانم چه
ده رخواردی براکه م دابوو ئه قل و هوشى لى سهند بُو.

ئه و براکه مى و هك بوكه لى يك لهناو دهست ههل ئه سوداندر
ئه گهه بىگوتايە (ماست پرهشە) براکه م ئه يسەلماند!

رنه خوْشى لە ژووره كانى خوْيان نه دههات و چاوي بېرىبۈرە
ژووره كانى ئىمە... لە بەر ئه وەي نىوان من و براکه م تىك نەچى
گوتە:

- ئىوه بىنە جىيگەي ئىمەو... ئىمەش دىيىنە جىيگەي
ئىوه.

جىيگەمان گۇرپىيەوە من و رنه كەم و كورە گەورە كەم و كچە پىن
بە خىرە كەم لە گەل دوو مەندالى بچوک چوينە نىو دوو ژوورى
بچوک، دوو ژوورە گەورە كەمان دا بەو دوو نەفرە، بەلام بۆچى رنه
بە وەش دهست بەردار بُو؟ هيشتا مانگىك تى نەپەرىبۈرۇ، رنه
كەوتە گەپ كردىن، بە درىزايى سالىك جىيگەمان ئه گۇرپى، رنه كەم
خوا لىيى رازى بىت، رىنىكى چاك و گوپرايەلە هەرچى پى بلىت
سەر بەرزناكاتەوە... لە جوئە كەسانە يە مەندالىك ئە توانى بىدا بە
سەرپياو نانە كەي لە دهست بېرىقىنى.

بە راستى لە بىرم چوو خۆم بناسىيىنم، ببورن لەم رۆزانەدا بە
ئەندازە يەك گىرۇ و پە بۈوم تەنانەت ناوى خوئىشم لە بىر چووه تەوە،
ناوم كەريم كار دروستە، كار مەندى شارەوانىيە مانگى بە (٢٥٠)
لىرە لە بەشى پەروەندەي گۇرسستان كار ئە كەم.

ماوهی بیست ساله له پشت همان میز دانیشتووم نه که س
کاری به کارمهوه ههیه نه من کارم به کاری که سهوه ههیه.
له ئاکاردا مرؤقئیکی به تهرتیبم، هم له کاروباری فەرمانگ
هم له کاروباری تایبەت به مال و ژیانم، لهو کەسانەم کە ژیانم له
ریگەی راستەوه بەسەر ئەبەم لەم پووهوه هەموو مەندالەکام
هاوشیوهی خۆمن، رىنەکەم كورە پۇورو ئامۇزاو خالۇزاي جۇراو
جۇرى نېيە! لهناو مالدا، له سەماو گۈرانى و ئاوازو بەزم و بالۇرە
خەبەرى نېيە!

عەسران له گەل مەيشكەکاندا کە دەچنە كولانە، له مالەوه كۆ
دەبىنەوه، بەيانىانىش بە دەنگى كەلەشىر، هەموومان له مال دەر
ئەچىن.

رۇزىك لە فەرمانگە گەپرامەوه مالەوه، دىيمەنىڭم بىنى ئارامى
چەند سالەمى تىك دا باشە چىم دىبى باشە?
رىنە شېرىشىتەكەي براكەم رىنەكەي منى نابووه ژىرو لىنى ئەدا!
بەلام چۇن لىدانى؟ بە لەقە، بە بۆكس، بە زىللە، بە تاكە پىلاو.
نەمدەزانى چىپكەم؟ بېرۇمە پىش؟ نەرۇم...؟

هاوارىڭم كرد سوودى نەبوو... له سەر خۆ گوت:

- براڭنى بەرىز؟ رىنى براى خۆشەويىستم! ھىشتا

قسەکانم تەواو نەبوبۇو براڭنەكەم مشتىكى واى
سەرەواندە سەرسىنگم، مەنچەلى چىشىتم پاشت و خۆيىش
كەوتە ناوه پەستى ژوورەكە.

لهو روژه بهدواوه براکه‌م و رنه بی چاوو پروودکه‌ی پیشان لی
کردینه که‌وشو گوتیان ((یا بهشی نئیمه بکره، یان بهشکدن
بفروشه)) من لیره‌یه که‌پاشه و تم نییه!

بریار بیو ئه و بهشی من بکریت. چون له حائی من ٹاگادار بیو
پهیامی نارد (من بهشی تو به سی هزار لیره ئه کرم))
و هلام داوه ((پیاوی باش بهشی من چوار پینچ هزار لیره
نرخیه‌تی)).

براکه‌م گوتی:

((هه رکه‌س ئه‌یکری بی‌فروشه من به زیاتر کریار نیم)) ئه مزانی
به م پاره‌یه کونه مشکیکم پی ناکدری، به لام چاره‌یه کم نه بیو
نه مده‌توانی لهو ماله‌دا بمی‌نمه‌وه، که‌سیش نه‌یده‌ویرا بهشکه‌م
بکری، رازی بیوم گوتم:

نورباشه، ئه‌پرم شوینیک به کری ئه‌گرم.
ئه‌گهر ئه و روژه ئه مزانی حائی به‌کری گرتني خانوو لم
شاره‌دا ئاوایه هرگیز غه‌لته‌تی وام نه‌ده‌کردو نه‌مده‌ویرا ئاوا
قسه‌یه که‌م.

مامه‌لم ته‌واو کرد، سی هزار لیره‌م و هرگرت و بریار بیو له
ماوه‌ی (۱۵) روژدا ماله‌که چوں بکه‌م.

له‌ناو فه‌رمانگه‌دا کارم به جویی بیو نه‌مده‌توانی زور غایب بیم
وه‌زعه‌که‌م بیو یه‌کی له هاوکاره کانم باس کرد، ئه و منی نارد بیو
لای نوسینگه‌یه کی کرین و فروشتني خانوو زه‌ویی ناسراو. کاتنی

وەزۇھەكەم بۇ خاوهن نوسىيىنگە باس كرد سەرى راۋەشاندو
وەلّامى داوه:

- وەلّا براكەم لەم زەمانەدا خانوو بە مرۆقى وەكو
تۇ نادەن بەخۇپا كاتت بەفيپۇ مەدە!

خويىن پەرييە نىيۇ چاوم! لە خوا بەزياد بى فشارى خويىنم نىيە.
گوتى:

- بۇچى من چ جۇرە مرۆقىكىم كە خانوو بە من
نادەن! چ عەيىيىكىم هەيە?
خاوهن نوسىيىنگەكە بە خويىنساردى و دەم بە پىيىكەننەوە كاتى
قسەكانى من تەواو بۇو گوتى:

- تۈرە مەبە بىراددر. خەلکانى وەك من و تۇ خۇمان
بە مرۆق دەزانىن، بەلام ئەوانى تر ئىيمە لەنېيۇ چوارچىوهى
مرۆقايدەتىدا حساب ناكەن..

من زىاتر تۈرە بۇوم:

- ھەركەس ئىيمە بە مرۆق حساب ناكات خۆى مرۆق
نىيە، مەگەر مرۆقەكان چىيان ھەيە ئىيمە نىماڭە؟
دۇوبارە بە پىيىكەننەوە:

- ھا.. ھا!! ئىستا پىيت دەلىم، ھەفتەي چەندجار
دەچى بۇ سىينەما.

- كارم بە سىينەما چىيە؟

- ھۆلى شانۇ چى؟

- نهوي شويتنى ئىمە نىيە!
- بۇ يارى تۆپ تۈپىن ئەرۇي؟
- لە تەمەندىدا نەرۇشتۇوم!
- رۇزى چەند كىلىو گۆشت ئەكىرىت؟
- ئەم مووجە بۇ ئە و مووجە تۆزىك گۆشت ئەكىرم!
- لەدواى نانخواردىن شىرىينى ئەخۇن?
- پارەي ئىمە بەشى ئەمانە ناكات!
- كتىب و گۇۋار ئەكىرن?
- ئەمانە چىيە بابە، لە خوالىخۇشبوسى باوكىمەوه
كتىبىيكمان بە ميرات بۇ جىماوه جارجارى ئېخۇينمەوه!
- سالى چەند دەست جل ئەدوورى?
- چى ئەلىنى؟ خودا شاهىدە ئەم پانتولەي لەپىمدايە
پىنج سال لەمەوپىش بە.. نىوداشتى لە بازارى
كۈنە فرۇشانم كېرىوھ، خودا تەمدن بىدا بە ژنهكەم راست
ئەلىن (خودا سەرما بە بىحال ئەدا) ئەگەر ئە و كەيىبانووی
من نەبۇوايە كارى من دروست نەدەبۇو. كاتى جلوبيەرگ
ئەكەم سالى يەكەم لەبەرى ئەكەم. سالى دووهەم رەنگى
ئەكەم، سالى سىئىم بەرو پىشى ئەكەم... سالى
چوارەميش پىشت و رووهەكەي رەنگ ئەكەم. سالى پىنجەم
پشۇويەكى پى ئەدەم. سالى شەشەم ژنهكەم ئەيکاتە
جلوبىەرگ بۇ مەنداڭكان! سالى حەوتەم ئەگەر شتىكى لى

ما بوروهه میفرؤشم! نه گهر به که لک نه هات بو
پاک کردن وهی قاپ و قاچاخ سودی لی و هر ده گریت.
خواهن نو سینگه که هیشتا پیده که نی و پرسی:

- نهی روزانی پشوو؟

لهم پرسیاره ئیتر و هکو له کووره بیمه ده رهه و هلامم داوه:
برادر مه گهر ده ستوری ئاین له من ده پرسی?
دوباره پیکه نی:

- ویستم به به لگه پیت بسەلمیتمن من و تو له گه ل
مرؤفه کان چهند جیاوازیمان ههیه. ئاخر ئازیزم که سی
سالههای سال نه چیته سینه ماو نه چیته هولی شانفوو
منداله کانی به تامه زریی گوشته و سه ربیننه وه کهی له
ریزی مرؤفه ئه زمیر دریت?

خدادا بزانی له ته ریقیدا خه ریک بوو بته قم رازی بووم زه ویی
قوتم بدای، چهند مرؤفیکی گیل بووم. نه گهر نه چومایه ته لای ئه و
پیاوه چاوو گویم نه کرایه ته وه تا ئیستاش هه روام نه زانی مرؤقم
به خه جاله تی و ناره حه تییه وه له ده لاله که م پرسی:

- بیبوره ئیسته من چی بکه م؟

به جوریکی تایبہت بو چاوه کانمی پوانی:

- بو چی له من نه پرسی؟ و هک نه وه واایه (که چه ل
نه گهر تیمار که ربی سه ری خوی تیمار نه کا) لهم روزو
زه مانه یه دا هه رکه س بتوانی فه رشی خوی له ئاو ده ربینی

زور زیره که. من ته‌نها ده‌لائیکی خاوه‌نداریتیم، چ کاریک
نه‌توانم بکه‌م؟ و هزیری نیشته‌جی بوون ئه‌بیت ده‌ردی تو
ده‌مان بکات، من چوزانم چاره‌سه‌ری تو چییه؟

باوه‌ر بکه تا ئه‌وکاته لهم هه‌راو به‌زمه زانیاری‌یه‌کم نه‌بوو
نه‌مدهزانی مروقیک نه‌توانی ژیانیکی ئاسوده بو خیزانه‌کی
فه‌راهه‌م بکات به‌مرؤفه حسیب ناکریت، من تا ئه‌وکاته ئه‌وه‌نده
نه‌گه‌پابووم تاوه‌کو لهم بارانه‌وه زانیاری به‌دهست بھینم وام
ده‌زانی هه‌رکه‌س له دونیا بژی و پیی بلین مروفه به‌یانی تا ئیواره
کاریکات ئیدی مروقیکی ته‌واوه، چونکه ئاگاداری ژیانی مروقانی
دیکه نه‌بووم. تاکو ئه‌م ده‌رده سه‌ری‌یه‌م بو پیش نه‌هاتبوو
هه‌میشه خوم به مروقیکی به‌خته‌وهر ده‌زانی، چونکه هیچ ئاگام
لهم دونیایه نه‌بوو.

با زور دریزه‌ی نه‌ده‌یشی خولاسه چه‌ند نوسینگه‌یه‌کی تر
رویشتم به‌لام سوودی نه‌بوو.

چوومه لای نوسینگه‌یه‌کو سلاوم کرد:

- ئه‌م کاته‌تان باش.

وه‌لامیک نه‌بوو... پرسیم:

- خانوویه‌کم ئه‌ویت بو کری.

- زور باشه خانوویه‌کی زور باشمان هه‌یه ئه‌توانی
بېرقىن بېبىنیت.

- زور سوپاس هه‌رئیستا ئاماذه‌م.

کابرا سه‌ری به رز کرده و دو سه‌یری کردم و گوتی:

- و اده‌زانی هه‌ر تو لیره‌یت له‌گه‌ل توْم نییه!

وه‌لام داوه:

- و امدہ‌زانی به من ده‌لیئی بروین ته‌ماشای بکه‌ین،

منیش خانوویه‌کم ده‌ویت بو کری.

- خانووی کریمان نییه.

بی خوا حافیزی هه‌ستامو هاتمه ده‌ره‌وه. خولاسه، وه‌کو

که‌وچکیک له‌نیو مه‌نجه‌ل رایدھی هه‌موو جیگایه‌ک ده‌گه‌ری، منیش

ته‌واوی شار گه‌رام. گه‌ره‌کی نه‌بوو سه‌ری پیانه‌که‌م، دامه‌زراوه‌یه‌ک

نه‌ما بیوو نه‌پرم (نییه... نییه... نییه).

پینج روژ له موله‌ته‌که‌م ما بیوو تا ئه‌وکاته هیچ کاریکم نه‌کرده‌بوو

له بیانییه‌وه تا نیوه‌رۆ، له نیوه‌پرۇوه تا ئیواره ئه‌گه‌رام به شوین

خانوودا، ثیتر نه به فه‌رمانگه راده‌گه‌یشتیم، نه به مال و ژیانم.

روژی یازده‌هه‌م ده‌لائی گوتی:

- من مالیکم لایه کریکه‌شی هه‌رزانه مانگی دووسه‌د

لیره.

هوش له سه‌رم ده‌رپه‌ری و پرسیم:

- چیت وت دووسه‌د لیره؟!

کابرا واپی‌ری ده‌کرده‌وه من له روانگه‌ی هه‌رزانییه‌که‌یه‌وه سه‌رم

سوورماوه!

- به‌لی ئه‌لبه‌ت سالیک پیشەکی وه‌رده‌گری.

دوو ههزار ليردش بابهتى (شت) ئەبى بدهىت.

- (شت) ئىتر چىيە؟

- بۇ تازەكىردىن دوهى، پاکىرىدىن دوهى، پىيوىستىيات
جياوازەكان ئىتر حسابى منىش... نۇر زۇره لەيىرى
خۆمدا حسابم كرد نزىكەي پىنج ههزار لىرەي دەكىر.
لەبەر خۆمەوه گوتم (كاپرا يى شىيئە يان گالتە دەكت)
ئا خر ئەم بېرە پارەيە بە وتن ئاسانە، بەلام لە راستىدا،
دانى پارەيەكى وا باوكى مروۋ ددردىنى تا ئەم ھەموو
پارەيە بىز مىرىت!..

گوتى:

- براذر بۇچى قيافەي من ودکو قاچا خىيە كان؟

: گوتى

- رىزت ھەيە ئەم قسانە چىيە؟

نۇر تۈورە بۈوم، وەلام داوه:

- وابىر دەكەيتەوه ئەمەويت قومارخانە دابىنیم يان
دزم. نە براڭەم تا گەيشتۈمەتە ئەم تىمەنە بە سەربەرزى
ژياوچە.

دەللىڭىزى حۆل بۇو، گوتى:

- كاكە بۇچى تۈورە بۈويت؟

- چۈن تۈورە نابم، ئا خر ئەگەر كەسى مروقىنى
دروست بى ئەم ھەموو پارەيە لەكوى دىنى؟

خواهافیزیم کردو دهرگاکه م به توندی پیوودا، چوومه دهرهوه
کابرا هیشتا به شوینما بوله بولی ئه کرد.

بەیانیش کە تەنها سى رۆز مۆلەتم مابۇو نوسینگەيەكى ترم
پەيداکرد، كاروبارى زۆر لە يرهودا بۇو، جىگە لە پەيداکردنى
خانوو چەند ئىشى ترىشى ئه کرد. (پەيداکردنى مالى تايىھەت،
نووسىنى سكارلانامەت تۆمار، پەيداکردنى مامۆستاي تايىھەتى
مۆسىقا، پەيداکردنى كار، ئامادەكىردنى كارەكەرەن نۆكەن)
بە هيواشى سەرم بىردى ناو دوكانەكەيى و پرسىم:

- بىرادەر تۆ دەللى؟

ھەر كە وشەي دەللى لە دەمم ھاتە دەر وەكوجىن بە شەرەفى
دابى لەجىي خۆي ھەستا و چاوه كانى نوقاندۇ زارى كردهوه:
- كاكە گەيشتۈيتكە ئەم تەمەنە هىشتا نازانى چۈن
قسە ئەكەيت؟! دواتر دەرگاي نوسينگەكەي كردهوه
شوينى دانىشتنى پىشاندام!

- من ئەندامى ژوورى بازىرگانىم دەفتەرى مۇركراوم
ھەيە و مالىيات بە دەولەت ئەدەم دەللى ماناى چى؟! من
كۆمسۆنەرم.

- زۆر داواى ليپوردن ئەكەم ئاگام لە خۆم نەبۇو.
بە بەردهوامى پىنج دەقىقەي تر قسەي كرد، وانەزانى شتىيکى
بە من وتبى، شتائىيکى ئەوت لە بارەي گرفتارى خۆي و ناجۇرى
حالى بۇو، خۆتان ئەتوانن بۇي دابىن... ئاخىر كابرا زۆر گرفتار

بوو، به بروای من مرؤقیکی زور باش ده رهات به تایبەتى كاتى
گوتى (خانوویه کى پر به پیستى تۆمان هەيە) به ئەندازەيدىن
خوشحالبۇوم كە حەزم دەكىد ھەستم و ماچى بىكم!! گوتى:
- خىرا بىرىن پېشام بىدە...

ئاڭارىيەکى بە دیوارەكەوە ھەلواسىيى بىو پېشامى دام بە^١
خەتىكى گەورە نوسراپۇو (بۇ پېشاندانى خانوو پېنج لىرە^٢
لەپېشەوە وەردەگەرين، ئەگەر خانووھەشت بەدل نەبىو پارەكەن
بۇ ناگەپىتەوە).

پېنج لىرەم پېشكەش كردو كەوتىنە ېى، لەپىگادا دەللىڭ باشى
تارىيفى ئەكىد:

(خانوویەکە وەك پاكەتى شقارتە بەھەر جۈرى تۆ بتەوى! وەك
جلى مەيمونە كە بەرگدرۇو تەسک بۇي دورى بى هەموو يەك
قات قىلايە. رىپەھەكەي وەك پاقلهيە، ژۇورەكانى وەك
لوبىايە). درىزەي نەدەمى، گەيشتىنە بەردىم بىنىايەکى زور بەرز
مرۇۋە حەزى بە تەماشا كەرنى دەرەوهى ئەكىد. چۈويىنە قاتى
دۇوەم (زې... زې... زې) زەنگمان لىدا دەرگا نەكرايەوە.
دەللىڭ كە گوتى:

- باشە چى بىكەين كەسىك لىرە نىيە، با
بگەپىتىنەوە.

من يەكسەر وەكى پەيکەرىكى بى گىانم لى ھاتبۇو پرسىم:
- بىرادەر خانووى تر نىيە؟

چون نه کری نه بی، هئیه به لام من بو هم
خانوویه که قی کۆمسيون و هر ده گرم، ژیانی نیمه لەم
رینگه یه وه نه گوزه ری.

پینچ لیرهی ترم دا له به دې خى من هەموو دەرگا كان
دا خرابوون! کاتى بىست و پینچ لیرهی کۆميسۇنانەم دا و هېچ
کارىكم نەنجام نەدابوو، زۆرى نەما يوو له بەر ماندو بى و ناپەھەتى
دەست بەگريان بکەم، دەستم كرد بە پارانەوه:

- کاكە تو خوا يارمه تىم بده، له بەر رەزاي خوا با
بە دەستى خالى نه گەریمەوه، له بەر گەران بە دواي خانوودا
قاچەكانم ئەلەرزى.

کاكى دەلائ بیوورە (کۆمسيونەر) زۆر ناپەھەت بۇو گوتى:
- ئەمۇق تەواو بۇو بەيانى وەرە ئەبى بەھەر جۈرىك بى تا
نیوەپۇق خانوویه كەت بۇ بىگرم.

کاتى گەيشتمە مالەوه وەکو مردووھ كان ھاتمەوه، ژنه
بىچارەكەم لە خۆم ماندوو ترو ناپەھەتىر بۇو بەويشىم گوت:
- دەلائ پەيمانى داوه بەيانى خانوویه كى باشمان
بۇ پەيدا بکات بەيانى زوو ھەموو كەلۋې لە كان كۆپكەرهو
بۇ ئەوهى کاتى مامەلە تەواو بۇو خىرا شتومەكە كان
بگويىزمهوه.

بەيانى زوو ژنه كەم بە زەھمەت لە خەو بىددارى كردىمهوه. لە مال
ھاتمە دەرو چۈومە بەر دەم ھەموو دووكانە كانى گەرەك و قەرزى

ههمويانم داييهوه دوايى حسابم كرد (۲۶۰۰) ليرهم بۇ ماپوو بىزد
يەكراست چوومە بەردهم دەلەتكەى دويىنى و گوتى:

- ئىنسائەللا ئەمپۇچ پەيمانەكە تان جىئىجى دەكىز
- وەللا راستت ئەوئى خانوو يەكى بابهەتى قۇم لا
نېيە، بەلام ئەگەر بىرۋىتە لاي نوسىنگەي راستگۇ ئەوا
بەدلنىايىيەوه كارىكت بۇ ئەكەت.

چووم بۇ لاي نەوو ههموو شتەكائىم بۇ باسکردو گوتى:

- پىنج پەنجەي دەست بىران، بەلام ههمويان
چونىيەك نىن، ئىستا ئەگەر كەسىك ئەزىزەتى تۆى داوه
پەيودىنلى بە كەسانى ترهوه نېيە، ئىيمە دايىك و باوك
دارىن.

بە قيافەيدا مرؤۇقىكى باش ديار بۇو، بەبى ئەودى و شەيەك
بلىت پىنج لىردم بۇ راگرت.

- فەرمۇو ئەمە هەقى تۆيە.

بەرىڭا رۇيىشتىن مالەكە بىيىن. لەناو پى دەستى بەتارىف
كردىن مالەكە كرد:

- ئىستا ئەيىتى چەند چاكە! سى ژوور،
چىشتاخانەكەشى رۇشىن و گەورە، بالكۈننەكى خوش
دىمەن. ههموو شتەكاني باش و چاكنى لە شەقامەك
لاماندايە كۈلانىك، لەسەرە خوارەيەك تىپەپىن لە
گۇرەپانىكى خاكى رەد بۇوىن، لەسەرە خوارەيەك

چووینه خوار، لاماندا بهلای دهستی راست، دواتر لاماندا
بهلای دهستی چهپ. سهرهنجام له کۆلانیکی بن بهستدا
سەرمان دەرهىنا.

کاکى راستگۇ گوتى:
- ئىرەيە.

ئەو شويىنە نىشانى دام مال نەبوو، تازە ئەيانویست مال
دروست بىكەن، پايەكانى نزىكەي دوو بىت له زھوي
بەرزبۇوبۇونەوه وەستاو كرىكار سەرگەرمى كاركىردن بۇون.

کاکى راستگۇ پرسى:
- چۈنە بە دلتە؟

دهللى دايىك و باوكدار له پۇوى پايەكانەوه نەخشەي بىناكەي
بۇرۇن دەكرىمەوه، ئىرە ژۇورى نوستىنە، ئەۋەش ھۆلە. ئەولاش
گەرمادە. ئەولاش...! ھەر وەك كابرا لەخەودا قىسىم بىات
((ئاودەستەكەي گەورەيە، گەرمادەكەشى روشن! ھۆلەكەشى
گەورەيە، ئەگەر ئەتەويى قاتى سەرەوە بىگە! دەستى بەرزىكەدەوه
بۇ ئاسمان قاتى دووهمى نىشان ئەدام، منىش بە شويىن پەنجەيدا
سەيرم ئەكىرد. ((ئەگەر لەھاتنە خوارەوە و چۈنە سەر ماندوو نەبى
قاتى سىيىھەم باشتە)).

پرسىم:

- كاكە خەو ئەبىنى يىا بەنگ ئەكىشى! ئىرە تا
ئىستەش مال نىيە.

- باشه دووسى مانگى تر ئاماده ئېبى، لەم رۇزاندرا
ئاوا مال ئەدەن بەكري!

بەيانى روپىشتم بۇ لاي دەللىكى ترو گوتى:

- ئەم پىنج لىرە بىگرە لەھەر شويىنىك ماللىكى ئامادە
ھەيە بۇ كرى نىشانم بده.

- زۇرباشە فەرمۇو با بىرىن، ماللىكى ئامادەمان
لايە.

ئەگەر خەلاتىكى گەورەم بىردايەتەوه بەو ئەندازەي خوشحال
نەدەبۈم، چونكە تەنها دوو رۆز مۇلەتم مابۇو، دووبەيانى ئەبوا
مالەكە چۈل بىكەم. كابرا منى بىرد بۇ ماللىك، بەلام چۈن ماللىك، ئەو
خانووهى لە باپىرمانەوه بۇمان مابۇويەوه لەچاو ئەمدا كۆشك
بۇو، كاتى بەناويدا هاتوچۈمان دەكىرد دىوارەكانى وەكى پىرىدى
سەفەرى هاتوچۈيان ئەكىرد. لە ناو درزى دىوارەكانىدا سىسىك
مەيدانى جەنگىيان بەرپا كردىبوو.

چارەيەكم نەبۇو گوتى:

- زۇرباشە كرييکەي چەندە؟
چۈوم بۇ لاي خاوهن مالەكە، ئاغا يەكى بۇو لە ژنە شىيىتەكان و
پرسى:

- ژنۇ مەندالىت ھەيە يان رەبەندى؟
گوتى:

- خانمی به ریزو خوشبویست، ئەمسال کە دىت
رېك بىست و شەش ساله ژنم ھىناوه.

خانم ھەموو گیانى كردبۇوه گوینچكە لە بەرامبەرم. پرسى؟

- مەندالىشت ھەيە؟

سەرم گەرم بۇو وەلام داوه:

- پياويكى وەکو من ئەگونجى لە دواى بىست و
شەش سال مەندالى نەبىت؟!

ئەمجارە خانم تۈرە بۇو:

- من خانوو نادەم بە كەسى مەندالى ھەبى!

(ئىستە وەرە ئەم كەرە لەم قۇپە دەربەيىنە)^٢ گوتە:

- خانم مەندالەكانى من لەناو شەكردان نىن.
يەكىيکيان وەختى شووويەتى. يەكىش ئەچىتە سەربازى.

- ناتوانم بىندەم.

بە جۆرى قىسى كۆتاىى كرد، ئىتىر قىسى پارانەوە سوودى
نەبۇو، بە دەلەل گوت:

- برا دەر شويىنىكى تر نىيە؟

- بۆچى شويىنىكى تر ھەيە، بە دەلنىيائىيەوە ئەۋىت بۆ
ئەگرم. بەيانى وەرە بىرۇين بىبىينىن، پەيمان ئەدەم ئەۋى
شويىنىكى باشه.

بەيانى روئىشتم بۇ بىنىنى ئەو يەكەي تر. خانووهكە زۇرىباش
 بۇو، لە ناوهەراسقى شارداو كريکەشى لەبار بۇو، بەلام كاتىن
 گەيشتەم بەردەم مالەكە، ئاشكرا بۇو شەھى پېشتر لەلایەن
 پۆلىسەوه داخرا بۇو، تىنگەيشتەم كابرا ئەيویست يەكىن لە
 نەۋەمەكانى خانووه بەدنادەكە بىدا بە من تا لەسايەي مەندەلەناو
 نەۋەمەكانى تر سەرگەرمى مشقەرى بەپىكىدىن بىتتە سەر لە
 پۆلىس بېشىويىنى!

لەتۈرەيىدا تەفييكم كىردى رۇوى دەلەلەكە:

- تف لەچارەت، بى غىرەت، بەم ئاخىرى تەمەنەوە
 ئەتەوى ناومان لەكەدار بىكەيت؟

بى ئەوهى چاوهەپوانى وەلام بىم كەوتىم رى، بەرگۈيم كەوتىبوو
 جار جار لەنیو رۆزىنامەكان ناونىشانى خانووى كرى دەنۇسنى.
 رۆزىنامەيەكم كېرى و دەستم كرد بە پەرە هەلدا نەوە. لەنیو لاپەرەي
 يەكەمدا ئاگادارىيەكم بەرچاو كەوت خەرىك بۇو چوار پەلم وشك
 بى نوسرا بۇو:

(چون ئاغايى كەريم دروستكار كورى خوالىخوش بۇو
 عەبدورەزاق كارمەندى شارەوانى بەشى پاسەوانى گۆرسەستان،
 ماوه پانزه رۆزە بەبى ئاگادارى لەكارى غائىب بۇوە بەپىنى
 ماددەي حەوت لە ياساي وۇلت لەم بەروارەوە لە فەرمانگە
 وەدرەنزا). وەكى كەسى خۆلى مردووى كرابى بەسەردا گەرامە
 مالەوە.

شتومه‌که کانمان فریدرابووه‌یه نیو کولان و ژنه‌که‌م و هکو
ریبوواریکی غه‌ریب چون له به‌ردەم گه‌راج له‌سهر شتومه‌که کانیان
دائئه‌نیشن له‌سهر شته‌کان دانیشت بوو ده‌سته‌کانی خستبووه
که‌له‌که‌یی و دوشدا‌ما‌بwoo. خوا باوکی هاو‌سیکانمان عه‌فuuو کات.
شته‌کانی ئیمەیان به‌سهر دراو‌سیکاندا دابه‌ش کردبوو، خوشمان
به‌سهر ماله خزمه‌کاندا دابه‌ش بووبووین.

هه‌لبه‌ت هه‌رکه‌س له‌جیگه‌ی ئیمە بووایه نه‌یده‌توانی ئه‌م حاله
تامل بکات، به‌لام من زور ناره‌حه‌ت نه‌بuum له‌بهر سی‌هه‌و، يه‌که‌م
ئه‌وه‌بwoo دوای په‌نجا سال له‌ریان تیگه‌یه‌شتم (مرؤوچه‌یانی چی! به
خوپایی ئیمە ناوی خومان ناوه مرؤوچه‌).

دووه‌م له‌کاتی بونه‌و جه‌ژنه‌کاندا له‌سهردان و چوون و گه‌رانه‌وه
سهرم سووک بوو، ناچار نه‌بuum دونیاییک ما‌ستا‌وچیتیم به‌رگوی
بکه‌وی.

سییم له ئیسته به‌دواوه پاشماوه‌ی ته‌مه‌نم له فه‌رمانگه به‌دیار
که‌چه مووجه‌یه‌که‌وه به‌فیپو ناده‌م، به پاشماوه‌ی پاره‌ی
خانووه‌که نوسینگه‌یه‌کم دامه‌زراند، چونکه ری‌و شوینه‌که‌ی
به‌ته‌واوی فیر بووبووم، به‌دهست هه‌موو ریگه‌کانه‌وه ماندوو
بووبووم. رۆزی سی چل که‌س ده‌هاتنه لام و هه‌ر رۆز به‌قەدەر
مووجه‌ی مانگیکم دهست ئه‌که‌وت و رۆز به‌رۆز کارم بره‌وی په‌یدا
ئه‌کرد. بهم حاله‌وه که هه‌مانه ناچارین (نوسینگه‌ی خانوو زه‌ویی
بکه‌ینه‌وه)

بۇچى لە ولاتى خوتان كەرنىيىه؟!.

وەكى كەسى دانى بىيەشىت، دەستىيىكى بەدەم و چاوابىيەوە
گرتبوو، دەستەكەي كەشى بەسەرىيەوە گرتبوو، ناپەحەت و
پەريشان ھاتە نىيۇ ژوورەكەوە، بە تۈرەيىيەوە دەستى بە^{..}
قېھقېركەد:

- تف!... ئابپومان چوو!... بىچارە بۇوين!

ھەيکەلى وا پىيشان ئەدا مەرقۇقىيىكى ئابپودارە، زۆر سەرم سۇرمادو
گوتىم:

- فەرمۇو دانىشە.

ھەروەكىو قىسەكانى منى نەبىيىستېنى دووبارەي كردەوە:

- ئابپومان چوو... شەرەفمان نەما!

- چى بۇوه؟

- ئىتىر ئەتەۋىت چى بى؟ بە كەلکى وتن نايەت!

له دلی خۆمدا وام گومان برد له وانه یه شتیک روویدا بی، بـ
دلنیاییه و گرفتیکی خیزانییه، بـ ئەوهی توره ییه کەی کەم بىتىر وـ
له سەر خۆ گوتە:

- لەم جۆرە روداوانە له ژياندا زۆر پوو ئەدەن،
باشتە کەمی خويىنسارد بى، له قسەكانى من زياتر تۈزۈرە
بۇو بە نىگايىھىكى خەمبارييە وەلامى داوه:

- ژيان بەبى ئابپرو پولىيکى قەلب ناهىئىنى.

- چى بۇوه؟

- چى بۇوبى باشە؟ كەرىيکى پىرو پەككەوتهيان بـ
(٢٥٠٠) ليرە به كابرا فرۇشت.

لە وەلامىك كە دايىھوھ سەرسام بۇوم، وام هاتە بەرچاو كابرا
شىت بۇوه، شىتىيکى ترسناك... ترسم لى نىشت بە بىيانووی
ئەوهى ژنه كەم بانگ ئەكەم گوتە:

- قاوه ناخۆيتەوه؟

شانەكانى ھەلتە كاندو وەلامى داوه:

- ئىستە كاتى قاوه خواردنەوه نىيە بىرىيک لەم كارە
بـ كەرەوە... چۈن ئەبىت كەرىيکى تۆپپىو بـ (٢٥٠٠) ليرە بـ
كابرايىھىكى غەربىيە بـ فرۇشىن؟

- وەللا تا ئىستا كەرم نە كېرىيە و نە مفروشىتىو، بـ لام
ناچىتە ئەقلەمەوه نىرخى كەرىيک (٢٥٠٠) ليرە بىتت.
پرسىم:

- ئایا عەسابى تۇ تىك نەچووه؟

- ھەلبەت كە عەسابى تىك چووه! ئاخىر كەس بىنويەتى كەرىك بە (٢٥٠٠) لىرە بىفروشىن؟

نەمدەزانى وەلامى ئەم كاپرايە چۈن بىدەمەوە.. گوتىم:

- ئەگەر كەرىكى بە نەزاكەت بى... لەوانەيە!

- ئەم قسانە چىيە! كەر كە نەزاكەتى نىيە... ئىستا ئەگەر جوان و چاپوك بۇوايە مىرۇۋە دلى بۆى نەدەسوتا...

ئەو كەرە پىرو پەككەوتەو زامدار بۇو.

من بە راستى سەرم سورىما بۇو. پرسىيم:

- باشە چۈن ئەم كارەيان كرد؟

- منىش هاتووم ئەمەت بۇ باسکەم.. ماوھىيەك لەمەوبەر لەلايەن دەولەتەوە بۇ بىنىنى دەورەيەك بۇ ئەمرىكا چۈوم لەوى لەگەل پروفېسۈرېكى ئەمرىكى ئاشنا بۇوم، ئەو كاپرايە زۆر لەگەلم دۆستىي ئەنواند.. دواى ئەوەش كە دەورەكەم تەواو كردو گەپامەوە نامەمان بۇ يەكتىر ئەنۇوسى... مانگى لەمەوبەر نامەمى بۇ نوسيبۈوم كە ئەيەويىت دووسى هەفتە بىتتە ئىرەو لەبارەي فەرشچىنى ئىمەوە لىكۈلىنەوە بکات و كتىبىك لەسەر ئەو ھونەرە مىللەيەرى ئىمە بنوسيت، دواى لى كردىم وەلامى بىدەمەوە ئايى ئامادەم يارمەتى بىدەم يان نە، منىش بۇم نووسى بەو پەپى خۆشحالىيەوە ھەركارىك لەدەستم

بیت دهیکم، هریارمه تیپیدک ئو بیهودت ئەنجام
بدەم... ناونیشانى مال و ژمارەی تەلەفۆنم بۇ نووسى ئا
گەيشتە ئىرە ھەوالەم پى بىدات... سى رۆز لەمەوبىر لەر
میوانخانەی لىنى مابۇودوھ تەلەفۆنى بۇ كىرىم، منىش
خىرا چۈوم بۇ لاي... لە بىتىتى من زۆر خوشحال بۇو،
دوای ئەوهى چاك و خوشى و ئەحوالپرسى يەكتىريمان
كىرد، جانتايىكى گەورەي دەرھىتىا و بە بىزە شەوقىنلىكى
منداانەوە جانتاكەي كىردىوھو گوتى:

- نازانى چەند شتى عەتىقەم ^۲ كېرىۋە لەناو ھېچ
مۇزەخانەيەكدا ھاوتايىان نىيە!

چاوهكىن داچىرى بىبىن بىزامن ئەيەويت چ گەوهەرىنلىكى
گرانبەهام نىشان بىدات... لەناو جانتاكەدا خورجىنلىكى كەرو
قالىيەكى بچوك و جوتى گۈزەويى خورى رەنگىكراوى دەرھىتىا و
لەبەرچاوم گرتى و گوتى:

- ئەم فەرشە زۆر بەنرخە... لانى كەم (۳۰۰۰) دۆلار
نرخىيەتى!... من بە (۳) دۆلار لە لادىيەكم كېرىۋە!
قالىيەكى كالۇ بۇوي نىشان دام پووبەرەكەي (۳) بىست پان و
(۵) بىست درىزبۇو، لەبەرچاوى من (۱) دۆلار نرخى نەبۇو...
پرسىم:

بۇماود، ئاسار

- نرخى ئەو قالىيە لە چىدایە؟

بەلە خۆبایى بۇونەوە وەلامى داوه:

- لەھەر سانتىيمەتر چوارگۈشەدا ھەشتا گىرىنى
تىيدايە، شاكارە.

جەنابى پروفېسور ئەۋەندە بەتامو شەوقەوە تارىفى
قالىيەكەي دەكرد ھەروەك لە پۆلدا باسىكى زانسىتى بۇ
قوتابىيەكانى بکات!

- بەلىٰ ئاغا ئەمە شاكارىكى بىّهاوتايە... لە دونيادا
قالىيەك ھېيە لەھەر سانتىيمەتر چوارگۈشەدا (۱۰۰) گىرىنى
تىابى ئەويش ئاشكرا نىيە ئىستە لەكۈنى دۇنيادايە
خورجي كەرهەكەي نىشاندام و بەخۆشحالىيەوە گوتى:

- ئەمە لانى كەم (۵۰۰۰) دۆلار ئەزى من بە (۱۰)
دۆلار كېريومە.

پرسىم:

- ئەو شتە بەنرخانە چۈن وا بە ھەرزان ئەكىرى؟

وەلامى داوه:

- چىل ساللە لەم كارەدا كار دەكەم ئەۋەندەم ئەزمۇون
ھېيە ئەزانم لەگەل لادىيەكاندا ئەبى چۈن مامەلە بىكەيت!
دواتر دەستى كرد بە گىرمانەوەي ئەو داستانانەي باسى لە
زىرەكى خۆى دەكرد لە سەرسۈرماندا دەمم دەكراوه، تىيگەيشتم
بەم كەلەك و ساختە چىتىيە بۇتە خاوهنى گەورەترين كاكسييونى

قالی ئاسارى كۆن داواى لە من كرد بۇ ئەوهى بۇ لادىكاني نە
 ناوچەيە بېم و تا ئەو قالىيانە بە دلىيەتى بىيانكىرىت... لەگەل
 ئەوهى ئامادەي سەفەر نەبووم كارەكانم مابۇويان قبۇولم كردى
 كەوتىنە رى... چەند دانە فەرش و بەپھو خورجى كېرى، بەلام
 هيچيان بە تەواوى نەدەكەوتىنە بەرچاوى، بەدل بەدواى شىنىكى
 بى هاوتادا دەگەپرا. گەيشتىنە لادىيەك شوينەوارى پېش مەسىح
 لەۋىدا دۆزرابۇويەوه! دوو دەستە ئاسەوارناسى ئەلمانى و
 ئەمرىكى لەو ناوچەدا سەرگەرمى كارى چال ھەلکەندن بۇون.
 زەويىيەكانيان ھەلگىپرو وەرگىپر ئەكرد. گردو تەپۈلکەكانيان وەك
 لۆكەي لاي ھەلاج شى ئەكردەوه... تۆزى دوورتر كۆمەلېك چادر
 ئەكەوتىنە بەرچاو.. لەناو چادرەكاندا كەلوپەلى ئاسارى كۆنى
 تىابوو وەكى مەنجەل و گۆزە مۇمدان و پەيكەرى بىرۇنزو كاسەو
 گۆزەي گلىن ھەلچىراپوو.

بەرپرسى دەستەكە بۇمانى پۇونكىرىدەوه كە لە قەرنى
 دەھەمهوه تا ئەمپۇ ئاسارى چەند شارستانىيەتى لەژىز خاك
 دەرهىناوه... دواتر دیوارى كۆشكى كۆن و گۆرى كۆن و شتى
 جوان و چاك كە دەرى ھىتابوو نىشانى دايىن، وا دەهاتە بەرچاولە
 كارى خۆى زۇر رازىيە، تەنها دادى لەدەست گەشتىيارە
 بىانىيەكان بۇو دەيگوت: (زۇر ئەزىيەتى ئەدەن) لەبەر خۆمەوه
 گۈتم: (میوان خۆشى لەمیوان نەدەهات خانە خۆى لەھەردوولا)..
 كە لەلای ئەو روپىشتىن دىتم ھەق بەوه.. ھەرچەند كىياومەتر لەگەل

چهندان گهشتیار رو و به رو ده بیو وینه وه... همه میان کریاری شقی
نه نتیکه و به سرخ بزوز و به درای لاد نیمه کاندا نه گه پان تا
ئاساره کانیان به هر زان فی بکر.

خنه کی دیهاتیش کریاره کانیان باش نه ناسی هدر یه کنکیان
چهندان شتمه اکی زیر زدی له گور دشدا و به رددوریه شکاو
له لای خویان کوکر، بوده، له قدر اخ شمه قاسه که در کانه، نه نتیک
فرؤشیان دانابوو، له گهان گهشتیاره کاندا له سار نرخ چدقه
چه قیان بور، ویرای سه هر زمانیان (ده دلار و پینج دلار) بورا
له بار خنده و گونه: (ئیستا خه هاتم بور ڈیره... منیش بور
یادگاری شنیک بکرم) به دست حذیکی بپوکی پیپه تیمه وه گوزه
شکاویک هبدو، نه خشن و نیگاره که دم زور حمز نیبوو. به دست
کوریکی سندالیشود که له لای و دستا بور به ردنیکی ردنگ ناوی
گورهی له شیردی جمجمه هی مروقم بینی پیروم بور لایان گوتم:
- کوره گیان نه وانه نافروشی؟

کچه بچوکه که بور گوزه شکار دده (۱۰) لیرهی گوت و کوره
مندانه که ش بور به رده ره نگ ناویمه (۱۵) دلاری نه ویست! من
هیچیانم نه نه ناسی نرخیشیانم نه نه زانی بور نه وی هدر زانتری
بکرم گوت:

- زور مگرانه!

کچه بچوکه که و کوره بچوکه و دکو مرزگی گهوره دستیان
کرد به ناریف کردن له باشی شته کانیان.. کوره که گوتی:

- کی ئەلی گرانه؟ بۇ به دەست ھىنانى ئەم بىست

كىرىكار ماوهى دە رۆز كاريان كردووھ...

كچە قسەكانى براكهى بىرى و گوتى:

- ئەوانه لە زىر ۵ مەتر زەوييە وە دۆزراونە تەوه

ئەگەرېتە وە بۇ دەورانى پىش لە دايىكبوونى مەسىح،

ويسىتم بىانكىرم، بەلام پەروفيسيئر نەيەيىشت و گوتى:

- ئەوانه بە نىخ نىن.

كۈپو كچە لا دىيىيە كە لە قسەكانى پەروفيسيئر زۇر توورە بۇون و
چەند دانه جويىنيان حەوالەي باوو باپىرى ئەو كرد...
خۆشبەختانه پەروفيسيئر لە ماناي قسەكانىيان نە دەگەيىشت،
ئەگىنا ئابپۇومان لە بەردىم بىانىيە كاندا ئەچوو.

دواتى تىگەيىشتىم پەروفيسيئر راستى كرد... لا دىيىيە كانى ئەو
ناوچەيە كارو پىشەي خۆيان واز لىيەنناوھو دەستيان داوهت
ئەنتىكە فرۇشى... بەلام چ ئەنتىكە يەك! ھەمووى تەزویر و
دەستكىرىدى خۆيانە و بە جىگەي شتى زىر زەويى و ئاسارى كۇن
بە گەشتىيارانى ئە فرۇشىن و كلاۋ ئەنلىك سەريان.

ھەندى لە لا دىيىيە كان ئە وەندى شارەزا بۇون لەم كارەدا ھەتا
فىيل لە ئاسەوارنى اسە كانىيش ئەكەن.

يەكىك لەو لا دىيىيانە لاشەي سەگىكى نازانم بە چ دەرمانىك
وشك كردى بۇوھو بە ناوى مۇميا كراوى سەردىمى فيرعەون بۇ
خارىجىيەكى قەبلاندې بۇو. لەوانە يە واپىر بکەيتە وە ئەم كارە ھەر روا

ئاسانه و له دهست هەموو كەس دىت؟ نەخىر، باوهەر بکە لە دروستكىرىنى بۇمېي ئەتۆم گراتىرە... چونكە هەرچۈن بىت دروست كىرىنى ئەتۆم رىڭەو ياساى خۆى دىارە... بەلام ئەم كارانە لەگەل ھىچ ياساو رىسىايەك يەك ناگرىتەوه.

ئۆتۆمبىلە كەمان ھىۋاش ھىۋاش بەرەو پىش نەچوو ھەواش زۇر گەرم بۇو، پروفېسۇر ھېشتاش لەبارەي زىرەكى دېھاتىيەكانەوه قىسى دەكردۇ جارجارىش بەدەنگى بەرز پىدەكەنى... لەسەر رىڭەكە دوو سى دارو ئاويكى جوان سەرنجى راكىشاين و دابەزىن تا لەلاي سەرچاوهى ئاوهكەوه لەزىز سىبەرى يەكى لەدارەكان نانەكەمان بخوين..

پياويكى دېھاتى خەريكى دەم و چاو شۇرۇن بۇو لە سەرچاوهى ئاوهكە، لەلاتىرىشەود كەرەكەي خەريكى ئاوخواردىنەوه بۇوا سلاۋىكمان لە پىرەمېرەكە كردو گوتە:

- براكم ئاوهكە پىس مەكە ئەمەويت ئاو بخۇمەوه.

پياوه لادىيىەكە بەبى ئەوهى قىسىيەك بکات يان ناپەزايىيەك دەرىپرىت ھەوسارى كەرەكەي گرت و رايىكىشا تا لە سەرچاوهكە دوورى بخاتەوه، بەلام كەرەكە رازى نەبۇو بېرات!..

جارىك ئاپرم دايەوه بىنیم پروفېسۇر دووجاوى ھەيە دووانى ترىيشى بۇ قەرز كردوھو چاوى بېرىوھتە كەرى كابراي دېھاتى!

پرسىم:

- تەماشاي چى ئەكەي؟ ئەلىي تا ئىستا كەرت نەديوه!

بە تىپروانىتىكى تەماح ئامىز چاوى بېرىبووه سەراپايى كەردى
بەبى ئەوھى چاو لەسەر كەرەكە لابات بە هەلچونەوە وەلامى داوه:
ئەو جلهى خراوهتە سەرپىشى ئەوكەرە عەنتىكەيەكى بى
هاوتايە (۱۰۰) ھەزار دۆلار دىئنى.

تەماشام كرد روپوشىكى كۆنەي گولۇوي خراوهتە سەرپىشى
كەرەكە، ئەگەر بە خۇپايى بىياندaiيە بە من قبۇولم نەكىدا! ب
سەرسوور مانەوە پرسىم:

ئەو جلهكەرە پىسىه دەلى؟ -
پىكەنинىكى تايىبەتى كردو گوتى:
بەلى، ئەوھت پى دەلىم، زىاد لە ئەندازە شتىكى
ئەنتىكەو كەم وىنەيەو نايابە.

- باشە گەر وايە بۆچى وەستاوى كارت
دەستپىكە.
گەپايە دواوه و گوتى:

بۆچى لەگەل ئەم لادىييانە ئەكرى قسە بکەيت!
ھەر ئەوھنە لە مەبەستت تىڭەيشتن ئەگەر خوين بەھاي
باوکيان بىدەي ھىشتا رازى نابن.

- باشە چ كارىك بکەين.
تو تۈزىك بىخلافىنە تا من جارىك بە تەواوى
تەماشاي بکەم دوايى كە دلىيا بۇوم ئەبى فىلېك
بىدۇزىنەوە كابرا لە مامەلە كەمان تى نەگات.

بې بىانووی ئەوهى ھاوكارىيى پىاوە لادىيىيەكە ئەدەم كەرەكەي
لە ئاوهكە بېئىنېتە دەرەوە چۈومە پېشەوە، پروفېسۇر دەستى
خستىبووه سەر كەفەلى كەرەكەو ھەولى ئەدا (جلەكە) تاقى
بکاتەوە. بۇ ئەوهى لادىيىيەكە شىك نەبات سەرى قىسىم دامەزراندو
پرسىم:

- لەم ناوجە چ جۆرە بەرھەمىك دىتە بەرھەم؟

پىاوە دېھاتىيەكە بەخەمبارىيەوە وەلەمى داوه:

- ھىچ!

- چۈن ھىچ؟

- پىيم وتى ھىچ!

كابرا زۇر بەراستىيەتى ھەمدىسان دەستم پىيىكىرىدەوە گوتىم:

- نە گەنم؟. نە جۇ؟

- ھىچ يانى ھىچ!

پروفېسۇر ھىشتا سەرگەرمى تاقىكىرىدەوە جلەكەرەكە بۇو،
ئەبۇوايىه زىاتر كابرا بە قىسىم بىگرم. پرسىم:

- باشە دېھاتىيەكەن لەچ رېڭەيەكەوە بىزىوي خۇيان

بەدەست دىئنن؟

- لە رېڭەي ئاسار فروشىيەوە! ھەركەسى پاچ و
خاكەنازى بەدەستەوە گرتۇوە لەبەيانىيەوە تا ئىوارە
ژىرخاك ئەگەرى بە شوين ئاساردا.

دواتر ئاهىيىكى كېشاو بەردەۋام بۇو:

- خوا ئەم بیانیانه زەلیل بکات لەرۆژپەکەوە پېیان
ناوهتە ئەم ولاتە هەمویان لەکاسبى حەلەن
دورخستوتەوە!!

گوتە:

- ئەمكارە حەرامىيەكەي لە كويىدايە؟ ئاسارى
ژىرخاڭ دەردەھىئىن بە نرخىيکى باش دەيفرۇشنى بە¹
خارىجى.

- ئەى بابە... چ ئاسارىكى لىرىھ شەش دى هەيە،
ئىوه بچنە هەموو مالەكان يەك پارچە فەرشو لەتىك
كومبار نابىئىن... نە كاسە... نە گۈزە... نە گۈزە گلىن...
ھىچ لەناو مالىيان نەماوه.

- بۆچى؟

- بۆچى ناوى هەموويان بەم خارىجييانە فرۇشتىووه!

- جا خارىجى گۈزە شكاۋو پارچە فەرشى دېھاتى بۆچىيە?
بەمجۇرە نايفرۇشنى... ئەوانە دەخەنە ژىرخاڭ و پەستان
دەخەنەسەرى و بۆ ئەوهى زەنگ زەنگ بى، نازانم چ جۇرە
دەرمانىيکى لى دەدەن وەكى ئاسارى كۆنى لى دەكەت دواتر بە²
ناوى ئاسارەوە بە بیانىيەكائى دەفرۇشنى! رەوشتى خەلکى
ئىمە بە تەواوى خراپ بۇوه، گەورە بچوك، ژن و پياو، كچ و
كۈر شەوو رۆژ سەرگەرمى تەلەكە بازىن و كلاو دەننېنە سەر ئەم
خارىجييانە، چەند رۆژ لەمەوبەر كورپىكى بچوك مورييەكى لە

ههوساری کهرهکهی من دهرهیناو بردى ئاساری لى دروست
بکات له ده ستم سهند. ئه مانه له نالى که رپارهی کون دروست
ئه کەن. له موروی ملى که رگەردنبەندی فېرۇچەونەكان دروست
ده کەن! هەتا كچەكان ئىدی ئاماده نىن شۇو بکەن و خىزان
پىكەوه بىنىن هەمۇو بۇونەتە ئاسار فروش!. ئاخىر ئەمكارە
كويى دروستە و كى ئە توانى بلنى ئەم پارهیه حەلە؟
سەرەنجام روژىك هەر ئاشكرا ئەبى. ئەوكاتە بىيانىيەكان
چىمان پىندهلىن؟! ئەو روژە ئىدی له تەواوى دونيا ئابرووی
مېللەتكەمان دەچىت! ئەو كاتەش ئاسار فروشى نامىنى و
لا دىيىەكان كە به تەمەلى راھاتوون و وا زيان له كشتوكال
ھىناوه ئې بىنە چى؟. يَا دەبنە دز... يَا سوالكەر.. ئەوكاتە وەرە
چارى بکە! ئالەبەر ئەمە من به ئەندازەي ئىزراييل رقم لەم
خارىجيانەيە. لەم ولاتە بۇونەتە ما يەيى بەدبەختى
هاوولاتيانى ئىيمە!

پروفېسۇر كارى تەواو بۇو، هات بۇ لامان و پرسى ئەو پىاوه
لا دىيىە ئەلى چى؟

ھەمۇو قسەكانى ئەم بۇ پروفېسۇر وەرگىرما، ھىچ بەلا يەوه
گران نەبۇو، پىكەن ئىنلىكى تايىبەتى كردو گوتى:

- باشە. لى گەپى با بلنى.. ئىيمە پىيوىستە پىلانلىكى
وا دايىنلىن ھەرچۈن بۇوه (جله) كەى لى بسىنلىن. پرسىم:

- ئەو زە حمەتە دېنى؟

- زور زیاتر... سی ساله له پشتھی ئاسارناسى دار
ئەکەم، تا ئىستا شتىكى وام نەدیوه. له يەك سانلىقىمۇز
(۱۲۰) گرىنى تىدايىھ، له دونيادا بىنە ماوتايىھ!

- ئىستە ئەبىنە چى بىكەين؟

- من رىگاكەي شارەزام لىنى بېرسە له (ئاسار) چى
ھەيە؟

پېرەمېردىكە وەكىو كەسى لە ھەموو قسەكانى ئىش
تىنگەيشتىبى لەدەمى پېۋەقىسىۋەر وورد دەبۈوهە گوپىنى گرتىبوو، لىم
پرسى:

- تو لەم ئاسارانە چىت ھەيە؟

پياوه لا دىئىيەكە پېكەنینىكى بەرزى كردو گوتى:

- نە كاكە. من لەم جۆرە نانانە ناخۆم... مىزە
لەبرسا بىرى باشتە لەوهى ناموسى ولات بە خاريجى
بفرۇشى! بە تايىبەتى ئەم ئاسار فروشانە كە ھەموو
كارىكىيان هەر ساختەو فيلىبازىيە. قسەكانىم بۇ پېۋەقىسىۋەر
وەرگىراو گوتى:

- لىنى بېرسە چۈن پارە پەيدا دەكەت؟
لە لا دىئىيەكەم پرسى:

- باشە توچ كارىك ئەكەيت؟

من خەرىكى كېرىن و فروشتنى گويدىرىڭىم.
پېۋەقىسىۋەر بە بىستىنى قسەكانى خوشحالبۇو گوتى:

- کارهکه مان زور ناسان بیو، به دلتبیاییه وه نه
که رهش ده فروشی، به لام نه بی زور وریا بین.

له لادیبیه که م پرسی:

- روزی چهند که ره کپری و نه فروشی؟

پیکه نی

- هه فتهی یه ک دوو دانه زیاتر نییه.

- بوچی که ری چهند قازانچ ده کات که وا خه رجیت

داین بکات؟

- هی... هی... به ستر او به و هرزو مشته ریبه وه
جاری وا هه یه سی چوار مانگ هیچم دهست ناکه وی
جاری واش هه یه روزی پینچ که ر ده فروشم... هر
روزی یه ک بو مرؤفه دیاری کرابی پیی ده گات!

نه مریکیه که پیداگری کرد و شه به وشهی بو و هر گلیم...
کاتی کارم ته واو بوو گوتی:

- ئاشکرابوو مرؤقیکی ساده و دلپاکه، به لام نابی
ئیمه ئاگایی خومان له دهست بدھین. ئیسته نه بی یه کی له
نه خشە کانم جیبە جی بکەین.

چون؟ -

- ئاها... ئه گهه بمه ویت (جله که ره که) ی لی بکرم
شك ده خات... ئه بی که ره که بکرم و هر که چهند مه تریک
دوور که و تمه وه (جل) که له که ره که ده که مه وه، که ره که له

بیابان بەرهلا دەکەم. ئىستە تو لەم کاپرایە پېرس
کەرەکەی بە چەند دەفرۆشى کاپرای لادىنى پىشىدەستى
کردو پرسى:

- ئەم کاپرا بىدىنە ئەلى چى هەر (فېنگە فېنگ)
دەکات.

- هىچ بابە! خوشى لە كەرەكەت ھاتووه ئەيە وىن
بىكېرىت.

كاپرای دىھاتى دەنگىنىڭ تايىبەت لە دەمى ھاتەدەر:

- حەيف بە راستى ئاشكرا بۇ ئەم کەرەي من زۇر
شەريفە ئەگىنا بۆچى ئەم کاپرایە مەركى لىخۇش كردووه.
- بۆچى؟

- ئەم کاپرایە دەيە وىت چى لەم کەرەي من بکات?
- تو ھەقت بە سەر ئەم کارەوە چىيە؟ مەگەر جىڭ لە
نەركى كەرەكەت شتىيىكى تىرت دەۋى؟

كاپرای دىھاتى پرسى:

- ئەم کاپرایە خەلکى كام ولاتە?
- ئەمرىكا.

- ھۇ! بۆچى لە ولاتى خۇيان كەرنىيە؟

باپەگىيان ئەم قسانە چىيە ئەيکەيت بۆچى كېرىن و
فرۆشتى كەر تىيکەل بە سىاسەت دەكەيت... تو ئەتەوى

کەر بفروشى ئەم كاپرايەش ئەيە وىت بىكىرت... ئىتر
بۇچى ئەمبەرۇ ئەوبەرمان پىندە كەيت.

- نەخىر كاكە ئەم كەره بە كەلكى ئەم كاپرايە
نايەت.

- بۇچى؟

- ئەم كەره پىرو پەككە و تۈوه.

قسە كانىم بۇ پروفېسۇر وەرگىپرا زۆر خۇشحال بۇو گوتى:

- لەوانە يە هەرزان بىدات نرخە كەى لىپېرسە و زۇو
تەواوى كە.

بە لادىيىە كەم گوت:

- گرنگ نىيە... حەزى لىدەكات و دەيە وىت
بىكىرت.

- نەكاكە نەنگە.. كاتى گەپرايە وە بۇ ولاتى خۆى
ئابپۇمان ئەبات!

بە پروفېسۇرم گوت، پىيکەنى و گوتى:

- ئەم لادىيىانە پاك و دروستكارن پىنى بلى لەبەر
خاترى دل پاكىيە كەى ئامادەم پارەي زىاترى پى بىدەم.

بە لادىيىە كەم گوت:

- ئەمە يىكىيە كە رازىيە و قسەيە كى نىيە!

- نەخىر... ئەو تىنەگات... ئەم كەره لاشەي
برىندارە و بە كەلكى نايەت.

- بُوچى!... كابرا پاره‌ى بهلاشى هەيە ئەيەونىن
كەرهكەتلى بکېرىت.. بُوچى ئەوهندە چەنە ئەدە؟

- لهعنەت لە شەيتان... ئاخىر ئەم كەره پىرو
نه خوشە بە كەلکى چى دى؟

- خوشەويسىتم تو (كالله خورى يان بىستان رنى)
تو پارهت ئەويت كارت بەمانە چىيە؟ بلى نرخەكى
چەندەو كارهكە تەواو بکە.

كابrai لادىيى بە ناپەحەتىيەوە سەرى بادارو گوتى:

- وەللاھى مروفة لە ئاكارى ئەم ئەمريكاييان
درەدونگ ئەبى، ليى بېرسە لە ولاتى خويان كەرنىيە...
بُوچى ناچىت لەوى بىكېرىت؟

قسەكانىيم بۇ پروفېسۋر تەرجەمه كرد (گوتى بلى زور ھەي،
بەلام لەم جۇرە پەيدا نابى)

لادىيىكە شانەكانى بەرزىرىدەوە گوتى:

- زۇرباشە، من هەموو عەيب و ناتەواو يىيە كانم پى
گوتى بەيانى نەچىتەوە زەممان بکەيت!. نەلىتىت
دەستېپن... من بەم مامەلەيە رازىم نىم، بەلام نامەويت
دلت بشكىئىم مىوانى ئىمەي قسەيەكم نىيە... .

لەبەر ئەوهى مامەلەكەمان خەريك بۇو جۆر ئەبوو پېۋىسىر لە خۇشىدا خەريك بۇو شاگەشكە دەبوو.

پرسىم:

- زۇرباشه چەندت پى بىدەين؟
- لەبەر خاترى ئىيە (٥٠٠٠) لىرە

وەتت چى... بۇچى شىيت بۇويت، باشتىن ئەسپى عەرەبى لەم ولاقەدا سى چوار هەزار لىرە نىخىيەتى! بۇچى چ باسە.

كابرا دىئهاتىيەكە بە خۇينساردىيەوە وەلامى داوه: جا كەوايە كەرى منت بۇ چىيە بېرۇ ئەسپىيەكى عەرەبى بىكەرە! بە ئەمەركىيەكەم گوت كابرا داواي (٥٠٠٠) لىرە دەكەت. لە جىنى خۇى وشك بۇو گوتى:

نەموت كە نىخى شتى لەم لا دىيىيانە دەپرسى ئاوا وەلامت دەدەنەوە، ئىستە چى بکە ئەلبەت زۇر زىاتر دىيىنى، بەلام ئەترىم ئەگەر رازى بىن دەبەمان پىيىكەت... ئەبى مامەلەي لەگەل بکەين.

بەكابرا لا دىيىيەكەم گوت:

- بابەگىان راست بلى ئەم كەرهەت بە چەند كېرىوە؟
- من مەرقىيەكى درۆزى نىم... راستىيەكەي ئەوهىيە من ئەم كەرم بە خاترى پىستەكەي بە پىنچ لىرە كېرىوە،

چون خوی بە کەلکی هیچ نایهت، ئەمپۇو سبەی ئەمنى
منىش پىستەكەی دەرىيەنم و چەرمى لى دروست دەكەم.

شىوازىكى راستىم بە قسەكانم داولۇت:

- ئەلىن (وېژدان نيوھى ئىمانە!). توڭ كە مۇۋقۇنى
مسولمانى چون ئەتەويى كەرى كە بە پىنج لىرەت كېرىۋە ب
پىنج ھەزار لىرە بىفرۇشى؟.

كابراى دىھاتى بە خويىنساردىيەوه گوتى:

- بابە گىيان من شەپ ناكەم، من نامەۋىت كەرەكەم
بفرۇشم. ئىيۇھ زۇرم لىيىدەكەن مامەلەتان لەگەل بىكەم... ونم
پىرە رازى بۇون. ئەها راستى شتىيكم لەبىر چوو بۇو قاچى
چەپى شەلە.

- باشە...

- ئىستە دىت؟ ئىيۇھ كە بەو جۆرە ئەتاناۋىت ئەم
كەرەي من بىكەن خۇيىشىم كەوتۇومەتە گومانەوه...
لەوانەيە ئەم كەرە خاسىيەتىيکى باشى ھەبىٰ وا ئەم
خارىجى بىنۇنى بە ھەموو عەيىيىكەوه ئاماھەيە بىكېرىت...
بە ھەر حال براكەم من دەبەتان پىنناكەم، شتىيكم گوت و
بپرایەوه... خىرى لى بېيىن.

بە پېۋەسىزۈرم گوت:

- كەمتر نايىدات پارەكەي بىدەرى و با بېرىن سەرمان
رەھەت بىت!

- نه گیانه کم... چی بدهم... بوجی ته ماعی ئەم

لادییانه سنوری ههیه! پینج ههزار لیره بدهم خیرا
دەبەمەمان پىددەکات و دەلى ده ههزار لیره...

- باشە چى بکەين؟

- مامەلە بکە...

- بى سودە...

- با وانیشان بدهین کە وازمان لە كەرەكە هیناوه...

- خراپ نیيە.. کاتى بزانى دەمانەوى بپۆين
بانگمان دەکات. لم کاتەدا کە هەولمان دەدا خۆمان
ئاسایى نیشان بدهین خواحافىزىمان كردو گوتە:

- زۇرباشە ئاشكرايە ناتەوى بىفرۇشى،
سەرىھەستى.. خواحافىز..

- .. به خىر چن... خوا ئاگايى ليستان بى.

بىنیم كابراى لادییى هىچ گرنگى نادات بەوهى کە ئىمە
دەمانەوىت بپۆين کاتى كەوتىنە پى گوتە:

- لەقە لە بەختى خوت مەدە... جگە لم خاريجىيە شىتە
كەس ئامادە نیيە پارهىيەكى وات بىراتى.

كابراى لادییى بە خويىنساردىيە وە گوتى:

- هەرچى رۈزى مروۋە بىت پىددەگات!

دۇو سى هەنگاو روېشتىن.. دىتمان سوودى نیيە گەپاينە وە..

كابراى لادییى پىكەنینىيىكى تايىبەتى كردو گوتى:

- ده مزانی ده گهربینه وه؟.

هیچی نهوت، به لام پیکه نینه کهی ههزار و اتای ئهدا، با سه رتاز
نه یه شیم.. دوای دوو سه عات مامه له و چنه لیدان به (۲۵۰۰) لیره
کوتایم پی هینا... پاره کهم دا به کابرای لادییی به وردی
ژماردی و خستییه گیر فانییه وه، دواتر (جله) کهی له سهر پشت
لابردو هه و ساره کهی دا به ده ستمان گوتی (خیری لیبیینی...
خوش هاتن) چاوه کانی پروفیسور خه ریک بwoo ده رئه پهرين. به
دیقه ته وه ته ماشای (جله که) کهی ده کرد! ئه توت جادوی
لیکراوه قاچه کانی وه ک بزمار به زه ویدا دا کوترا بیون..
کابرای لادییی ته ماشای کی قه دو بالا پروفیسوری کردو به گالت
پیکر دنه وه گوتی:

- بیچاره له خوشیا وشك بwoo، وه کو که سی (هه نگی له
گویزدا دوزی بیته وه) ° زور بیاشه، خه یالی خراپ مه که ((من
پیاوم پیاویش له قسهی خوی پاشگه ز ناییتنه وه)) ... بیبه
خیری لیبیینی...

پروفیسور به هیواشی له منی پرسی:

- ئیسته ته کبیر مان چییه؟

- وه للا نازانم...

دوزیزی و درگیر

- ئاگات لىنى بى تى نهگات! كەمىك ئەپرۇين دواتر ئەگەپتىنە دواوه پىيى ئەلىن كەرەكەمان سەرمائى دەبى ئەو جلەمان بىدەرى بىدەين بەسەر پشتىا، لەغاوى كەرەكەم گرت و كەوتە پى پېۋىسىر لە دواوه پالى دەناو من لە پىشەوه رامدەكىشا، بەلام ھەرچەند زۆرمان لىدەكرد لەجىنى نەدەجولا، كەرەكە پىر بۇو توانايى رىڭە رۆشتىنى نەبوو قاچەكانى ئىمەش رىييان لەبەر نەدەپرۇيشت.

ئەگەر بىانتوانىيە (جلە) كەمان لەدەست كابراى لادىيى دەربەيىنایە كەرەكەمان بەرەلا دەكردو ئەچۈين بەپىي خۆمانەوه. لەكۆتايدا بەھەرحالى بۇو كەرەكەمان چەند ھەنگاوىك بىردى پىشەوه كابرا لادىيىكە لە دواوه باڭگى كرد: - راوهستن شتىك بەجى ماوه.

لەبەر خۆمەوه گوتى: - خوايە... چەند باش بۇو... ئىمە هيچمان نەگوت كابرا ئەيەوي جلەكەمان بىراتى... هەردووكمان شادو خۆشحال گەراینەوه، كابراى لادىيى هاتە لامان و گوتى:

- نەقىزەكەتان لەبىر چۇو... ئاشكرا بۇو ئىيۇھ زۆر ناشىن و نازانن كەر بەبى نەقىزە ناچى بەپىيۇھ! نەقىزەكە كە سەرىكى حەلقەيەكى پىيۇھ بۇو لە پىاوه لادىيىكەم وەرگرت... پېۋىسىر تاقەتى چۇوبۇو گوتى:

- خیراکه کارهکه تهواو بکه... لهگه لئه مانه ناکری فیل
بکری.

به پیره میرده لادیییه که م گوت:

- ئه م که ره زور لاوازو نه خوشە! پیره... له کار که و تووه،
له وانه یه سه رمای بیت... گوناھە... ئه و جله م بدھری
بیدھم بھسەر پشتیا.. ئه و جله کونه و پیسە به کەلکی تز
نايەت...

کابراى لادییی سه ریکى له قاندو گوتى:

- به کەلکی هېچ نايەت، به لام ئه گەر سەنگ بايى خۇى
ئالقۇنم بدهنى نايەرۇشم!

- بۇچى؟

- بۇچى ناوىت! هى فروشتن نىيە!: ئەمە يادگارى
باپيرانە. له پازدە پشته وھ بھ ميرات بۆم ماوه تە وھ ناتوانم
يادگارى خىزانى بفرۇشم.

قسە کانىم بۇ پروفېسۈر وھرگىپا زور نارەحەت بو وو گوتى:

- ئەم گالتە جارپىيە چىيە؟.. (جله کونه یەك نابىتە ھۇى
شانازى خىزانى)

ئەمجارە کابراى لادییی تۆرە بۇو، وھ لامى دايە وھ:

- ئىمە بىستبۇومان ئەم خارىجيانە مروقى باشىن و کارىييان
بھ کارى كەسە وھ نىيە، چ پەيوەندىيە کى بھ وھ وھ ھېي
يادگارى خىزانى من بھ نرخە يان بى نرخ ئە و له من

که ریکی کپریووه پارهی خوی داووه که ریشی و هرگرت ووه
ثیتر بپون به دوای کارتان گوپتان ون کهن!.. بیهله نئیمه ش
دوای کاری خومان بکه وین... من نازانم ئەم (جله) ج
بایه خیکی هەیه. هەركات بیخەمه سەر پشتى که ریکی
پیرو پەكکەوتەو لەكار کەوتتو خیرا مشته ری بۇ پەيدا
دەبى ئەفروشى، ئەم پىنج سالە تاقىم كردۇ تەوه
ھەموويشى ئەم خاريجيانه ئەيکەن!!.

ترسام پەۋىسىز جەلده لېنى بىدات، بەھىواشى قولىم گرت و
کەوتىنە پى چەند ھەنگاۋىڭ دوور نەكەوت بىووينەوه پىرە مىردا
لا دىيىەكە لەدواوه بانگى كرد:

- ئەزانم ئەم كەره بەكەلکى ئىۋە نايەت و لە نيوھى پى
بەرەللى دەكەن... بە خۇرىايى من ئەزىزەت مەدەن. هەر لېرە
جىنى بىهلهن تا. من (جله كەرىپەرەمەن) كەرەكەمان بەرەل كردو چوين
بۇ لای ئۆتۈمىبىلەكە پەۋىسىز گوتى:

- من لا دىيى زىرەكم زۆر بىنيوه، بەلام ئەمەيان شتىكى
دىكە بۇو.

سوار ئۆتۈمىبىلەكە بۇوين.. هيىشتا نەقىزەكە بەدەست
پەۋىسىزەوه بۇو توند لە دەستىيا گرت بۇوى، پرسىم:

- ئەو پارچە ئاسنە بە كەلکى چى دى؟

پىنكەنى و وەلامى داوه:

ئەمە بە ناونىشانى يادگارىسى وەك شتومەكە ئاسارەكان
ھەلى ئەگرم. نەقىزەيەكى بەفرخە... ئەمېش ئەبەم تا ب
ناونىشىنىڭ لە مامەلەي ئىيۇھ نىشانى بىدەم.
بەلى براذر ئەبى تا زووه بىرىك لەم كارە بىكەيتەوە ئىستا بىنىت
ھەق بە منە نارەحەت بىم... ئابپۇمان چوو بىچارە بۇويىن ئەۋىش
لەبەر چى... لەبەر (كەن).

*****

ریگه و رهوشی کاسبی

ئاغا مارویک خاوهنى میکانیيەکى گەورەی شارەکەمانە، كەم كەم خەریك بۇو پىر ئەبۇو. حەزى ئەكىد ھەرچى زووه ریگه و رهوشى كاسبييەکە و ھونەرو فەنلى كارەكەي بە كۈرەكەي بلۇ.

رۇزى لەگەل كۈرەكەي چوونە ناو دەفتەرەكەي... دەرگاكەي لەدوأوه داخست و گوتى:

- وەرە كۈرم دانىشە... ئەمېرىق ئەبى نەيىنى كارەكەم بە تو بلۇيم، راستە تو دوو سالە لەگەل من كار دەكەي، بەلام زۇر شت ھەيە ھېشتا سەرى لى دەرناكەي، ئەوهى من ئەمهۇيت پىت بلۇيم شتىك نىيە لەناو قوتابخانە

بىخويىنرى... ئهوانه ئېبى لەنىو قوتا بخانەي كۆمەلدا
فېرى بى...

كۈرەكەي ئاغا مارويك تىڭەيشت كارەكە زۇر گرنگ!
بەدلنىايىيە وە باوکى ئېيە ويىت قىسەي تازەي بۇ بکات! گوتى:
- بابە گیان من لەم ماوهيدا ھەموو شتىك بە باشى فېر
بووم.

- نە.. گیانەكەم. تو ھىشتا ھىچ شتى فېر نەبووپىت.
پىّويسەت ناكات وەلام بىدەيتەوھ... ئەمپۇق تەنها گۈئى
بىگە.. ئەمە ويىت نەينىيەكانى كارەكتەت بۇ ئاشكرا بىھەم...
- فەرمۇو بابە گويم گرتۇوھ.

- يەكەمین شت كە لە ھەموو دامەزراوه يەكى بازركانىدا
پىّويسەتە لە بەرچاو بىگىرى رېكخستنى بۇودجە يە...
هانرىك دوازدە سال دەرسى خويىندبۇو... ئەيزانى بۇودجە چىيە،
بەلام تىننەدەگەيشت رېكخستنى بۇودجەي مىكانييەك چ سودىيەكى
ھەيە؟ ئەو تەنها بىستبۇوى لە سەرەتاي ھەر سالىك دەولەت و
دامەزراوه كان بۇودجە دابەش ئەكەن لە روى حسابى
دەرامەتىيانە وە خەرجى و زيان لە بەرچاو ئەگىن. پرسى:

- بابە گیان تەعمىرگاو مىكانييەكى چ بۇودجە يەكى پىّويسەتە و
بە چ شىۋەيەك ئەتوانى بۇودجە رېك بخەي?
- چۈن پىّويسەتى نىيە?

- ئاخىر ئىمە لەكوى ئەزانىن لەماوهى ھەفتەيەك، يان سالىنى،
يا مانگى چەند ئۆتۆمبىل خراپ ئەبى كامىشيان بۇ لاي
ئىمە دى تا لەروى دەستكەوت و خەرجىيەوە بۇودجە رېك
بىخەين؟

ئاغا مارويك پىكەنininىكى مانادارى كردو گوتى:

- وانىيە! ھەلەي تو ئەمەيە! ھەر ئەمانەشە ئەمەويت ئەمۇزۇ
پىت بلۇم! كۈرى خۆم ئەگەر بېيار بى دانىشىت تا
ئۆتۆمبىلىك خراپ بىت و بىت بۇ لاي تو لەبرسا دەمرى!!

- بۇچى رېڭەي ترى ھەيە؟

- ھەلبەت كە ھەيەتى... گەر نەبۇوايە ئەمۇزۇ من باشترين
ميكانيكى شار نەدەبۈوم و ژيانى ئىمە وا بە باشى بەرۇوه
نەدەچوو!

- كارى ئىوه باشه بۇيە خەلک زۇرېيە بۇ لاي تو دىت!

- نە.. كۈرم.. زۇر بۇون شارەزايدىان لە من زىاتر بۇو،
بەخت و بۇھاتىشيان لى گەپى... ئەمۇزىانە ئە جۇرە
قسانە كۆن بۇون! ھەركارىك رېڭەيەكى تايىەتى خۆى
ھەيە... چونكە من رېڭەي كارەكەم باش ئەزانم بەرەۋېنىش
چۈوم... باپىت بلۇم.. بە راستى و دروستى ئەستەمە
كەسى لە ژيان سەركەوتتو بى! ھەر كەسىكت بىنى لە
كەسانى تر پىشىكەوتتو تر بۇو بەدىنیايىيەوە كەلەكىك
لەكارىدا ھەيە! ئىستاكە من پىربۇوم تواناي كارم نەماوه

پیویسته نهینی کارهکه مت بو باس بکم بهو هر جهی
پهیمان بدھی جگه له کورهکه ت بو کھسی باس نه کھیت.
هانزیک ئے یزانی باوکی کھسی نییه قسہی بی جینی بکات ئەم
له لایه که وہ نه یشی ئے توانی ئە وہ قبول بکات!
له حائیکدا هه م Woo گیانی کردبوو گوی گوتی:
- فه رموو بابه گیان... گویم گرتووہ.

ئاغا مارویک که می بیدھنگ بوو گوتی: له زھمانی زوودا وہ ستایه ک
ھه بوو ھر کات ئە چوو بو چاک کردنی مالی خھلک ئە و جینگے یهی
خراب ئە بوو چاکی ئە کرد، بەلام خشته کانی شوینیکی دیکھی
بە شیوه یه ک ئالو گور پی ده کرد دواى پازدھ روزی تر پیویستی ب
چاکردن وہ ئە بوو! خاوهن مال دواى مانگیک ناچار ئە بوو بگھری
بە دواى وہ ستادا!

ئە مجاره وہ ستا شوینیکی تر خراب ئە کات.. بەم جۆرە سال
دوازده مانگه کار ئە کات و هیچ کات بی کار نابی... له کاره کھی
ئیمه شدا پیویسته بە ته و اوی ئەم یاسایه پیاده بکری گھر ئیمه ش
بەم جۆرە کار بکھین ئە وا ھم مشته ری لیمان مە منون ئە بی ھم
پاره یه کی زور بە ده ست دینین! تیگه یشتی?
- بەلی بابه تیگه یشتی!

- سەرنجام تەنها لهم ریگه یه وہ ئە توانی ژیانی خوت داین
بکھیت! ئیسته له وانه یه بتھوی بزانی ری و رەسمی

کاره‌که چونه؟ کاغه‌زو قهلمیک بگره به دهسته وه تا پیت

بلیم!

هانریک کاغه‌زو قهله‌می هیننا...

- فه‌رموو بابه‌گیان.

- بنوسه... ئەلبەت ئەزانى مشته‌ری دایمی ئیمە کییه؟

- بەلی! هەموویان ئەناسم! له هەموویان زیاتر دوكتور
نه‌جاتى دیت بو لامان!

- ئیترکى؟

- سەعادەت الدین.

- راسته، کیی تر؟

- ئەندازیار سەلمان بى!

- ئۆھۇ... نۇرى نەمابۇو ئەوهى له هەموویان گرنگتە
فەراموشى بکەی!

- کییه؟

- ئەو خانمەی نۇر شىك پۇشە... ناوى چىيە؟

- شوکران خانم؟

- بەلی... ئەویش بنوسه... جگە لهویش هىي دىكەمان هەيە.

ھەركات ھاتە وە بىرمان ئەينوسىن... ئىستە گويم بو
بگره.. ئۆتومبىلەكەي دوكتور نەجات له مانگى ئازاردا

دۇوبارە دىتە وە بو لامان!

- چون ئەزانى بابه؟

- پف.. من ههر له کاتی له حیم کردنی رینگی پینشه و دی
هیواش لاستیکی بستونی هایدرولیکه که یم کون کرد...
ئیسته دلنجیز ده که مه وه پاش هفتھیه کی دیک بو
گوپینی لاستیکی بستونه که دیتھ وه لامان!!
- کەم... کەم... خەریکه تىدەگەم!
- ئیستا نەجاتی له مانگی ئازار (۸۰) لیره بنوسه... ل
مانگی ئایاریش بو گوپینی دیشلى فلاونه کەی
سەردانمان ئەکاته وه چون بە جۆری توندم کردووه ل
مانگی ئایار خراپ ببیت... حسابی ئەویش (۱۵۰) لیره
بنوسه.
- نوسیم بابه.
- له مانگی حوزه یرانیش بووشە کانی دە گوپی لە بیرت
نە چى بابه ئەندازەی سەرە نینۇكى بووشى دووھم نە چىتە
جىنگەی خۆی چونکە ئىدى پلاکى چاوى دووھم ئىش
ناکات بو گوپینی دیتھ وه بو لامان. ئەو کاتەی بووشى
دووھم دە گوپى لە بیرت نە چى پولى ملى كرنگ شل
بکەر وھ.
- بە سەرچاو بابە گیان.. لە بیرى ناكەم.
- بە گشتىي تا كوتايى سال ۲۳۰۰ تا ۲۴۰۰ لیره لە دوكتۇد
نەجاتى وھر دە گرىن! ئە مجار نورەي سە عادەت الدین...
قە باغى سەر تابتە کانى خراپ بووھ.. ھە مۇو مانگى

واشەرىك خراب دەكات ۱۸۰ لىرە بۇ گۈپىنى ھەرجارى
واشەرەكەي، بەلام لەبىرت نەچىن ھەركات واسھەرەكە
ئەگۈپى لەكتى بەستەوهلى گەپى با دوو دانە لە^{لە}
سەمونەكانى شل بىت و نۆر توندىيان
نەكەيت... تىيگە يىشتى!

- بەلى تىيگە يىشتىم...

- ئەگزۆزى ئۆتۆمبىلەكەي سەعادەت الدین بە بەردەۋامى
ئەشكى مانگى دوو جار بۇ چاكردىنى ئەگزۆز دىيته لامان!
تا ئاخىرى سال بۇ گۈپىنى واسھەرو چاكردىنى ئەگزۆز
نزيكەي ۱۸۰۰ لىرەي ئەويش بنوسە!

- نوسىيم بابە!

- دواتر سەرەي كىيىه؟

- مسيقى ئەندرياسىيش هەيءىه؟

- ئەها... بەلى... ئۆتۆمبىلى مسيقى ئەندرياس بە بەردەۋامى
دانى دىشل ئەشكىيىنى كاتى چاكى ئەكەيت و گريسى
ئەكەيت كەمى لە بکە ناو گريسىكە... لەكتى سورپاندا
تىيگەل ئەبى و دانەكانى لېك گير ئەكتات و ئەيشكىيىنى!
لەبىرت بى ھەركات چويتە بازار پېر كيسەيەك لەگەل
خۆت بەھىنە كيسەيەك بەشى سالىيكت ئەكتات. ئىستا
نۆرەي (سەلمان بى) يە.

- بەلى ئەويش ئەناسم!

- ئاگات لى بى سەلمان بى يەكىكە لە باشترين
مشتەرييەكانى ئىئمە! بۇ ئەويش (٩٣٠٠) ليرە بنوسە...
نىڭەران مەبە ئەو حالى زۆر باشه! ئۆتۈمبىلەكەي ئەويش
لەزىر پلاکەكانى رۇن دەردەكات باش ئاگر ناگەيەنى...
كاتى هاتە لات سوپىند بخۇ ئەبى وەلفەكانى كەودرەك
بىگۈرىت... بۇ گۇپىنى وەلفەكان پىيۈستە شەۋىك لات
بەمىننېتەوە توش خىرا گىپەكەي بىكەرەوە بىزمارىنى
بچوك بخەرە ناوى و قەباگەكەي بېستەرەوە... لەدواى دوو
سى رۆز بىزمارەكە ھەموو دانى دىشلىيەكانى ئەشكىنى
كاتى هاتە لات بە جۇرى خۇتى نىشان بده لەو پېشەتە
زۆر ناپەحەتى... بۇ گۇپىنى گىپەكە ٣٥٠٠ ليرە لى
وەردەگىرى تىنگەيىشتى؟

- بەلى...

- ئىستا نۇرەي شوکران خانمە... ئەو بەو جۇرە نىيە?
- بەلى...

- بۇ شوکران خانم ٢٨٠٠ ليرەو..., بۇ حەقى بەگ ٢٥٠٠
ليرە، بۇ لىئۇن ٧٠٠ ليرە بۇ عەبدوللە بەگ ٥٠٠ ليرەو...
زۆر باشه ئىستا كۆي بىكەرەوە بىزانە ئەكادە چەند؟
- بابەگىيان. (سەفرو سەفر ھەر سەفر شەش و حەت ئەكادە
سيازدە... سى يەك بەدەستەوە) ھەمووى دەكادە نزىكەي
بىست ھەزار ليرە..

- بهلی... ته اوی خهرجی سالانه تؤ ده کاته
نزيکه‌ي (۱۵۰۰۰) ليره ئىستا پىنج هزار ليره ش
په زمه‌ندەت ده مىنلى و كارى رۇزانەش هىچ نەبى سالانه
ده گاته ۱۵۰۰ ليره... تؤ ئەگەر مەسروفي زىادەت بۇ بىتە
پىش له ۵۰۰ ليره تىپەپ ناکات.

- مەسروفي زىادە چىيە؟

- پىويىستە ئەوھش بىزاني دامەزراوه يەك خهرجى زىادەشى
دەبى وەك شاگىرداňەو... بە قەرزدان و خهرجى
مشتەرى و... مالىيات و... بە مجۇرە ئەتوانى مۇحتاجى
كەس نەبى و تا ئاخىرى سال بە خوشى رابووئىرى! بە لام
ئەگەر بىته وى و يېرداň بىخەيتە كارو مەرۇقا يەتى پەيرەو
بىكەيت وەك و كەسانى تر ھەميشە بىرسى دەبى!.

*****

بۇ خۆشیان نازانن لەسەرچى شەپ دەكەن^٧

پاسەكە تا دەم دەرگاكەي پېرى كردىبوو. ئەگەيشتە هەر وىستىگە يەك
ھەمدىسان خەلکى سوار دەكرد، بە پىوهش جىنگە نەمابىوو،
چونكە دونيا تەم بۇو خەلک لەترسى ئەوهى بارانيانلى داكا.
حەملەيان ئەكردو لەناو دەرگاكە ئەگىران لە مىلەكان. شاگردى
شۇفىرەكە بەردهوام ھاوارى ئەكردو ئەيگوت:

- بلىت... بەبى بلىت سوار نەبن.

بەلام كى بەكى بۇو... نەفەرهەكان ئەوهندە پەلەيان بۇو لەبىريان
ئەچوو بلىت بېپن!

شاگردهكە لهو بابهتانەي چەند جاران دىبىوو. لەگەل ئەو ھەموو
جەنجالىيەدا بى بلىتەكانى ئەناسى:

- مامەگىيان بلىتەكت!

^٧ لەزمارە ۱۱ رۆژنامەي شارەزور بلاوكراوهەت وە

- براگیان له بیرت نه چی بلیته که ت بد.

له بهشی دواوه‌ی پاسه که دا نه فه ریک هه ولی ئه دا خوی له به رچاوی
شاگرده که ون بکات، له وانه‌یه واش نه بوبی، به لام به بوجوونی
شاگرده که وابو که بلیتی له کابرا و هرنگرت تووه!

پیاووه که جلو به رگیکی ریکو پیکی له به ردا بوو... کلاویکی شاپنی
تازه‌ی له سهر بوو... بؤین باخه که‌ی خاریجی بوو... له بروو
سمیلی قهترانی وادیار بوو پیاویکی به شه خسیه‌ته.

به لام شاگرده که دلی رازی نه بوو، له ژیره‌وه ته ماشای ئه کرد.
به تایبیت که ئه م نه فه ره غه ریبه بوو، بؤیه که م جار بوو له م هین
به رچاوی که وتبوو، چونکه شاگرده که زوریه‌ی نه فه ره کانی
ئه ناسی، ئه یزانی کی له ج کات و له کام ویستگه سوار بووه و له کام
ویستگه دائے به زی.

له دلی خویدا لیکی ئه دایه وه غه ریبه‌یه کی کلاویه سهر واز لیبینی! .
له بهر خویه وه دهستی کرد به قسه کردن:

(دهی با پشکنهر بی؟.. هه رکه س هه‌یه با بی من و هزیفه‌ی خومه
هه رکه س سوار بی بلیتی لیوه رگرم).

دووباره به بیانوی ئه وهی به نه فه ره تازه کان ئه لی، به رزتر هاواری
کرد:

- بلیت کاکه... بلیته که ت له بیر نه چی ئه وانه‌ی له دواوه
دانیشتون له بیر تان چوو بلیت بدنه!

دووباره يارق وەکو خەيالى نەبى، بەتهواوى رۇى بۇ لاي
پەنجھەرەكە سوپراند. شاگردهكە چاوى پەپىيە تەوقى سەرى،
دەستى كرد بە قېرە قېرە: (پياوى باش ناتوانى گۈل لە من بىكەيت...
تۆ هەركەس بىت ناتوانى لە دەست من رىزگار بى!)

دواتر كەمى خۆى كىشايە پىشەوە بە توندى لهۇى پرسى:
- ئاغاي خۆشەويىست تۆ بلىيت پىيە؟

ھەمدىسان كابرا بەسەر خۆى نەھىئا، لە ھەمووى خراپتر ئەوه
بۇ دەستى بە فيكە ليىدان كردو بە فيكە وەلامى شاگردهكەي
دايەوە، بە جۇرى دەمى ئەجولاند وەك بلى (كەر كورى كەر من
باج بە تۆ نادەم) يان (تا ئىستا پىشىنەي نىيە بلىتى پاسى
بېرىبى).

شاگردهكە بە ئەندازەيەك تۈرە بۇ بۇ تاكو ئىستا بە خۆيەوە
نەدى بۇو، گەر چەقۇت ليىدايە خوينى لىنەدەھات لە دلەوە
گوتى:

(ئەگەر پىرەزنىك بۇوايە، گەر پىرەمېرىدىم يا كەمئەندامىك يا
گەدايەك بۇوايە قەي نەدەكرد، بەلام پياوىك بەو مل ئەستورييە
چۈن ئەبى پارەي بلىت نەدا!?) لەگەل ئەو ھەموو تۈرەيىھە باوارى
كەر:

- ئاغا بلىيت لە بىر نەچى... كاكى بەپىز لەگەل تۆمە.
لەگەل وتنى ئەم رىستەيە لەزىزەوە تەماشاي ئەۋى ئەكرد. پياوهكە
پىكەنینىكى عەجيبي كرد... پىكەنینەكەي شىۋە گالتەكىدىن

بوو... شاگرده که به ته و اوی ئارامى نه ما (ھەرچى ئەبى با بىن)
بېرىارى دا كاره که يەكلا بکاتە وە به ته و اوی بەرھە ئە و ھەنگاوارى
ناو بە دەست شانى راتە كاندۇ پىنى گوت:
- براي بەرپىز لە گەل تۆمە!

پياوه کە وەکو كەسىكى تۈرە روی وەرگىپراو پرسى:
- چىيە؟ ئەلىنى چى؟ ئەمە چ جۇرە قسە كردىنىكە لەگەن
خەلکدا؟ بۇچى شانم رائە تەكىنى?
شاگرده کە هەر وەکو ئىيھانەي پىكراپى خۆى كۆكىردى وە بە
دەنگىكى ئارامتر گوتى:
- براي بەرپىز ئەكرى بلىتە كەت بىيىنم?

پياوه کە تەماشايەكى قولى شاگرده کەي كردۇ لە زىر لىۋە وە
گوتى:

- لاحەولە وەلا...؟) پاشان روی بۇ لای جامەكە سۇپاندۇ

سەرگەرمى تەماشاكىرىنى شەقامەكە بۇ.

شاگرده کە مەسەلەكە تىيگە يىشت، دلىنيابۇ لە وەي بلىتى لە و پياوه
وەرنە گرتۇرە فىيلبازە، ئىيستە ئىتىر بەم تۈرىيە وە ئەيوىست
مەسەلەكە يەكلا بکاتە وە... بەلام بۇچى خۆى كەر كردووە من
لەوانە نىم بەم فشە و ھاش و ھوشە واز بىيىنم! ئەگەر بەرپىوه بەرى
گشتىي بىت و داوام لىيىكەت وازى لىيېھىيىنم! واز لەم كاپراي
ناھىيىنم. ئەو هيىشتا نازانى كى رەقىيەتى!

لەزىز كاريگەرى ئەم ھەموو تۈرپەيىيەدا دووباره شاگىردىكە ھېنزا
دايىوه بەرخۇى و بەھەمان شىيۆھ روى كردى كابراو بەرزتر ھاوارى

كىد:

- پىئىم وتى بلىتەكەتم پىشان بده!

كابرا ھەمدىسان بە تۈرپەيىيەوە روى وەرگىنپار زۇر بە پاشكاوانە

گوتى:

- دەست بە روى مندا بەرز مەكەرەوە.

- بلىتەكەت.

كابرا نەيەيشت شاگىردىكە قىسەكەي تەواو بکات گوتى:

- كەپ نىم! ئەبىيىستم! ئەم ھەموو ھاوارە دەكەيت. ئەگەر

بلىتىم پى نەبىيىت سوار نابىم؟ كابرايەكى تر كە ئاگايى لەم

بەزمە بۇو ئاكارى شاگىردىكەي بە ئىيانەي نەفەرەكان

دەزانى گوتى:

- راست دەكات، ئىتىر... لە شاگىرد شۇقىرىك لەوە زىاتر

چاوهپوان ناڭرىت! شاگىردىكە لەم رىستە توانج ئامىزە زۇر

نارهەت بۇو گەرايەوە بۇ لاي كابراي دووهەم و گوتى:

- يەكم شاگىرد شۇقىرى چىيەو چۈن جوين ئەدەي،

دووهەمىنىش چ پەيوەندىيەكى بە تۆۋە ھەيە وا لە كارى

خەلک خۇ ھەلئە قورتىيىنى!!

- وەكى ئەوهى لە كارى سەفيرى نىيۇدەولەتى قىسەم

كىرىبىي... شاگىرىك بۇيى نىيە ئەم قىسانە بکات!

لهولاترهو کابرایه کی کریکار و هستا بود. هیشتا بلیته کی لهنیو
دهستی بود لهم قسیه‌ی کابرا زور ناره‌حهت بود به توره‌بیهوده
گوتی:

- بوجی تو کیت و خوت به چی ئازانی وا ئهوت به لاوه
په‌سنه‌ند نییه؟

کابرا دووهم سوور هه‌لگه‌پراو وه‌لامی داوه:

- هر که‌سیکم په‌یوه‌ندی به توهه نییه...!

کابرای کریکار له‌جیی خوی و شک بود خوی کوکرده‌و، به‌لام
که‌سیکی تر که له پشت ئه‌وه‌و هستا بود و دک پریشکی ئاگر
په‌پییه ناوه‌پراست و گوتی:

- ئیوه وا ده‌زانن کابرا هر ئه‌وه‌ند بؤینباخیکی بهست ئیتر
خاریجییه؟

لهولاترهو کابرایه که بؤینباخی بهست بود چووه نیز
شه‌په‌که‌وه گوتی:

- ئه‌وه له‌سهر میراتی باوکتان شه‌پ ئه‌که‌ن؟
نه‌فه‌ریکی بازاری وه‌لامی داوه:

- نه... له‌سهر که‌سایه‌تی ئیوه شه‌پ ده‌که‌ین!

- مانای چی؟

- یانی ئه‌وهی ئیوه واده‌زانن که ناتانناسین له قسه‌کانتان
حالی نایین!

ورده ورده نه فره کان خویان تیوه گلان، هه موو نه فره کانی نیو
پاسه که بونه دوو بهش... به شیکیان لایه نگری بوین باخییه کان
بوون، به شه کهی تریان پشتیوانی کاسبکاران بون.

بوین باخییه کان خویان له کاسبکاران نور به زیاتر ئه زمار ده کرد و
خویان له وان به مرؤقترو به شه خسیه تتر له قه لهم ئه دا.

پیره میردیک له لایه نگرانی کاسبکاران گوتی:

- لم کارانه ده کهن بویه ژیان روز به روز خراپترو گراتر
ئه بی... ته واوی ئم ده رد سه ریانه کی دروستیان
ده کات... مه گهر هه مووی له زیر سه ری ئیوه دا نییه...
مه گهر هه موو بوین باخییه کان هوکاری گرفته کان نین.

مه سله خه ریک بوو بنجی پهیدا ده کرد... له کیشیه کی ساده هی
شاگرد شو فیریک و نه فه ریکه وه له جییه کی ترسناکدا کوتایی پی
ده هات.

کابرای یه که مجار ئه ترسا کاره که به ره خراپتر بچی، په نجه یه کی
خسته سه ده می و نیشانه کی مه ترسی را گه یاند:

- وس... س... س... س

له نیو بی بوین باخه کاندا نه فه ریکی مل ئه ستوری تیا بوو پرسی:
- چییه...؟ چی بووه بوچی (وس) ئه کهی؟. ئیوه ناتوانن
کاله کیک له بپکه بکه نه وه، بوچی قسهی زیاده ده کهن!!

کابرای یه که مجار دووباره بی ده نگ بوو، به لام که سیکی تر له ناو
نو توبو سه که هاواری کرد:

- گهه قسە بکەم چى دەبى؟

- گهه پیاواي لەپاي قسە کانت دەوەستى!

- يانى تو نازانى... من كىم؟

كابراي مل ئەستور هاوارى كرد:

- هەركەس پىت خوشە بىه. تو بۇ خوت ھەيت نەك بۇ
كەسانى تر. ھېشتا قسە کانى تەواو نەكرد بۇو مشتىك
كىشرا بەناو دەمیدا (پو... پورت..)

خويىن لە چاوه کانىدا مەوجى دەدا، جويىن لە دەمى ئەبارى. ئەم
جويىنانە وەك كلىپەي باروت وابۇو ھېشتا ئاشكرا نەبۇو بۇو كىن
شەپو ھەرأي دەست پىكىرد، ھەردۇو دەستە بۆينبا خدارەكان و
كاسېكاران كەوتنه گيانى يەكتىر، بۇو بە تىپرۈزەن تەنها شاڭرىد
شۆفىرە كابراي يەكەمجار بى لايەن بۇونو بەوانى دىكەيان
دەگوت:

(ئاغايىان تکاتان لى دەكەم...)

(كاکە ناو پاس جىڭەي شەپ نىيە).

بەلام كەس گويى بەم قسانە نەدەدا... خوا رەحمى كرد ئار
پاسەكە پې بۇو، كابراي مل ئەستور نەيئەتوانى زۇر پەلامار بىدا...
ئەو بىنچارە لە ناوه راستدا بۇو لەھەردۇو لاوه كوتەكى ئەخوارد...
ھەرچۈن بۇو شۆفىرەكە ئۆتۈمبىلەكەي لە ناوه راستى شەقامەك
راڭرت...

شاڭرىد شۆفىرەكە پۇلىسى كە لە قەراغ شەقامەكە بۇو بانگ كرد:

- سەرکار فرياكەوه... نەفەرهەكان يەكترييان كوشت!

پۆليس هات... نەفەرهەكان كە هيشتا جنیويان بەيەك دەداو
ھەولیان دەدا بچنە خوارەوه.

"فەرمون بۇ بنكەي پۆليس "

كابراي يەكه مجار بۇينباخەكەي رىڭخست و كەوتە دوايى كارى
خۆى، ئوتوبووسەكەش روپىشت باقى نەفەرهەكان بەرەو بنكەي
پۆليس وەرى كەوتى.

بەپۈوه بەرى پۆليس لەبەر ماندۇويى و بى خەوى چاوهەكانى سوور
بۇوبۇون، ماوهەيەك گوئى گرت كاتى لە مەسەلەكە گەيشت گوتى:

- بۇينباخى و كاسېكار ماناى چى. لە ياساي ئىمەدا
جياوازىيەك نىيە لە بەينياندا! ئەسلى شەپەكە لەسەر چى
بۇو! هەردوولا بۇ يەكىان روانى خۆشيان نەياندەتوانى
بىزىن ئەسلى شەپەكە لەسەر چى بۇو!

يەكى لە كاسېكارەكان گوتى:

- راستىيەكەي گەورەم ئەوهىيە بى هو خۆمان لە كارى
كەسانى تر هەلقۇرتان.

خۆينەرى خۆشەويىست راستى تا ئىستە ئەم مەسەلە بۇ توپىش
نەهاتووه؟! گەر بۇ خۆيستان پىش نەهاتبى. ئەوا ئاگادارى
چەندىن جارەي شتى وا بۇويت.

"کاریک که په یوه‌ندی به مرؤّقیکه وه نه بینت، بینخود خوئی
تیله‌لئه قورتیئنی و ده رده سه‌ر بوق خوئی زیاد ده کات و گرفتی گه زره
بوق ریانی دیننیتہ پیش."

به من چی^۸

خاله گیان هه میشه ئامۇڭارى ئەكىدىن و ئەيگوت:
تا دەتوانن ھارىكارى خەلکى بىكەن... بەھۆى نەبوونى ھاوكارى و
يارمەتىيەوە يە ولات ئا بەم رۆزە رەشە گەيشتۇوه... لەبىرتان
نەچى وشەي (بە من چى؟) لە ژىانتان بىرىنەوە بەردەواام
لايەنگىرى ھەقىقەت بن و پىويىستە يارمەتى ھاولەتىيەكانتان
بىدەن.

ئىمە جگە لە گۈرپايەلى و (بەسەرچاۋ) گوتىن چارەيەكى ترمان
نەبوو، تا رۆزىك كارەساتىك رويدا!.

^۸- لە رۈزانە شارەزور بىلا، كراودتەوە

خاله‌گیان ته‌مه‌نى گه‌یشتبووه شهست و حهوت سال هندى ل
دهرده پيريه‌كان به‌روکى پى گرتبوو، ماوه‌يەك لە نه‌خوشخان
خه‌واندیان.

لەم رۆزانه‌دا تازه لە نه‌خوشخانه هاتبووه دهرهوھ ھېشتا ب
يارمه‌تى دارده‌سته‌كەي بە پىگادا ده‌پويشت لەسەر ئامۇزگارى
پزىشکە‌كان چوو بۇ كەنارى دەريا تا كەمىك ھەواي پاڭز
ھەلمىزىت و تۈزى پىادە پەويى بکات.

چون ئەو رۆزه ھەينى بۇو كەنار دەريا لەبەر زۇرى خەلک شەپۇلى
ئەدا، رىن و پىاو سەرگەرمى مەله‌كردن و خۇ بەخۇردان بۇون.

ھېشتا خاله‌گیان نه‌گه‌یشتبووه قەragى دەرياكە دەنكى
هاوارهاوارى بەرگوئى كەوت:-

-فرىامكەون... فرىامكەون... خە...رېكە...ئەخ...نکىم.

كاتى خاله‌گیان بە سەرسورمانەوە تەماشاي خاوهن دەنگەكەي
دەكىد، بىنى مندالىكى سىانزە چوارده سال لەناو دەرياكە
پەلەقاژەيەتى و خەرېكە غەرق دەبىت.

دۇرى نىوان مندالەكەو قەrag دەرياكە لە پەنجا شەست پى زىاتر
نه‌دەبۇو، بەلام ھىچ كەس گوئى پى نەدەدا... خاله‌گیان لە بى
دەربەستى خەلکەكە خەرېك بۇ شىت ئەبۇو... بە خىرايى بۇ لاي
يەكى لە بەلەم سوارەكان رايىكىد:

- مەگەر نابىنى ئەو مندالە خەرېكە ئەخنکى خىرا سوارى
بەلەمەكت بەو رزگارى بکە.

بەلەمەوان بە خوینساردییە وەلامی داوه:

- بە من چى؟ لەوانە يە خۆى حەز بکات بخنکى.

حالەگیان بۇ لای يەكىنلىكى كە رايىردو بە پارانە وە گوتى:

- ئاغا گیان فريايى بکەوە... بەھەمان ئاواز خەرىكە غەرق

دەبى.

بەلەمەوان پىيکەن يىنىكى تايىبەتى بۇ كرد:

- برا گیان بېرىق بەلای كارتە وە... بە من چى كەسى خەرىكە دەخنکى.

حالەگیان رايىردى بۇ لای گەنجىك وادھەئە كەوت مەلەوان يىكى

پلىمەتە:

- برا دەھەر بۇ خاترى خوداو پىيغەمبەر ئەو منداھە رزگار بکە.

لاوهكە پىيکەنى:

- بە من چى ما مەگیان!

حالە دەستى كرده هاوارو فيغان:

- ئەي موسىمانىنە فريايى كەون...

كەسانى كە لە سەر زەھۈر راكشا بۇون و كەسانىك لە نىو چادرە كاندا

سەرگەرمى يارى كاغەزو تاولە بۇون. سەريان بەرزىرىدە وە

پرسىيان:

- چى بووه؟

- ئەو منداھە خەرىكە غەرق دەبى...

کاتی له مسنه که گهیشتن دووباره دهستیان کردنه و به کاری
خویان.. له زیر لیوه وه بوله بولیان بwoo:

- گهر زور دلت بوی ئه سوتی خوت بپر رزگاری که.

مندالله خه ریک بwoo دوا چركه ساته کانی تەمهنى ئه گوزه راند...
ھەرچەند چركه جاریک زور بەئەستەم سەرى لە ئاوه کە دەر
ئەھینا و ھاواري ئەکردو... دووباره ئەکەوته وه زیر ئاوه کە.

خالله گیان بیست سال ئەبwoo نەچوو بwoo ناو دەریا و دوای
چەندین جار کەوتن لە نەخوشخانە پزىشك مەلەکردن و چوونە ناو
ئاوى لى قەدەغە كردى بwoo... لە ھەموو يىشى خراپتە ئەوه بwoo
خالله گیان مەلەشى نەدەزانى... لە وەبەر دەچووه نىيۇ ئاۋىك تا
پشتويين بھاتايەو كەمى پەلەقاڑەي دەكرد.

بەم حالەشەوە ويىزدانى رىنگەي نەدەدا مندالىك لەبەر چاوى غەرق
بى... خىرا بپرياري داو دەستى كرده داکەندى جله کانى.

ئەو خەلکانەي لەوناوه بوون تەنانەت ئەوانەي ناو باپەكانىش كە
سەرگەرمى خواردنەوە بوون، لە دەوري خالله گیان كۆبۈونەوە.

خالله گیان بېبى ئەوهى گوئى بە كەسانى دەورو بەرو
گالىتە جاپىيە كانىيان بىات لە كاتىكدا جله کانى دائە كەند لەبەر
خویەوە ورتەورتى بwoo:

- ئەم (بە من چى) يە نايەلىت ولات بەرەوپىش پىشەرەوى

بکات... يارمەتى و ھاوکارى خەلکى كە يەكى بwoo لە

سوننەتە پەسەنکراوه کانى ئىيمە لەنیيۇ چوو... لەم ولاتە دا

که س له بیری که سدا نییه... هه موو سوودی خویان
دهوی و وان له بیر خویان و خیزانه که یاندا.

له گوپه پانه که دا ئه و که سانه هی له دهوری خاله گیان کوپووبونه ووه
ئه م قسانه یان گوی لی بوو:

(له گه ل ئه وهی که پیریشه لاشه یه کی جوانی پیوه یه)
(ئاشکرایه له گه نجیدا پاله وان بووه)

(تە ماشای ده رپی کورته کهی باش نییه)
خوت روت ده که یتھ وه !!)
خاله گیان گوئی بهم جو چو
خوی فریدایه ئاوه که وه ... به لام که دوو سی هنگاو بەره و پیش
چوو پەشیمان بووه وه، ئاوه که به ئەندازه یه ک سارد بوو که
دەست و پیی تەزاندو توanaxی جوله یان نه بوو، ئه و تۆزه مەلەش که

ئیزانی له بیری چووه وه !!

غەرق بوونی منداله کهی له بیر چووه وه له ترسی گیانی خوی
هاواری کردو داوای یارمه تى له خەلک کرد:

- خەلکینه فریام که ون ... خەریکه ئەخنکیم ... یارمه تیم
بەن.

به‌لام ئه و خەلکانەی لە قەراغ دەریاکە وەستا بۇون، ھەروەك
تەماشای فلیمیکى كۆمیدى بىكەن، بە دەنگى بەرز پىئەكەنین و
خالەگیانیان ھەلئەنا:

(بېرىۋە بەرە پېش... زۇرت نەماوه... زۇر جوان مەلە ئەكەي)

(بېرىۋ... وا گەيشتىت)

(ھەر زىندۇو بى پالەوانى گەورە. كەمت ماوه بىيگەيتى).

خالەگیان ھەر زۇو زانى دادو بىيىدەد بىيىسۇدەو ھېچ كەس يارمەتى
نادات... تەواوى ھىزى خۆى كۆكىردىوھو لەدەلەوە ناوى خوداي
ھىنناو داواى يارمەتى لەو كرد، ئۆمىدەوار بۇو بىتوانى مندالەي
رزگار بکات..

سەرئەنجام بۇويە مىھەجەنلىقىنى پىيکەن، ھەرچۈن بۇ خۇى
گەياندە مندالەكە، دەستى درىزىكەردى مندالەكە رابكىشىت،
مندالەكە (خۆى خست بەپشتاۋ) سى. چوار مەتر لىي
دوركەوتەوە... خالەگیان بەبى ئەوهى ئاگاى لە فيلى مندالەكە بى
دووبارە بۇ لاي ئەو چوو، دووبارە مندالەكە خۆى لە خالەگیان
دۇورخستەوە... چون بېيارى دابۇو مندالەكە رزگار بکات بەدواى
كەوت، وەئاگا ھاتەوە كە زۇر لە كەنار دەریاکە دۇور كەوتتەوە
بە ئەندازەيەك دۇوركەوتبووه خەلکانى قەراغ دەریاکە بە قەدەر
بۇوكە شوشەيەك ئەكەوتتە بەرچاو.

منداله که سه‌ری له ئاوه‌که ده‌ره‌ئیتاو جرتیکی بۇ خاله‌گیان لىد!!
له دواوه جهندجار چەمۆلەی لیناو وەك با لە خاله‌گیان
دوورکەوتەوە.

ئەوكاتە خاله‌گیان تىڭەيشت قەھلەيەكى گەورەی كردۇوھ قە
كلاۋىكى گەورە كراوه‌تە سه‌ری.

بەلام ق سوودىكى ھەيە پەشيمانى بىسۇدە، بە ئەندازەيەك
ماندۇو بوبۇو نەيدەتوانى تەكان بىدات فريشتەي مەرگى لە⁵
بەرامبەر خوى بىنى و ساردى مەرگ تەواوى لەشى هىنايە لەرزە.
ئەمجارەش دەستى بەدادو بىدادو داواى يارمەتى كرد، بەلام
دەنگى نەدەگەيشتە كەس، تەنها دەستىكى ئەبىنى بەتەكان و
بەئامازە ئەوي هان دەدا.

لەترسى گیان دەستى كرده ھەولدان و بە ھاوكاري خواى گەورە
خوى گەياندە قەراغ دەرياكە و بىھۆش كەوت.

خەلکە چەند بەرابەر بۇون و ھەركەس شتىكى ئەوت:
(ھەربىزى پېرەمېردى... من وامدەزانى غەرق دەبى...)

(نېرەكەر وەك ماسى مەلەي دەكرد... تەماشاي پېرىيەكەي
مەكەن.)

(ئېمە دووسەعاتە لېرە وەستاۋين تەماشاي غەرق بۇونى دەكەين)
پاش دوو سەعات خاله‌گیان ھاتەوە ھۆش خوى سەيرى كرد
ھەوالىك لە جله‌كاني نىيە. دوايى تىڭەيشت ئەو مندالەو

هاوکارانی بهم فیله مرؤفی ساده هه لئه خه لئین و گوزلی خزیانی
لیده که ن و جله کانی ده بنه.

به زحمه ت له جیگهی خوی هه ستا... به هه مان ده پس کور ترمه
که ئه توت بیجامه يه به ره مال بوو يه وه! له بره لاوازی و نه خوش
ئاوي ده ریا که گاریگه ری ته واوی تیکرد بیو سه راپای ئله زنی و
ددانه کانی چو قهیان ئه هات... کو مه لیک من دالی به ره لا شوین
خاله گیان که وتبون (وهک بوو که به بارانه به پیمان ده کرد) ئه بین
سوپاسی خوا بکهین که ماله کهیان نزیک بوو تواني خینرا خنی
بگه يه نیته ماله وه و له دهست من دال و خه لکه بیکاره که رزگاری بی.
خاله گیان سی مانگی ته واو له سه ر جیگه نه خوشی لینیکه وت.
رۆژیک که هاته وه سه ر خوی و له دهست فریشته مه رگ رزگاری
بوو به هاوکاری گوچانه کهی له مال و ده ر که و ت و توبه که رزگاری
ئیتر له ئیسته به دواوه هاوکاری که س نه کات:

(هه رکه س ئه يه وی بمری... با بمری... هه رکه س ئه يه وی
بخنکی... با بی بی... به من چی خوم تووشی ده ده سه ر که م).

شارهوانی هەلبزىراو،

دواى هەلبزىاردى نەنجومەنى شار، كاتى كۆبۈونەوهى نەنجومەن سەبارەت بە هەلبزىاردى (شارهوانى) تازە بەسترابۇو لەناو يەكى لە ژورەكانى شارهوانىدا كارمەندۇ عەريزەنۇوسو و هەتا دوودانە فەراشىش لە دەورى يەك كۆبۈونەوهو دەربارەي شارهوانىيە تازەكە كە جگە لە پەزابەگ كەسىكى تر نەبوو باس و خواسيان دەكىد... (ئاخ.. ئەگەر بىزانى چەند خۆشحال بۇوم)... بەخوا لەخۆشىدا خەرىك بۇو بېرم؟.. (بۇچى ئەگۈنچى مىۋە خۆشحال نېبى.. من لە خۆشىدا گىريام..)

((ئاگات لەمن نىيە.. ئەگەر لەبەر خاترى فەرمانگە نەبووايە سەمايەكى جوانم دەكىد...))

لەرۈزىنامەي شارەزور بلاوكراوهتەوه

((کاتى بىستم پەزابەگ ھەلبىزىرداوە حەزمىكەنە لېپىدەم...))

((كۈرەكان لېتان ناشارمەوه... بۇئەوهى پەزابەگ ھەلبىزىرىت من
خەتمىيىكى قورئانم كردىبوو))

((بە گيانى ئىوھ من دەستەيەك مۆمم نەزى (پىر) كردىبوو!...))

((ئەم قسانە بۇ وتن باش نىيە بە مەركى مەندالەكانم من (٣٠٠) تا
٤٠٠) لىرەم خەرجى ئەمكارە كردووه!))

((باشە. شايەنىيەتى مروقىيىكى زۇرباشە!...) ((ھەرباش و بەس...
باوکى فەقىرو ھەزارانە (شەوو رۇڭ بۇ ئەم مىللەتكە زەھەن
ئەكىشى!...)))

((چ مروقىيىكى بەدىن... نويىزى نافەوتى!...))

((كاکەگيان ھەرچىيەك بىن نەجىب زادەيەو لەسەر سفرەي باوکى
بۇوه))

((كەس بەقدەر من نايناسىت...من لەگەل خزمەكانى ئەو لە
كۆنهوه ئاشناين...))

((چى..!.. ئاشناى چى... من ھەر خزمە! . كچى خالى شارەوانى
تاژە، ژىنى كۈرە خالى دايىكى منه!!...))

((بابەگيان... من ماوهىيەك لە مالى ئەوان كارم كردووه!..))

مروقى واپاك و راستم لە تەمەندا نەدىوە!..

((مروقىيىكى زۇر خۆبەكە مزاڭە.))

((لەگەل ئەوهشدا بە ئەدەب و مىھەبانە!...))

((بەراستى ھەلکەوتۇو... ھۆشىيار... كاركەر... زىرەك!..))

((یانی شارهوانیکی هەلکەوت و تووه...))

تایپیستیکی جوان تا ئەو کاتە بىدەنگ بۇ گوئى لە قسەكانى ئەوان گرتبوو بە پىكەنینەوە و تى:

- رۆزىك لەناو پاسدا بە ئەندازەيەك منى خەجالەت گرد، باس ناکریت... لە جىڭەي خۆى ھەستاو بە زور منى لە جىڭەي خۆى دانىشاند...

تایپیستى دووهم كە کاتى خانەنشىن كردىنى ھاتبوو بروڭانى ھەلتەكاند، و تى:

ئەو مەرج نىيە! پياوان ھەر کاتى ژنىك بىيىن ئاو بەدەمياندا دىتە خوارەوە..

_ نا... ئەو ۋانىنى خراپ نېبۇو.

- چىت پىيبلەم... لەوانەيە تو تىنەگەيشتىيت! تايپىستە جوانەكە لەو بۇ خاتانە وەكى لىوارى تەنور سوور ھەلگەپا بە شىوھىيەكى تايپەت وەلامى دايەوە:

- بپوانە... من نەك بەو بە ھىچ كەس پۇونادەم... سەرۈكى بەشەكە بۇ ئەوهى كار بەرهە جىڭەيەكى بارىك نەچى خىرا ھاتە نىوهندەكەوە گوتى:

- ئاغاي شارهوان پياوييکى بەشەرفەو چاوى لەسەر شەرەفى كەس نىيە.

سەرۈكى حسابدارى قسەكانى سەلماند:

راسته... چهند ساله من لهگه‌لی کارده‌کم تا ئىسته
نه مدیوه تەماشای يەکى لە خانمە تايپىستەكان بکات.

يەکى لە فزولباشىيەكانى كۆرەكە گوتى:

نەكا (خواجە - خەساو بىت)

ئەوه چ قسەيەكە دەيىكەيت؟؟. چوار پىنج مەدائى ھەيە

ئەوه لە روى ئايىن و شەرافەتىيە وەيە!

بەلنى بابەگىان، بەردەواام نويىرى لەياد ناچىت.

ھەر زىندۇو بىن (شارەوانى) تازە!

فەرمانبەرى تازەھاتووش حەزى دەكىد شتى بلى:

لە تەواوى ئەم ماوهىيەدا رۆزىيەك نەبووه تەنانەت پىنج دەقىقە ل
فەرمانگە دوابىكەويىت ھەمېشە پىش وەخت لە پشتى مىزەكەيە وە
دانىيىشتووه.

ھەموو بە جارى پەسەندىيان كرد.

((بەلنى نرخى كات زۆر دەگرى))

((لهگەل سەرۆكەكانى تر زۆر جياوازه!..))

((من زىاتر حەزم لە جگەرە كىشانەكەيەتى... هىچ يەك لە¹
ھونەرمەندەكان ناتوانى وەك ئەو جگەرە بکىشىن))

((بەراست، بەراست جگەرە كىشانەكەيىشى زۆر جوانە))

((بابە ئەسلىزادەيە... گالتە نىيە... لە خىزانە گەورەكانە))

((باوکى لە باوھەپىيەكراوانى گەورەكانى ولاتە))

((بهرگوئم که وتووه با پیری سه دری گهوره بوروه) (منیش به رگوئم
که وتووه)
((یه کن له با پیرانی له جه نگه کانی ئیران و عثمانی ناوجهی
زوری پزگار کردووه!))
((جیگهی سه رسپرمانه... به راستی شاینه نی ستایش کردنه!)
خنه کی ئه مشاره چ به ختیکیان هه یه!))
((دوای چی؟ واپس ئه که نه وه مرؤفیکی که مه!))
((نه بابه.. کن قسهی وا یکردووه...)) ((به خودا به خت له وه زیاتر
نیه که (شاره وانی) مرؤفیکی ئا وا یه!))
((له ئیسته به دواوه ئه بینی کاره کان چون به باشی به پیوه
ئه چن...))

له هه مان کاتدا فه راشینک که له ناو هوله که دا هاتوو چوی ده کرد بوق
نه ندامانی ئه نجومه ن. چاو قاوهی ده برد، به شپر زه یه کی زوره وه
وه که سیک له برهی جه نگدا هه وال بوق ئه وانهی دواوه بباته هاته
ناو ژوره که وه به شیوهی پچر. پچر و لیوه له رزی و تی:

ده نگه کان به هه له بلاو کراونه ته وه... (حیلمه ت به گ) بوروه سه روکی
شاره وانی.. ئم هه واله وه کو بومبیک له ناو بینای شاره وانیدا
تھیمه وه... فه رمان بره کان به بیناگا له ژووره که هاتنه ده ره وه.
کوبونه وه یه ک به و گه رمی و گوریه، سه باره ت به چاکه و پیاوه تی
(ره زابه گ) به ستبوویان وه ک به فری به رهه تاو توایه وه کوتایی
پیهات...

هیشتا چهند خوله کیک تینه په ریبوو کارمه نده کان دووباره ل
ژوریکی که کوبونه وه:
(زوری نه مابوو (کابرا) بی بی به بار به سه رمانه وه!...)
((خودا په حمی به ئیمه کرد!...))
((نازانی چهند خوشحالم... به وتن باستا کری!...))
((بۇچى ئه کری مرؤۋە خوشحال نه بى...))
((ئاگاتان له من نېيە... ئه گەر له ناو فەرمانگە نه دەبۇو سەما يەكى
جوانم دەکرد!...))
((کاتى بەرگويم كەوت دەنگە کان ھەلە بۇوه ويستم چەقەن
لىپىدەم))
((بەراست ئە گەر (رەزابەگ) ببۇوايە بە سەرۆكى شارەوانى حالمان
بە كوى دە گەيىشت؟))
((ھىچ! قۇر ئە گەرا بە سەرماناوا بە دې خت ئە بۇوين!...))
((پىويستە خىرىيکى گەورە بىكەين كە ئە و بە لايەمان لە
كۆلبۇوه وە!))
((كۈرە کان شاردە وەي ناوى... بۇئە وەي (رەزابەگ) ھەلە بىزىرىت
مە ولۇدىيە كى گەورەم كەردووه!...))
((نازانى چەندە ھەولمدا تاكو لايەنگرانى (رەزابەگ) پاشگەز
بىكەمە وە!...))

((ئەگەر (رەزابەگ) بىووايەتە (شارەوانى).. بەخوا... بە پىغەمبەر.. بە ئەولىا قەسەم، دەقىقەيەك لەم شارەدا دانەئەنىشتم بە زۆرى لە شارەوانى وازم دەھىننا...))

خانمى تايپىست بەھەمان نازۇ عىشۇھو خۇبادانەوە قسەكانى

پاستان:

كى دەمايەوە؟

تايپىستە بەتەمەنەكە بۇ ئەوهى لە ھاوكارانى دوانەكەۋى وتنى: دەركىاي شارەوانى ئەبەسترا!

بەپىوهبەرى دەفتەر جەڭھەرى داگىرساندو دەستى كرد بەنەفس لېدانى..

خواي گەورە پەحمى بە ئىيمە كرد!.. نازانى ((چەند ھىچ نەدىيۇ بىرسىيە)!... من لە ھەوھەل رۆزھوھ تىيگەيىشتىم تازە پىاكەوتۇوه!.. سەرۈكى بەپىوهبەرنى كارەكانىش لە ھاپىيەكانى كەمتر نەبوو بۇيى زىاد كرد:

ھىچ كەس لە من باشتى نايىناسىت!.. چونكە ھاودەورەم بۇو، بەلام يەك زەرە لېوهشاوهىي بۇ ئەو كارە نىيە!..

((زۇر بەدكردارە))

خانمى تايپىست پىيداگرى كرد:

ئەگەر ھەموو پىاوانى دونيا لەناو بچى تەنها ئەو لەسەر زەۋى بىيىنى. بىشەرەفم ئەگەر تەماشاي بىكەم.

تايپىستە بەتەمەنەكە نەيدەويىست لە ھاوكارانى دوابكەۋى:

نآخر کی ته ماشای ئه و چپوچاوه دهکات.

ئه وندھى من بزانم به ئه ندازھيەك بى ئابپووه تهناھت چاو لەسەر
فەراشەكانىش ھەلناگرى!

تهناھت شەوانى مانگى رەمەزانىش مەست و سەرخوشە.
خوا ئەم جۆرە مروقانە رسوا بکات!

تهماشا (مرئىدانى جگەرەكەي) بە جۇرىك جگەرە دەكىشى مروۋە
لە تەماشاكردى بىزى دېتەوە.

بەراستى مروقىنىكى هەرچى و پەرچىيەو... تهناھت ناشتوانى
خۆى بەپىوه ببات.

ئه وندھى من بىناسىم رىك لە باوكى ناپەسەنى ئەچىت.. ئەويش
بەردەواام سەرخوش بۇو.

ئەلىن باپيرىشى هەر خەريكى راوا روتكى بووه.
نازانى روگەي موسىمانان لە كويىوه يە.

كورە روگەي چى ئەو شەوو رۇڭ مەست و سەرخوشە، گەرلىنى
بېرسى ناوى هەموو باپەكانى ئەم شارەت بۇ ھەلئەدا.

*****

خويىھى ئازىز لىرەوە كۆتا يى پىھىنەنلىنى جى دىلەم بۇ تو تا بزانى
ئەوانەي بەردەواام خەريكى ماستاوجىتى و پياھەلدانى
ھەلويىست و رەفتاريان چۈنھو هەميشه لەكام لاوه بايهات ئەوان
شەنى خوييان دەكەن.

بىيدهنگ بە... فزولى مەكە

لەھەمان مانگى يەكەمى لەدایك بۇونەوە ھەر كە دەم دەكاتەوە
بىگرى دايىكى خىرا مەمكە ئەتەپىئىتە دەمى و ئەلى:
لا لا لا... پش پش پش مەگرىيە! بىيدهنگ بە ئىستە پشەكە
دىت ئەتخوات!!! شەوان كە دەنگى گريانى بەرز ئەبىتەوە باوکى
ئەلا:

"ئەو مندالە بىيدهنگ بەكە مىشكەم چوو!"
كاتى تۆزى گەورە ئەبى باوک و دايىكى پىكەوە بەردەواام پىيىدەلىن:
"هاوارمەكە!... بىيدهنگ بە!... ئارامبە!..."
گەر مالەكەيان مىوانى لىيىت ئەوا ئىتر ئەبى وەكو پەيکەر لەپال
دیوارىك دابىنىشى و دەنگى دەر نەيەت! ئەگەر مىوانىشىيان

لەرۈنامەي شارەزور بلاوكراوەتەوە

نه بیت هه مدیسان هر ده بی بی بیدنگ بی و نارامو به ده
 دابنیشی هه تاوه کو دایکی به باشی به کاره کاندا را بگات!
 ئەم حالە تا تەمهنى حەوت سالى بەردەواامە!
 کاتى ئەچىتە قوتا بخانە يش هر كە بىھۇي دەمى بگاتە وە قسە يەك
 بگات خىرا ئاغايى مامۆستا ھاوارى لىدەگات:
 بىدەنگ! ورتەو نەيەت: هەلە وەپى قەره چەناغ
 زۆرشت هەيە كە نايزانى و حەز دەگات لە مامۆستا كە بېرسى;
 بەلام ئاغايى مامۆستا وەلامى ئەداتە وە:
 ئەو فزو ليانە يان بە تو نەداوه وانە كانت بخويىنە!
 تا تەمهنى ئەگاتە دوازده سالى کاتى ئەچىتە قوناغى ناوهندى
 هر كە دەمى كردى وە قسە بگات پىيىدەلىن "ھىچ كەس پرسىيارى
 لە تو نەكردوو وە بىدەنگ بە"
 بەرىيە بەرى قوتا بخانە هەموو رۇڭى بە سەر پۇلە کاندا دوبارە
 ئەگاتە وە.
 ((قسە، كردى زىيە، نەكردى زىرە!))
 مامۆستايى رەوشت ئەلىت:
 ((بۇيە دوو گۈچكە يان پىداوى و يەك زمان
 هه تاوه کو دوو قسە بىيىستى و يەك قسە بگەيت))
 هەموو سەعاتى ئەم قسانە بەرگۈي دەگەون:
 بىدەنگ!
 بى قسە!

هله و هپری مه کهن!

هه ناسه تان ده رنه يه ت!

ل، قوناغى دواناوهندى و شەكان بە پسته جوان و توانچ ئامىزه وە

ئەگۇتىرىن:

((زمان گرتىن خۆى جۆرە هونەرىكە))

((زمان سەرى خاوهنى ئەدا بەباد))

((تا پياو قسە نەكات...))

عېب و هونەرى دەرناكە ويىت)

((قسە وەك گەنج وايە كلىلى بە دەست خاوهنىيەتى))

تا تەمەنى نۇزىدە سالى بە مجۇرە بەردەواام دەبى.

چووه زانكۇوه، بەلام هە مدیسان ھەم لە مال و ھەم لە زانكۇ

بەردەواامە...ھەر كە بىھەويىت بىرۇباوهپى خۆى بىرکىننى دايىكى ئەلى:

كاتى گەورە كان قسە ئەكەن پىيىستە بچوکە كان گۈى بىرىن!

جارىك گەر لە وانەيەكدا رەخنەي ھەبى و لە ما مۆستاكە پرسىيار

بىكەت ما مۆستاكە نارەحەت ئەبى و ئەلى:

- ئاگات لە دەمت بى!

سەرەنجام زانكۈيشى بە مجۇرە تەواو كردى... چووه ناو فەرمانگە وە

ئۇرانى تر لە بولە بولى ئەم نارەحەت ئەبنو ھەر كە بىھەويى

رەخنەيەك بىگرى ھاوكارانى پەنجە ئەخەنە سەر دەميان:

"وس، بىيىدەنگ

بە دەبەختىيەك بە سەر خۆت دىنىت"

سەرۆك ئەيگوت:

شتى كە پەيوهندى بە تۆوه نىيە خۆتى تىيەلەمە قورتىنە!!

لەناو فەرمانگەش بەم جۆرە كار بە پېيوهچۇو!..

كاتى زەماوهندى كرد ژنەكەي ئەيگوت:

تكات لىيىدەكەم خۆتەنەلەمە قورتىنە!

ئەم شستانە پەيوهندىيىان بە پياوه وە نىيە!

كە مندالى بۇو... مندالەكان ژنيان هيىناو شوويان كرد... بەلام ئەو

ناچار بۇو ھەر بىيىدەنگ بى!!

مندالەكان ئەيانگوت:

- بابە كە تۆ لەم شستانە تىيىنەك باشتە لە گۆشەيەك دانىشى و

بىيىدەنگ گۈي بىرىت!

*****

خويىنەرى خۆشەويىست!

تۆ وادەزانى بۇونى ئەو پياوه ئەفسانەيە... نەخىن. ئەم لە

رووپەكەوە منم... لە روپەكەوە تۆيت!.. لە روپەكەوە ھەمومانىن!

لە كۆندا ئەيانگوت ((ژنان دەرمان ئەكەنە ناو چىشت و تا دەمى

پياوانى پى بىهستن، تۆش و اگومان دەبەيت كە ئەو دەرمانەشيان

بە تۆ دابى؟

زهگی يەکەم سەررووی شار... زەنگی دوودم خواررووی شار^{۱۰}

قىزەي ئىستۇپ لە تەكسىيەكە ھەستا، دەنگى خشانى تايەكانى
بەسەر قىرەكەدا بەرزبۇويەھە لە قەراخى جادەكە وەستا...
بىچارە شۇقىرى تەكسىيەكە گىز بۇوبۇو، تەماشاي دەوروبەرى
خۆى دەكرد...

خەلکەكە ھەرچەند ھەمووشيان ئەيانزانى، بەلام ھەر ئەيانگوت:
- تەكسىيەكە لەگەل ئەو ماتۆرە دەعمى كردووه!
ماتۆرىك كەوتبووه قەراغ شۇستەكە لەپەنايدا زەلامىك
بەجلوبەرگىكى جوانەوە كەوتبوو.
لەناو خەلکەكەدا كەسىك ھاوارى كرد:
- بۇ وەستاون! خىرا ئەو بىچارە بگەيەننە نەخۆشخانە.

لەم كاتەدا پۆلىسى رېگاوبان گەيشت لىدىانى دلى ماتۆرسوارى
تاقيىركەدەوە، خۆشىبەختانە ھىشتا دلى لىدەدا، پۆلىسەكە بە

^{۱۰} لەرۇزىيامەدى شارەزۇور بلاۋىكراۋەتەوە

هاوکاری دوو سی نه فهر ژیر بالی ماتۆرسواریان گرت و له زهوي
بەرزیان کردهوه لهم کاتهدا ماتۆرسوار وەئاگا هاتهوه، بە زەھەن
له جىڭەی بەرزبۇويەوه لەسەر زهوي دانىشت و بە پۈلىسەكەی
گوت:

ئەتوانى ئەو كابرايەي داویهتى لە من بانگى بکەيت؟
شۇقىرەكە كە لە ترسا رەنگى پەپىبوو، وەك بى ئەلەرزا ب
ھەمان دەنگى لاواز گوتى:
- فەرمۇو كاكە گيان لىرەم.

ئەوكە بەپەپى فەلاكەت و نارەحەتى چوو بۇ لاي و گوتى:
- بىرادەر دەستت بىدە با ماچى بکەم! زۆر سوپاست دەكەم! لەناو
خەلکەكەدا دوو كەس دەستىيان كرد بە فزولى:
- بىچارە شىت بۇوه
- عەقلى لە دەستدا

پۈلىسەكە ماتۆرسوارى زامدارى سوار تەكسىيەكە كردو ب
شۇقىرەكەي گوت:

- زوو ئەم كابرايە بگەيەنەرە نەخۆشخانە و خۆت بگەپىرەوه ئىزە.
تەكسىيەكە بەخىرايىيەكى زۆر كەوتە رى، كابراي زامدار ھېشتا
سوپاسى لە شۇقىرى تەكسىيەكە ئەكرد:
- نازانم بەچ زمانىيەكى سوپاست بکەم!

شۇقىرەكە زەردىخەنەيەكى تالى بۇ كردو وەلامى داوه:

- نیگهران مهبه ماوهیهک لەمەوبەر دایکى منىش كەوتە ژىز
ئۆتۈمىيەل وەك تو ھوشى لەدەست دابۇو! بەلام دواى ھەفتەيەك
ھاتەوە سەرخۆى بەخوا ئاغا گيان ئەم كارەم بە ئەنۋەست نېبۇو،
كابرا نارەحەت بۇو گوتى:

- قسەي سەير ئەكەيت؟ ئەگەر جاريڭى تر قسەي وا بىكەيت ئەوا
لىت خوش نابم! من بەراستى ليت مەمنونم! ھەرگىز ئەم چاكەيت
لەپەر ناكەم!

شۇفيىرەكە دلنىيا بۇو كابرا زيان بە ئەقلى گەيشتۇوه گوتى:

- براي خوشەويىست بەخوا كەمى دان بەخوتا بىرىت..

- ھەمدىسان لەم جۆرە قسانە دەكەيت... وەللا بىلا من تا تەمەنم
ماپى خۆم بە قەرزازى تو ئەزانم!

كابرا قسەكانى ھىند بە دلنىايىيەوە ئەكرد، شۇفيىرەكە كەوتە
گومانەوە لەوانەيە كاريڭى باشى ئەنجام دابى، تۆزى توندى بە
قسەكانى داو گوتى:

- چى دەلىنى برا وەزىفەمانە خزمەتى ھاولۇلتىانى خۆمان بىكەين!

- نە كاكە بە جۆرە نىيە.

- كاتى تو رازى بى بچىتە ژىز ئۆتۈمىيەلەكە بىشەرەقم ئەگەر
لەتۈپەتت نەكەم!!

- زۇر سۈپەست دەكەم!

- شايەنى نىيە، من كە پىيم گوتى ئەمە وەزىفەمانە كە خزمەتى
ھاولۇلتىان بىكەين!

گهیشتنه نه خوشخانه، شوْفیره‌که زامداره‌کهی برده ژووری
پزیشک و به هیواشی به په رستاریک که له‌ویا و هستا بیو گوتی:
- داده‌گیان ئەم کەسە ئۆتۆمبیل لىیداوه! شوْفیره‌که دواى ئەوه
کابرای لیدراوی جى هیشت و به خیرایی گه‌پایه‌وە شوینى
دەعمەکه.

پزیشکیکی لاوی يەخه هەلدپراوی برده ناو ژووره‌که و لیی پرسی:
- چى بیووه؟

لاوی يەخه هەلدپراو له‌گەل ئەوهی ئاشکرابوو ئازاریکی زۇرى
ئەکیشىا زۇر له سەرخۇ وەلامى داوه:
- خوشبەختانه ئەلیی ئىسقانى لاقم شكاوه!

پزیشکه‌که له قسە‌کردنی نه خوشە‌که هوپیکی کرد و گوتی:
- فەرمۇت خوشبەختانه!

- بەلی دوكتور گیان له م پېشەتە زۇر خوشحال!

پزیشکه‌که بپروای نەدەکرد ئىسقانى لاقى شکابى و پىنى خوشحال
بى! پانتولەکەی داکەندو تەماشاي کرد، تەماشاي کرد راست
دەکات له دوو شوین ئىسقانى قاچى شكاوه!

نه خوشە‌که پرسی:

- ئاغاي دوكتور ئەبى چەندە له سەر جى بکەوم؟

- نازانم... سى چوار مانگ! له وانە يە زیاتریش!

کابرای يەخه هەلدپراو زەردەخەنە يەكى رازى بۇونى کرد و گوتی:

- خوا باوکى شوْفیره‌که عەفۇو کات!

پزیشکه که زیاتر سه‌ری سورماو پرسی:

- چون ئەو رۆزگاری تۆی بەحاله گەياندووهو هيشتا دوعای بۇ دەكەي؟

بەلى ئاغای دوكتور!

مانای چى؟ لەوانە يە قاچت سەقەت بى ئەوكاتەش دوعای خىرى بۇ دەكەيت؟

مۇلەت بىدە پىش ئەوهى بىھۆشم كەن هوکارەكەيت پى بلېم..

پزىشك لەم هەموو ئازايى و تامىل كردىنى نەخۆشە خەرىك بۇ شاخى دەر دەكىد، بەلام بەسەر خۆيدا زال بۇو وەلامى داوه:

- پىش هەموو شتى ئەبى قاچت تىمار بىرى.

سوپاست دەكەم من ئەوندە زەجرەم كىشاوه كە ئەم دەردو ناپەحتىيە لەچاويا هىچ نىيە!

نەخۆشەكە تەنانەت ئەو پىشىيارەي پزىشكى رەتكىردهوھ كە وتسى:

- لەسەر قەرهويىلەكە پالكەوه، هەرچۈن لەسەر كورسييەكە دانىشتبوو بەوجۇرە دەستى كرد بە گىرلانەوهى داستانەكەي: ئاغای دوكتور من لىسانسىم و بەشى ئەدەبىياتم تەواو كردووھ ئىستە دەرس بە دووهمى ناوهندى دەلىمەوه.

- عەجىبە يانى تۆ دەبىرى^{۱۲}؟

^{۱۲} دابىع: مامۇستاي دواناوهندى

"بەلیٽ ئاغای دوكتۆر... سىٽ سال لەمەوبەر لەو قوتا بخانەمى من دەرسى تىا ئەلىيمەوه تەنها سىٽ (دەپىر) هەبوون لە رشتهى ئەدەبیات، سالى پار بۇويىنه پېنج، ئەمسال بۇويىنه تە شەش، هەموو ئەوانەى كە زىادىيان كردووه لە خزمانى دەستە لە تداران، بىچارە بەرىۋەبەر هەرچى ھاوارى كردو گوتى:

"من ئەم هەموو مامۆستايىه چى لىپكەم" ھىچ كەس گوينى بە قسەكانى نەدا!

وەزىرى پەروەدە گوتى:

- ئەمانە هەموو يان مەسئۇلى مل ئەستور لە پشتىيانەوهىيە، ناتوانم بۇ شارە دوورە كانىيان بنىرم!

ھەرچەند مامۆستا زىادى بىردىيە، سەعاتى وانەى مامۆستا كۈنە كان كەمى ئەكرد، لە ياساي خۆينىدگا ناوهندىيەكاندا ھەر مامۆستايىك ھەفتەي لە ھەزىز سەعات دەرسى كەمتر بىٽ لە مۇوچەكەي كەمەكەنەوه! چون من لە هەموو يان بىپىشتىر بۇوم، ھەر مامۆستايىكى تازە ئەھات چەند سەعات لە وانەكانى من كەمەكرايىھە، لە ۲۵ سەعاتى ھەفتانەوه بۇو بە ۱۵ سەعات!! رۇزىك بەرىۋەبەر بانگى كردىم بۇ ژوورەكەي خۆى و گوتى:

- تو زۇر مەرقىقىكى پاكى و زۇر بە چاكى بە كارەكەت رادەگەي. منىش سوپا سىم كرد، بەلام ئاشكرا بۇو بەرىۋەبەر ئەيويست شتىك بلنى، بەلام دوودىل بۇو لە وتنى پاش مەھتىك بەردەوام بۇو وتنى: بەلام ناتوانم لە ۵ سەعات زىات روانە وتنەوه بە تو بىدەم!!

گوته:

- جه‌نایبی به‌پریوه‌بهر من واز له زیاده‌ی خوم دینم به‌لام گهر له ۱۸ سه‌عات که متر وانه بلیمه‌وه ئه‌وا مووجه‌که‌م ناده‌نى! من بلیم چی خوت بیریکی بو بدوزه‌ره‌وه.

پازده سه‌عات بوو به پینج سه‌عات، بینیم گهر کاریک نه‌کم مووجه‌که‌م لهدست ده‌دهم! ده‌ستم کرد به په‌یوه‌ندی کردن بهم به‌پریوه‌بهرو ئه‌وه بپریوه‌بهر، نازانم په‌یوه‌ندیم به چه‌ند به‌پریوه‌بهره‌وه کرد، بو ئه‌وه‌ی چه‌ند سه‌عاتیک وانه وتنه‌وه‌م پی‌بدهن.

بینچاره به‌پریوه‌بهره‌کان هیچیان نه‌یانتوانی له‌بهر من به‌رنامه‌کانیان بگوین! به‌لام له روی هاوکاری و یارمه‌تیدانه‌وه رازی بعون کاریکم بو بکه‌ن، هر کامیان یه‌کی دوو سه‌عات له ده‌رسه‌کانی کوتایم پی‌بدهن.

سه‌رئه‌نجام به‌هه‌ر فه‌لاکه‌تیک بوو ۱۸ سه‌عاته‌که‌م پرکرده‌وه، به‌لام ودکو گوشتی قوریانی چون هه‌ر به‌شیکی ئه‌دهن به مالیک، منیش هر سه‌عاتیک له قوتا بخانه‌یه‌ک وانه‌م ئه‌وه‌وه.

بو ئه‌وه‌ی به کاره‌که‌ما بگه‌م ماتوپریکم کری، هیشتاش فریا نداده‌که‌وتم، چونکه شوینه‌کانیان زور له‌یه‌که‌وه دوور بوو، بو نمودنه: ئه‌مروف که چوارشهمه‌یه حسابی بکه له کاترمیزیه‌ک له باکوری شارو له کاترمیز دوو له باشوری شارو کاترمیز سی له ناوه‌ندی شار، له نیوان هه‌ر کاترمیزیکدا ته‌نها ۱۰ خوله‌ک موله‌ت

ههیه، چون ئەتوانم لەناو ئەم شەقامە قەرەبالغانەی شاردا لە سەررووی شار خۆم بگەيەنە خوارووی شار.

بۇ ئەوهى بەكارەكەمدا بگەم ناچار بە خىرايىھەكى وا لىپخۇرم تەنانەت ئامبوولانسىش بە تۆزى پىيما نەگات!

جا براکەم خوت حسابى لەبەر خاترى پاروەنانىك رۆزانە چەند لەژىر فشارى دەرونىدام، بە خۆم گوت:

"بچەمە لاي پىزىشكىك بەلکو لانى كەم مۆلەتى هەفتەيەكم پىيدات بەلکو تۆزى ماندويم بەھەويتەوه!

بەلام دوكتورەكان ئا بەو جۆرە وەلاميان دامەوه وادەزانى هەر تو بەمجۇرەي منىش لە نەخوشخانەيەكى مىرى و دوو نەخوشخانەي ئەھلى كار ئەكەم، عەسرانىشىم عيادەت خۆم ھەيەو رۆزانەش لە مالەوه لانى كەم سى چوار نەخوش سەردانم ئەكەن.

چەندىك ھەولىدا جياوازى كارى خۆم و ئەوانيان پىليلم، بەلام ئەوان نەيان بىست.

ناچار بۈوم بەردىۋامى بە كارەكەم بىدەم و لە بەيانى تا ئىوارە وەك چەرخوفەلەك بىم و بېم، لەبەر خاترى پارويەك نان رۆزانە سەد كىلۈمەتر بە ماتۇر بېرم!

ئەوا دوو سالى تەواو بەم سەگ مەركىيە ئەيگۈزەرىن، گەر ئەم دەعمە نەبۇوايە يان شىت ئەبۈوم يا خۆم ئەكوشت. هەر لەبەر ئەمەش نەك شكايمەت لە شۇقىرەكە نىيە بەلکو زۇر سوپاسىشى

نەکەم و لە خواش داواکارم تا يەكسالى تر لەسەر ئەم قەرەوىلەيە
ھەلنىستم!

دوای وتنى ئەم قىسىم، بىھۇش كەوت تا شتومەكى نەشتەرگەرى
ئامادەبۇو، پېيىنەي دەكردو ئەيگوت:

" كاترزمىرى يەكەم سەررووى شار، زەنگى دووهەم خواررووى شار،
زەنگى سىيەم ناوهەندى شار. "

به گشتی دوو خوله کات نه گرئ...!!!"

ماوهیهک بwoo بهردہوام ژنهکم میشکی سهربی بردبووم، تا هرچون بووه مالیکی بچوک بکرم! تا ئه وەندە لە مائى خەلکدا نەین و نەبىستىن كە لە ملاولا خاوهن خانوو باسمان بكا، ئىيمەش ناچار بىن قبۇللى بکەين.

ئەم قسانە ئە وەندە دووبارە كرانەوە ناچار بووم بە قسەي ژنهكەم بکەم و هرچون بى بە نىوه قىىست و نىوه نەخد خانوو يەكى بچوک بکرم.

دایكى مستەفا لە شەش مانگى يەكەمدا زۆر خوشحال بwoo، بەلام لەمەودوا ورده ورده كەموکورىيەكانى دى سەريان ھەلدا، ئە وهى لە ھەمۇو شتى زىاتر ئەوى نىگەران كردىبوو نەبوونى تەلەفۇن بىو.

"نەڭۇقۇرى شارەزۇر بىلاوگرا وەتكەوە

من بېرگەی هەر نەپۈونى ناڭارامىيەك دەگرم، بەلام بېرگەی قىرتىو
بۇلەرى دايىكى مىنداڭىم ناڭرم. كەوتقە خۆ ھەرچۈن بۇوه
تەلەفۇنىك پەيدا بىكم، تا ئەم مەسىلە كە بۇوهتە گىرىي دەرونى بۇ
خىزانەكەم لە ناوى بىبەم.

بەم بۇنەيەوە لەگەل "ئە حمەدئاغا" دەللى كېرىن و فروشتنى
تەلەفۇن كە بە قىسى خۆى، سى سالە ئەمە كارىيەتى پەيوەندى
بىكم و ئەويش بە بى دواكەوتىن تەلەفۇنىك بۇ بىكىت.
قسەو بەلىن تەواو بۇو، پارەكەم كردە دەستى، بەلام تا مانگى
يەكەم لەگەل ئەوهى كارەكان بەرھو تەواوبۇون ئەچۈن، لە
بەستىنى تەلەفۇن ھەوالىيڭ نەبۇو.

رۇزىك لە رودامانم وەلاناۋ مەسىلەكەم بە ئە حمەدئاغا گوت!!
ئە حمەدئاغاش بە ھەمان دەرىپىنى تايىبەتى دەللانە كە ھەموو
ئەيزانىن گوتى:

"مەحود ئاغا بە گىيانى تو ئەوهندە كاتم نىيە سەرىك لە بەدالە
بىدەم ئەگىن ئەمكارە دوو خولەك كاتى ئەوى!

بەم رىستەيە مانگىيڭى تر چاوهپوان بۇوم! ھەموو رۇزىك چاولەپى
بۇوين بىدەن لە زەنگ و بىن تەلەفۇنمان بۇ بىبەستن، بەلام لە كۆتاپى
مانگدا ئىتىر كاسەي سەبرم سەرىپىشى كرد بە تايىبەتى كە لە
مالەوه، لە دەست لچ ھەلقولچاندىن و مېر مۇچى دايىكى
مۇنداڭىم و گالتەوگەپى مۇنداڭىم سەبارەت بە ھاتن و نەھاتنى

تله‌فون ته‌نانهت بیووه گالت‌بازی در او سینکافانیش! به‌یانییه ک زوو
 خوم گه‌یانده نوسینگه که‌ی نه‌حمدہ دئاغا و گوت: نه‌حمدہ دئاغا هرچون بووه کاری نه و تله‌فونه نه‌گریسه ته‌واوبکه.
 - بو هیشتا ته‌واو نه‌بووه؟ به گیانی خوت کاک مه‌ Hammond نه‌مجوزه
 کارانه به هه‌مووی دوو خوله‌ک کات نه‌گری.
 - بچوکیت نه‌کم وهره با به‌دهست نه‌مکاره دوو خوله‌کییه وه
 سه‌گه‌ردان نه‌بم.
 - زوریاشه وهره با پریین.
 جیگه‌تان خالی به‌رهووه به‌داله که‌وتینه ری.
 له فهرمانگه‌ی تله‌فونات، به رینمایی پرسکه، چووینه یه‌کی له
 ژووره‌کانی پال پرسکه!! ته‌ماشام کرد نه‌حمدہ دئاغا به یه‌کم
 کارمه‌ندی ژووره‌که‌ی که له‌پشت میزه‌که‌یه وه دانیشتبوو گوتی:
 بیووره کاکه، نه‌مه‌ویت تله‌فونیک... کابرای کارمه‌ند بی نه‌وهی
 ته‌ماشای نه‌و سکالای نه‌حمدہ دئاغا بوی راگرتبوو بکات گوتی:
 تکایه بو نه‌ومی دووه‌م ژووری ژماره ۱۳.

کاتی له قادرمه‌کان سه‌ردنه‌که‌وتین نه‌حمدہ دئاغا ته‌ماشایه کی منی
 کرد و گوتی:
 - وهره... نه‌مگوت هه‌مووی دوو خوله‌ک کات نه‌گری! هر که
 گیشتینه نه‌ومی دووه‌م نیتر کار ته‌واوه!
 یانی نه‌لیی تا نیوه‌پو ته‌واو ده‌بی؟

نیوهرقی چی؟ وا ئهزانى شۇخىي ئەكم كە دەلىم بە گشتىي دوو
خولەك كات ئەگرى!! تا ئىستا كە تەلەفۇنەكە نېبەستراوه تاوانى
خۇت بۇوه! ئەگىتا ھەر كە كارمەندەكان سکالاڭە بىيىن خىرا
دېن و ئەيىبەستن.

لە ژوورى ژمارە ۱۳ ئى نەومى دووھم پىنج شەش كەس لە پشت
مېزەكانيان دانىشتىبوون. ئەحمەدئاغا بە پۇي يەكم كەس ئى
سەرى بەرزىرىدبووه زەردەخەنەيەكى كردو گوتى:
داوايلىبۇوردىن دەكەن دوو مانگە من ژمارە تەلەفۇنىك...
لاى مستەفاخان!
شويىنهكەي كويىيە?
لە راپەوهەكەدا ھەر لەم نەومە.

پرسىيار پرسىيار مستەفاخان ممان پەيدا كرد، لە پشت دەرگاي
ـ ژوورەكەي، ئەحمەدئاغا خەريكى رىكىرىدى سەرسەكوتى بۇو،
دەستى كرد بە شىرىن زمانى:
ـ بىنت كاتى مرۇۋە بىزانى چۈن لەگەل كارمەندەكاندا ھەلسوكەوت
بىكەت بە زۇويىي كارى بۇ ئەنجام دەدەن... ئەوانەي دەلىن كەس
كار بە باشى ناكات، تاوانى خۇيانە، نازانن چۈن قىسىم بىكەن!!
ئەوان لەگەل كارمەندەكان دەزايىتى دەكەن، ئىستا ھەر گەشتىن
لاى مستەفاخان كارمان تەواوە!
گەيشتىنە ژوورى مەبەست، چەند كەس دانىشتىبوون،
ئەحمەدئاغا لە كارگۇزارەكەي پرسى:

براکه‌م کامیان مسته‌فاخانه؟

کارت به کامیانه؟ ئىمە چوار مسته‌فاخانمان هەيە!!

ھەرئەوندەيان بە ئىمە گوت نازانىن کام مسته‌فاخانه!!

باشە ئىستە بزانت کارتان چىيە؟

مامەلەي تەلەفۇنىكىمان كردووه ئەمانەويت بۇمان بېستن.

ئەمان کاريان بەستن نىيە!

لەوانەيە بېرىار لەمانەوە درېچى.

زۇرياشە... لە دەستى راست كە چۈونە ژۇورەوە مىزى سىيىم.

لە ھەلسوكەوتى مسته‌فاخان دەركەوت مەرقۇقىكى خاوهن ئەزمۇن و

دونيا دىدەيە. ئەحەممە دئاغا سلاۋىكى ليڭدو بە ئەدەبەوە گوتى:

- کاكە تەلەفۇنىك دوو مانگە...

ئاشكارابوو مسته‌فاخان بە باشى نەيىيىست، کاتى دەستى وەك

بلندگۇ بە گويىچكەيەوە گرتبوو گوتى:

- زۇر داواي لىپۇوردىن دەكەم... كەمى بەرزتر قسە بىكە.

ئەحەممە دئاغا كەمى چۈوه پىيشەوەو ھەمان قسەي بە دەنگى بەرز

دۇوبارە كردهوە.

مسته‌فاخان ھەموو قسەكانى ئەحەممە دئاغاي لە سەرەوە تا كۆتاينى

لىيىست و چەند پرسىيارىكى ليڭرد، چونكە قسەيەكى بۇ كردىن

نەمابىوو سەرىيکى باداول گوتى:

- ھە...ھە...ھە... کاكە بەھەلە ھاتوون!! ئەبى بېرىنە نەھۆمى يەكەم

بە دەستى راست ژۇوري دووھم.

چووینه ئەوی، ئەوان ئىمەيان نارد بۇ ئىرە.

- مەگەر ناتانەوى تەلەفۇنەكەتان بگویىزنىوه؟

- نەخىر، گویىزانەوە تەواو بۇوه، تەنها ئەبى بىبىھەستن.

مستەفاخان دەستىيکى بە ناواچاۋىيەوە گرت و كەمى بىرى كرددو و دو

گوتى:

- ژمارە تەلەفۇنەكە بلىن.

ئەحمەدئاغا داوانامەكەي كە ژمارەي تەلەفۇنەكەشى تىا

نوسرابۇو پىيدا.

مستەفاخان ماوهىك تەماشاي كردو دواتر، وەك شتىيکى

بىرھاتبىيەتەوە گوتى:

- ئەم ژمارەيە راگىراوه!

- چى؟

- راگىراوه!

- خۆم پىش گویىزانەوەكەي پەروەندەكەيم بىنى!

و تەكانى ئەحمەدئاغا كارى خۆى كردو مستەفاخان دووبارە

پەروەندەكەي خويىندەوە گوتى:

- ئاھ.. داواي لىبۈوردىن دەكەم من دووم بە سى خويىندەوە!! ئىۋە

دەبى بېرىنە نەرمى چوارەم ژوورى ژمارە ۲۶ دواتر لە گوشەيەكى

داواكارىيەكە شتىيکى نووسى و دايەوە دەست ئەحمەدئاغا.

لە ژووهكە هاتىنە دەرەوە ئەحمەدئاغا گوتى:

- نەمگوت ئەو كارە ھەمووى دوو دەقىقە كاتى ئەوى!

- وانازانم تا نیوهرق تهواو ببی.

- نهود دهلى چی، نهود کاره تا نیوهرق دهجار تهواو دهبی! چ
جای بگاته جاريک، گهیشتینه نهومی چوارهم، له ژووری ژماره
۲۶ خانمیک که خهريک بمو سوراوى نهکرد پهروهندهکهی گرت و

گوتی:

- نهمه چییه؟

- داواکاریی بهستنی تهله فونه!

خانهکه پیکهنى... نه حمه دئاغاش پیکهنى، دواتر خانم له
کاتینکدا قله می لیوهکهی ده خستهوه ناو کیفهکهی ته ماشایه کی
نوسينه کهی مسته فاخانی کردو گوتی:

- نهمه چییه؟

- مسته فاخان!!

- چی نووسییوه؟

- نازانم کاغه زهکه به دهست تۆوهیه، بیخویننه رهوه!!

- باشه، بهلام ده قیقهیه که موّلهت بدهن بیدهم به هاوکارانم
بیخویننه ووه!!

- نه بیته زه حمهت بۇتان!

- تکا دهکم کاکه زه حمه تی چی، و هزیفه مانه کاری هاوولاتیان
جیبەجی بکەین!

خانم نامه کهی دا به هاوکاره کانی ترى که بۇی بخویننه ووه،
نه حمه دئاغا دهستی کرد به قسە کردن:

- نه مگوت ئەوەندە بە دگومان مەبە بىزانە هەمۇوى دوو خولەك
کات ئەگرى، ھەر كەسىك پەيدا بىي نوسىنەكەي مستەفاخان
بخويىتىهە ئىتىر كار تەواوه
خانمۇ ھاوكارانى ھېشتا ئەيانويسىت نوسىنەكەي مستەفاخان
بخويىننەوه!

نوسىبىووى: (فەرمان دەدەم تەلەفۇنەكەي بۇ ھەپاچ بىھن!)
نەبابە: بە قىستە، بە قىست.

- نە بە قورباڭ (گەپاوهتەوه بۇ فەرمانگەي پەيوەندىيەكان..)
ھەركەس ئەتوانى ئەم رىستەيە بە شىۋەيەك شى بکاتەوه
بىخويىتىهە!!

خانم گەپاوه داواكارىيەكەي داوه بە ئەحەمەدئاغا گوتى:
- بە خۆرايى كاتى خوت بە فيپق مەدە، وا گومان ئەكەم ئەم
تەلەفۇنە قەت كراوه!

- نە خانم گييان پەروەندەكەي روشنە!
- باشە بىرۇنە لاي عەلى ئاغا!

- ژۇورەكەي لە كۈنىيە؟

نهۇمى سىيىھەم ژمارە ۲۳

لە كاتىكدا بە قادرمەكاندا ئەھاتىنە خوار گوتى:

- گەر تا نىوهپۇ تەواو بۇوايە زۇر باش بۇو..

تانيوهپۇ؟ ئەمكارە ھەمۇوى دوو خولەك كات ئەگرى! ئىستا
كاتزەمىر ۱۱,۵ تۆ ئەتەوى تا نىوهپۇ لىرە بىن؟

گهیشتینه نهومی سینه، چووینه لای عملی ئاغا، ئەریش
پەروەندەکەی وەرگرت و تەماشا يەکى سەرو سەكوتى ئىمەن
كردو گوتى:

- بپراوه!!

- چى بپراوه!

- تەلەفۇنەكە!

- بۇچى؟

- بە تاوانى گالىتەكردن بەخەلک.

- بە كى؟

- نازانم، بەندەيەكى خودا!

- كەى?

- .. زۇر لەسەرى ئەپۇى كاكە.. دوو رۆز لەمهوبەر!

- لەكوي كاكە؟ ئەم تەلەفۇنە دوو مانگە گۈيزراوهتەوە تا
ئىستاش نەيانبەستوو، چۈن دوو رۆز لەمهوبەر بە خەلکى
راببوواردووھ؟!

- ئەها... تىڭەيشتم.. بپۇنە نهومى يەكەم ژۇورى ۱
لەناو ژۇورەكەدا كابرايەك خەريكى جوينى سەمیلى بۇو!
داوا كارىيەكەي بىنى توورە بۇو:

- بۇچى رەچاوى دەستورى زنجىرەي سەردانەكان ناكەن؟! بابە
ئەمكارە ھەمووی دوو خولەك كات ئەگرى!! گەر يەكەمجار
ئەھاتنە ئىرە ئىستە دەمېكە تەواو بۇوبۇو.

ئە حمەدئاغا پىيىكەننىڭى بۇ كردو گوتى:

- داواى لىپۇوردىن دەكەم... بىمان بەخشن، ئىستا كە وايد
گەورەيى بىكەو كارەكەمان بۇ تەواو بىكە.

- ئە تانە وى بىبەستىن؟ وانىيە؟

- بەلى بەلى

- ئىستە هەموو يان چون بۇ ناخواردى! سەعات دوو دەگەپىنەوە،
پىيىستە داوا كارىيەكەي ئىۋە لە دەفتەردا تۆمار بىرى،
بېرىۋە بېرىش فەرمان بىدات ئەوکات كار ئەنجام بىدەين!
ناكىرى ئىستا كارەكە ئەنجام بىدەن؟

- نە دەستورى فەرمانى پىيىستە، بەلام ئىۋە نىكەران مەبن،
ھەمووى دوو خولەك كات ئەگرى!
ئە حمەدئاغا گەراوه لاي من و گوتى:
- نە مگوت؟

دوا تىرى روی كردى كابراو گوتى:

- زۇرباشە، كەي بە خزمەت بگەين؟

- عەسر ئەبى كارەكانى ئەمپۇ ئەنجام بىدەين! بەيانىش ئاغايى
سەرۇك، كۆبۈونەوەي ھەيءە... ئىۋە دووسېھى تەشريف بىئىن.
- درەنگ نىيە؟

- نە كاكە، جىگە لە وەش ئەمكارە ھەمووى دوو خولەك كاتى ئەوي!
زۇر باشە، من ئىتىر نارەحتتان ناكەم، ئەمە مە حمودئاغاي دۆستى
منەو خاوهنى تەلە فۇنەكەيىشە، گەر خۆى بىتە ئىرە گرفتىك ھەيءە؟

-نه هیچ گرفتی نییه!

*****

* ئىستا دوو مانگ بەسەر ئەو رۆزەدا تىپەپىوه ھەموو رۆزىك لە^١
بەيانى زووھوھ ئەچمە بەدالەو ئىوارە لەگەل كارمەندەكان ئەچمە
دەرەوە، بەلام كارى بەستى تەلەفۇن كە بەقسەي ئەوان ھەموو
"دوو خولەك كات ئەگرى" (ھىشتا تەواو نەبووه!!)

ژنانی هوشیار ترسناکترن؛^۱

مستهفابهگ له هممو رویه که وه مرؤفیکی باش بwoo. به ته اوی
مانا مرؤفیکی ته اوو بی غهش ئه هاته هەزمار، بەردەوام خەریکی
کاری خۆی بwoo کاری بەکاری کەس نەبwoo، هەندیک له پاشمله
باسیان دەکردو پییان دەوت:

فلانکەسن گىلە

مستهفابهگ له ژیاندا تەنها ئامانجىکى هەبwoo، ئەویش
"چاکە کردن بwoo لەگەل خەلکى" تەنانەت ئەگەر جىئۈشت پى
بدايەو ئازارت پى بگەياندaiيە، ئەو بە جوانى وەلامى ئەدایتەوەو
چاکەى لەگەل دەکردى.

^۱ لەگۇشارى شارەزوور بلاوكراودتەوە

له بهرامبهه گرفته کانی ژیاندا جوئیک هلسوکه و تی دهکرد،
هه میشه نه رمی پیشان ئهدا، بۆ نموونه گهه سهربیت له لاشه
جیا بکردا یه ته وه ئه یوت:

بەھ.. بەھ.. چەندە باشە؟ له پیشدا یه کى بوم ئیسته دووانم!!
جاریک نه خوش که وتبوو چووبووه لای پزیشك، دوکتور وتبووی
ناپەھە تییەکەی بەھۆی تەسکبۇونەوەی دەمارە کانییەوە یەتى،
بەلام ھاپریکانی باوهەریان پینەدەکردو ئەیانوت: "مستەفابەگ
بۆیە ئەم قسانە دەکات کە وا پیشان بدت جىگەکەی ناپەھەت!!"
ئیستا چۈن دەبى مروقىیک بەو خويىنساردىيە، جاریک تورە ببى و
خراپەی بولو كەسىك بلى کە بە هىچ جوئى نەيدىوھو نەيناسىوھو
چۈن ئاكارو خراپەکانی بولوكى ديارى دەکات، چىرۇكىكە کە
ماوهەيەك لە كۆپەکاندا باس دەکرا.

زاوا له خزمانى مستەفابەگ بولو. ئاشكرايە كەسىك يارمهتى
نه ناسراوان بدت دەبى لەگەل خزم و كەسوکار چى بکات؟ بە
تايىبەت کە مستەفابەگ لە جىيى باوكى زاوا بولو دەيويست
پیشوهخت لەگەل ئەو مشورەت بکات و بۆ ئەو کاره داواي مۇلەتى
لىپکات.

بەلام ئەمجاره پىچەوانه بولو مستەفابەگ لە جياتى ھاوكارى
بولوك و زاوا، كاسەو گۆزەي ئەوانى تىڭىشكاندو بە توندى دېزايەتى
كردن.

بووکی له خیزانیکی نه دارو دهست کورت بooo... بهلام وانه زانی
مسته فابهگ له بهر ئوه دژایه تى ئه کرد. به پینچه وانه وه زور
خوشحال بooo. هر کات زاوا باسی له باشییه کانی بووکی ده کرد
ئوه زیاتر توپه ده بooo، بهلام باشییه کانی بووکی يهک و دووان
نه بooo زاوا يهک له دوای يهک و هک ته جیل به رده وام ئه يزماردن:
"اکچیکی شه رمنه... جلو به رگی سفوری و سورا و سپیاوی ناوی،
ده لئن" هر چیم بooo بکەن پیی رازیم. من ژنیکی سازاوم."

هر که ئەم رسته کوتاییه له دەمی زاوا هاته دهه مسته فابهگ
و هک بورکان ته قییه و هو هاواری کرد:
نه خیبر من رازی نیم، کورم نابی له گەل ئوه کچه زە ما وەند بکەیت.
خوت دەزانی چەندەم خوش دە ویی. گویم لیبگە دەست بەر داری
ئوه کچه ببە.

زاوا له سەرسور ماندا خەریک بooo شاخی دهه ئه کرد، له بهر
خوییه وه ئەیوت:

"مسته فابهگ ئوه کچهی نه دیوه، منیش قسەیه کی خراپم
نه کردووه. بۆچى وا توپه بooo؟"
دەکری هۆکارە کەیم پینبلیت؟

مسته فابهگ بىدەنگ بooo، پاشان به ئارامی وەلامی داوه:
له بهر ئوهی بێچارە دەبى؟!
ئاخربۆچى مامە گیان؟

مسته‌فابه‌گ نه‌یتوانی وه‌لامی (بُوچی)‌یه‌که‌ی بـداته‌وه، بـه‌لام
چونکه کـوره‌که‌ی خـوش دـه‌ویست وـتـی:
زـوربـاشـه ئـیـسـتـا بـوـتـ باـسـدـهـکـهـمـ، بـهـلـامـ ئـهـوـ ئـازـارـهـیـ سـالـانـیـکـهـ لـهـبـیرـمـ
کـرـدوـوهـ دـوـوبـارـهـ تـازـهـ دـهـبـیـتـهـوهـ!.. ئـایـاـ دـهـزـانـیـ بـوـچـیـ رـهـبـهـنـمـوـ ژـنـ
ناـهـیـتـمـ؟

زاوا بـیـدـهـنـگـ بـوـوـ چـونـکـهـ نـهـیدـهـزـانـیـ، مستـهـفـابـهـگـ هـهـنـاسـهـیـکـیـ
هـهـلـکـیـشـاـوـ بـهـرـدـهـوـامـ بـوـوـ:

لهـبـهـرـ ئـهـوـهـیـ منـیـشـ کـچـیـکـیـ وـهـکـ ئـهـوـهـیـ توـمـ پـهـیـداـکـرـدـوـ دـهـمـوـیـستـ
بـیـکـهـمـهـ هـاـوـسـهـرـیـ ژـیـانـمـ. ئـهـوـیـشـ لـهـ سـهـرـهـتاـوـهـ لـهـمـ قـسـانـهـیـ
دـهـکـرـد... لـهـ جـلـوبـهـرـگـیـ مـوـدـهـو... ئـهـشـیـایـ جـوـانـکـارـیـ وـ گـرـانـبـهـهـایـ
نهـدـهـوـیـستـ. لـهـوـ ژـنـانـهـیـ کـهـ خـوـیـانـ دـهـراـزـانـدـهـوـ بـیـزارـ بـوـوـ.
هـهـرـچـوـنـ بـیـتـ کـچـیـکـیـ رـوـشـنـبـیـرـوـ تـیـگـهـیـشـتـوـوـ بـوـوـ دـهـیـوتـ:

"رـهـنـگـوـ رـوـنـ تـیـسـاوـینـ کـارـیـ ژـنـانـیـ سـهـرـدـهـمـیـ زـوـوـهـوـ نـیـشـانـهـیـ
وـهـحـشـگـهـرـیـ مـرـوـقـهـ.. ئـهـمـ رـوـزـانـهـ ژـنـانـ لـهـبـهـرـ ئـهـوـهـیـ سـهـرـنـجـیـ
پـیـاوـانـ بـوـ خـوـیـانـ رـاـبـکـیـشـنـ ئـهـوـ کـارـانـهـ دـهـکـهـنـ!"

بـهـتـایـبـهـتـیـ زـوـرـ رـقـیـ لـهـ گـوـارـهـوـ گـهـرـدـنـبـهـنـدـوـ باـزـنـگـیـ دـهـسـتـیـ ژـنـانـ
بـوـوـ، ئـهـوـنـدـهـ پـیـکـهـوـهـ گـوـنـجـاـوـ بـوـوـینـ سـنـورـیـ نـهـبـوـوـ. تـهـنـانـهـتـ
نـهـیـشـتـ شـایـیـ بـگـیـرـیـنـ وـ خـهـرـجـیـ زـیـادـهـ بـکـهـیـنـ، بـهـ بـرـیـکـیـ زـوـرـکـهـمـ
زـهـماـوـهـنـدـهـکـهـمـانـ کـرـدـوـ دـوـوـ سـیـ کـهـسـ لـهـ خـزـمـانـ بـوـوـکـیـانـ بـوـ مـالـیـ
منـ هـیـنـاـوـ هـهـرـ لـهـبـهـرـ دـهـرـگـاـکـهـ مـالـئـاـوـایـیـانـ کـرـدـوـ رـوـشـتـنـ...

له رۆزه يەكەمەكاندا زۆر بەخته وەر بۇوم، ئەو هەمان نىعىمەتى خودا بۇو كە بە نسبىيى كەم كەس دەبى، بە هىچ جۆرىك هەلە خەرجى لە مائى ئىيمەدا نەدەكرا..

رۆزىك حەزم كرد جوتىك گۈرھوی بۇ ژنەكەم بىكىم، بىرما دەستم بشكايدە ئەو كارەم نەكىرىدىايە تەواوى بەدبەختى من لەوە سەرچاوهى گرت.

سالىك بەسەر ھاوسمەرىتى ئىيمەدا تىپەرى كرد، تا ئەو كاتە پىنى نەوتبۇوم: "ئەوەم دەھى ئەوەم ناوى" ئەوەي پىويىستى بۇوايە خۆى دەيکرى، منىش لەوكارە ھەم خۆشحالبۇوم ھەم نازەحەت! ھۆكارى دلگرانىيەكەي من ئەوه بۇو منىش وەكى پىاوانى تر غرورم ھەبۇو حەزم دەكىد شت بۇ ھاوسمەركەم بىكىم، بەلام پارەم نەبۇو. دەرامەتەكەم بە زەھمەت خەرجىيەكەمانى تەواو دەكىد. پەندى ھەيە دەلى.. (لەتە سىيۆتكى مرۆۋە تىر ناكات، بەلام خۆشەويىستى زىياد دەكات) بە خۆمم وت: "با جوتىك گۈرھوی بۇ بىكىم" چۈومە دووكانىك دىلم دەيويىست ژنەكەم ھەرچى شتى باشە لە منى وەرگرى. جوتىك گۈرھوی جوان و گرانبەهام بۇ كېرى..

وادەزانى لە بىينىيان خۆشحال بۇو، نەخىر، تەنها سوپاسىتىكى وشكى ليڭىرمە، منىش لەبەر خۆمەوه وتم "ماناي چى؟" گۈرھوبييەكان گرانبەها بۇو بۆچى خۆشحال نەبۇو؟"

ماوهیهک بەسەر ئەو روداوهدا تىپەپى، بەلام لەم ماوهیهدا بۆ^۱
جارىكىش چىيە گۆرەويىيەكانى لە پى نەكىد، ھەميشە گۆرەويىيە
ئاسايىيەكانى ترى لەپى دەكىد. دلگران بۇوم. جلوېرگىك كە پىاوا

بۇ رىنى دەكىپىن يخۆشە لەبەريا بىبىنى.
باشه ژنهكەى من كەى دەيەويت ئەو گۆرەوييانە لە پى بکات؟
دووبارە لەبەر خۆمەوە وتم:
" لەوانەيە دلى نەيەت لە پى بکات ھەلىگرتىپى بۇ مىوانى و
ئاهەنگ و شتى وا."

بە پىكەوت بۇ دوو سى مىوانى و زەماوهند بانگ كراين، بەلام
دىسان ژنهكەم گۆرەويىيەكانى لە پى نەكىد.
ئىدى كاسەي سەبرىم سەررەزى كردو پرسىم:
بۇچى گۆرەويىيەكان لە پى ناكەيت?
وەلامى داوه:

خۆشەويىستم لەگەل ئەو پىلاوه كۆنانە چۈن دەكىپى ئەو گۆرەويىيە
گران بەهايە لە پى بکەيت؟ دەبى پىلاوه كانىش ھاوتاي خۆى
بىت.

بىنيم راست دەكات بەھەر زەھەمەتى بۇو جوتىك. پىلاوى
پازنەبەرزم بۇ ژنهكەم كېرى كە لانى كەم لەگەل گۆرەويىيەكانى
رېككەويت.

ھەر دووكمان حەزمان لە پىادەرەوى ھەبوو. رۆزانى پشۇو چونكە
پارەمان نەبوو نەمانئەتوانى بچىن بۇ جىڭەيەك. دوو سى سەعات

بەناو شەقامەكاندا پیاسەمان دەکرد. بەلام لەو رۆزەوھى ئەو
پىلاوه پارۋەنە بەرزەم كېرى بەرنامەي پیاسەكەمان كۆتايمى هات.
لەبەر ئەوھى ژنهكەم بەو پىلاوه پارۋەنە بەرزانەوە نەيدەتوانى
بەسەر شوستەكاندا بپروات تەنانەت سەردانى ھەندى لە
خزمانيش كە دەمويسىت بىرۇين ژنم دەيىوت:

پىلاوهكەنام بۇ قاچم ناپەحەته دەبى سوار تەكسى يىن. منىش
چۈن ئەمويسىت ھەرچى شتى باش ھەيە بۇ ژنهكەمى دايىن بىكەم،
رازى بۇومو ھەمېشە بە تەكسى ھاتوجۇzman دەکرد.
لەبەر پىادەرەويى خانم جوتىك پىلاوى فلاتم بۇ كېرى، ئەوكات
ژنهكەم وتى:

ئەو پىلاوه جوانانە دەبى لەگەل پانتول لە پى بىرى!
پانتولم بۇ كېرى، وتى:

دەبى بلوزىكى مل قەپاتى بۇ بىرم.

بلوزىشم كېرى... ئىستا ئىدى كلاوى دەمويسىت... دواترىش
جانتاي شانى گۇپى دوا شقىش "ئاشارپ" يىش بۇ كرى. كار بە
جىڭىيەك گەيشت ناچار بۇوم لە سندوقى فەرمانگە بېرىك پارە بە
قەرز وەربىگەم... بەلام بۇچى بەوھەش كۆتايمى هات؟

بىنیم دىسان خانم بوللە بولىيەتى و ئامادە نىيە لەمال بىتە دەر...
ھۇكارەكەيم پرسى وتى:

ئازىزەكەم تۆزىك وىرۋادانت بى... بەم جلوبيەرگەوە چۈن دەتوانم لە
مال بىنە دەر؟

بە سەرسور مانەوە پرسىم:

بۇچى ئەو جلوبەرگانە چىيانە؟

ئاي... پىلاوو جانتاو كلاۋى نوى چۆن لەگەل ئەو جلوبەرگە كۆنە

رىيڭ دەكەويت؟

چونكە دەموىست ژنەكەم ئارەزووى ھەرچى بکات بۇي دەستەبەر

بکەم. چومە دووكانىيکى قوماش فرۇشى. بە نىوه قەرزۇ نىوه

نەخد دەستىيڭ ليباسى گرانبەهام بۇ كېرى، دام بە بەرگدرويەكى

باش، بەلام ديسان رازى نەبوو، لەبەر ئەوهى تا جلوبەرگەكە

ئامادە بۇ وەرزى زستان هاتو پىلاوه كان كۆن بۇون!

ئەو كات جوتىيڭ پىلاو كە لەگەل جلوبەرگەكانى رىيڭ بکەوي بۇم

كېرى.. بەلام ديسان نە جلوبەرگى پوشى نە پىلاۋى كرده پى..

ديسان ھۆكارەكەيم پرسى.. ژنم كە پىشتىر بە ھىچ جۇرى سەرى

لەو كارانە دەرنەدەكرد، وتنى:

ئەم ليباسانە جوتىيڭ دەستكىيىشى دەھوئى... دەبۇوا چىم

بىكدايە؟.. قسەي راست وەلامى نىيە... خۆم دەموىست ھەرچى

دللى بىخوازى بۇي دەستەبەر بکەم!

كاتى ھەموو شتى ئامادە بۇ رۆزىيڭ لەدەمى عەسردا ژنەكەم

ليباسەكانى پوشى و ويستى بىرواتە دەرهوھ. وتنى:

دەتهوى بۇ كوى بىرۇيت؟

نا توام بەم قىزە ئالۇزكاوهوھ بىچمە نىيۇ شەقام دەبىت بېرم بۇ

ئارايىشىغا بۇم رىيڭ بخات!

منی بینچاره له بهر دهستپیوه گرتن و کم خهرجی هر دوومانگ
جاریک ده چومه ده لاکخانه. بهلام واى لیهات خانم هر دوو هفت
جاریک ده چووه ئاریشگا.

بیانییه کیان ویستم بپرم بو سه رکار خانم و تی:
تۆ چون پیاویکی که هیچ بیر له ژنه کەت ناكەیتهوه؟
نازانی ژن خهرجی ده وی... سوراوی ده وی... سپیاوی ده وی،
ئهوانه شم کېی ھەلبەت له باشترين جور.. بهلام کم کم دەکە و تە
ژىز بارى گرانى قەرزارى... شەویک کە گەرامەوه بو مال ژنه کەم بە¹
ئەندازە یەك گۇپابۇو وەخت بۇو نەیناسمهوه، قىشى رەنگ كردى بۇو
شىوهى بروو بىرۋانگى گۇپىبۇو... خالىکى گەورەو رەشى له سەر
گۇنای كىشىبابۇو ئەدرەوشايەوه.

پىم و تی پىشتر له گەردنبەند خۆشى نەدەھات، بهلام ئىستا هەر
رۇزەو جۈرىک دەکاتە گەردنى و. ھەركاریک بیویستايە دەيکرد،
ئىستا ئىدى لە مۇدىل کەمى نەبۇو!

له بەر جله تازەكانى ژنه کەم ناچار بۇوم كۆمیدىك بىرەم... بو
ئەوهى تەپ و تۆز نەگرى دەبۇوايە گسکىيکى كارەبايم بىرەبايە و بو
ئەوهى ژنه کەم ھەموو ئەندامى بە جوانى بىيىنى دەبۇوايە مىزىكى
"تەوالىتى" بو بىرەم، لەمەو دواش دەبۇوايە جلوېرگە كانى بە "ماشىنى جل شۇرۇن" بشۇردايە.

ئاخريە كەي مالىيکى بچوكم ھەبۇو فرۇشتىم و ئەوانەم بو دەستە بەر
كرد... رۇزىك دىسان ژنه کەم نىگەران بۇو دووبارە پرسىم:

ئىتىرىچىت دەۋىت؟

دەستىيىكى جلى شەوم پىيىستە..

لە سەرسور ماندا زۇرى نەما بۇ شاخىم لىپپۇرى و پرسىم:

لىباسى شەوت بۇ چىيە؟

شەوان نابى بەو جلوبەرگانە وە بچىت بۇ مىوانى!

لەبەر خۆمە وە وەم "بەدەرەك با ئەوهشى بۇ بىكىم ژنەكەم لە هېچ كەمى نەبى.." بەلام تەنھا جلوبەرگە كە بەس نەبۇ پىيالۇر جانتايى تايىبەتى دەۋىست!

كاتى ئەوانەشم كېرى ژنەكەم وەتى:

ئەم مالە زۇر ناخوشە... مروۋ لەبەر دەم مىواندا خەجالەت دەبى و دەبىتە دلۇپىيەك ئاو.

مالىيىكى گەورەم گرت... ھەموو شتى نىو مالەكەم گۇپى. خانم دىسان پىرته و بولەي دەھات، پرسىم:

ئىدى چىت دەۋى؟

دەبى كارەكەرىيەك بىگىن كارەكان ئەنجام بىدات.. چۈن دەمۇيىست هەرچى دلى دەخوازى بۇي جىبەجىي بىكەم كارەكەرىشىم بۇ ھىننا. بەلام بۇچى كەمۈكۈپىيەكانى ژيان تەواو دەبى؟ ئىستا ئىدى ژنەكەم ئۆتۈمبىلى دەۋىست... من كە مال و سامان و پاشەكە وەم لەبەر خانم لە دەست دابۇو تا بىنە قاقام لە قەرزىدا چەقىبۇوم، بۇ

يەكە مجار بۇو دىۋايەتىم كرد:

نە، ئىدى ناتوانم لە گەل تو بىزىم!

مسته فابهگ ئالىرەدا بىيىدەنگ بwoo، گەرووى گىرا بwoo. زاوا پرسى:
سەرنەنجام چى بwoo؟

ھىچ منى بەجى ھىشت!

پاشان زەردەخەنە يەكى تالى بۆ كرد:

پياوان ھەمېشە فرييوى سادەيى ژنه كانيان دەخۇن. كاتى ھەموو
شىيىكىان لەبەر خاترى ئەو لەدەست دا، تازە تىيىدەگەن چ
ھەلە يەكى گەورەيان كردووه. كاتى روېيشتن وتم:

ئەي ژن تاوانى من بwoo كە نەمدەويىست خواستەكانى جىيەجى
نەكەم، بىريا رۇزى يەكەم ئەو گۈرەويانەم بۆت نەكېرىايە؟!

ژنه كەم بە بى ئەوهى تەماشاي من بکات بە دەنگى بەرز پىيکەنى:
دەتتowanى نەيکەرى، كى پىيى گوتبووى بىكەرە؟

مسته فابهگ كە قسەكانى تەواو بwoo بىيىدەنگ بwoo.. زاوا وتم:
بەلام مامەگىيان ئەم لەوانە نىيە. ھىچى لە من ناوىت، كچىكى
رۇشنىرىه!

مسته فابهگ پىيکەنинىكى گالتەجارانەي بۆ كرد:

ھوشەندەكان ترسناكتىن ھەر بەو جۇرەي پىيش لە زەماوەند قسە
دەكەن، دواي زەماوەندىيىش ھوشىيارانە دەتخەنە داو!

ئىستا ئىدى خوت دەزانى. گەر دەتەوى زەماوەندى لەگەل بکەيت
ئاگاداربە گۈرەوى بۆ نەكېرىت، تا ژيانىت لەدەست نەدەيت.

گه‌په‌که‌که‌ئی ئیمە

گه‌په‌که‌که‌ئی ئیمە که‌وتوته کوتایی شاره‌وه، نزیکه‌ی بیست
خانووی قورین له پهناى يه‌کدا به‌بى نه‌خشەو ئەندازیار
دروستکراون و شیوه‌ی بن به‌ستى هه‌یه. شەقامه‌که‌ئی ئیمە دوازده
مالی له‌سەرە... دواتر لارو گىپ دەبى و کوتاییه‌کەشى چەپه‌رى
باخىكە.

گه‌په‌که‌که‌ئی ئیمە به درېزايى شەوو رۆژ چۆلە، هەندى جار
ئۆتۆمبىل و عاره‌بانه تەنانەت مروقى بىگانه‌ی پىدا تىئەپه‌پرى...
زياتر رىبۇوارانى گه‌په‌که‌که‌ئی ئیمە، رىبۇوارانىكەن عاره‌بانه‌ي
دەستى پر لە خۆلىان پىيە و له شويىنىك له پهناى شەقامه‌که‌ئی ئیمە
کە تايىبەتە رشتى زبل ئەيرېشنى.

بۇنىكى تايىبەت له زبلەکەوه بلاودەبىتەوه يەكىكە له
تايىبەتەندىيەكانى گه‌په‌که‌که‌ئی ئیمە. له رۆزانى گەرمى ھاۋىندا
ئەم بۇنە توندتر دەبى... به جۈرىك مروقە وە هەست دەكەت لاكەو

بۇگەنى كردووه... هەر كە هەوا ھەلەكەت ئەم بۇنە وەكى روبار
بەناو شەقامەكەي ئىئىمەدا بىلە دەبىتەوە... لەم كاتانەدا دەبى
پەنجەركان جوان دابخەينو لە نىيو ھەواي گەرمى مالەكاندا
خۆمان زىندانى بکەين!

گەپەكەكەي ئىئىمە تەنانەت كارەبايشى نىيە، تەنها مزگەوتو
دوکانىيىكى بچوك كە ھەموو شت دەفرۇشى كارەبايان ھەيە،
مالەكانمان چراي نەوتى دادەگىرسىيىن.

گەپەكەكەي ئىئىمە ئاوى نىيە، عەسران ژنانو كچان گۈزە
ھەلەگەرن و دەچن بۇ ئاو بۇ بىرىيەك كە لە گەپەكەكەي ئىئىمەوە زۇر
دۇورە، بۇ پىيداۋىستى شەوانەيان ئاو دەھىيىن.

دواي ئەوهى ئاوهكەيان ھېئتا كارى رۆزانەي ژنان تەواو دەبى،
ئەوان لەناو دەرگايى مالەكانيان رۇدەنىيشن و زەمى يەكتەر دەكەن.
دانىشتowanى شار كەم كەم زىاد دەكەت، بەلام لەگەپەكەكەي ئىئىمە
ھېچ كات گۇرانكارى رونادات. مەرقەكان ھەمېشە يەك ئەندازە و
يەك شىوهن.

راستى كە جىيىگەي ئەحمدە ئەكىبەر ئەيگرى و جەلال دەپروا
ئىحسان دىت، بەلام دەلىي ھەموويان كۆپى يەكترين و ھەر
ئەوانەن كە رۆيىشتۇون.

تەنها ئەوانەي دەولەمەند دەبن و دەيانەويت گوزھرانى خۆيان
بىگۈرن لە گەپەكەكەي ئىئىمە دەپرۇن، ئەوانى ئىكە بارى ژيانيان
نەگۇرە و لە جىيىگەي خۆيان دەمېيىن... لەم روودوه لە شەقامەكەي

ئىمە رىيان هەمېشە وەك راپردوو ئەگۈزەرى بە ھەمان فەراموشى،
ھەمان بىيىدەنگى و ھەمان بىچارەيى! لىرە ھەر خىزانىك مالىكى
بچوکى ھەيە، رىيانى رۆزانە ھەست و نەستىيانى والىكردوھ ھەمۇو
ئەندامانى گەپەك وەك وەندامى خىزانىكىيان لىيھاتووه.

لىرە رىيان بە كات بەپېيۋە ناچى... بەلكو كارەكان لە روى خۆرەوە
رېك دەخرى!! چ لە زستان.. چ لە ھاوين كاترەمىز چۈن دەپوا با
بپوا لەگەل ئاوابۇونى خۆر مەندالەكان ھاوار دەكەن و ژنانىش
چاوهپروانى مىردىكانيان دەكەن بگەپىنەوە مالەوە، سەرەتا
خۆلەكە بىبەنە دەرەوە، دوايى ئاوي خواردنەوە بەھىن دواتر
دەرگاي مالەكانيان بىبەستن!! ورده ورده تارىكى باڭ بەسەر
گەپەكەكەي ئىمەدا دەكىشى... لە تارىكىدا شەقامەكەي ئىمە
تەنگىر دەبى، ھەتا بەيانى ھىچ شتى بىيىدەنگى گەپەكەكەي ئىمە
ناشكىنى!

تەنها جارىك ئەم بىيىدەنگى و خاموشىيە شكا... شەۋىك نزىك
نيوهشەو دەنگىكى نائاسايى لە گەپەكەكەي ئىمەدا بەرگۈئى
كەوت و قىپەيەكى بەھىزى ژنانە بىيىدەنگى شكاند.

رامكىرده قەراغى پەنجەرەكە لەناو شەقامەكەدا لەو جىڭەيەي
قەمچ دەبۇوهوھ خەلکىكى زۆر كوبۇوبۇونەوە. دەرگاي مالەكان
بەخىرايى ئەكراانەوەو پياوهكان لە كاتىكىدا لايتىان بەدەستەوە
بۇو بەترس و لەرزەوە ئەھاتنە دەر. روشنایى كەمپەنگى چراكان

شەقامەكەيان روناکىردىبووه. وام ھەست دەكىد روداوىڭ رويداوه بە خىرايى جله كانم لەبەر كردو رامكىرى دەرهوھ. تۇنگۇ يەكىن لە ژنانى گەپەكى ئىئمە بۇو، مىردىكەي شۆفيئىرى ئۆتۈمبىلى بارھەلگەر بۇو خەرىك بۇو مندالى دەبۇو.

رەجەب رۆزىك لەھەوبەر بارى بۇ يەكىن لە شارەكانى تر بىرىبۇو، ژنهكەي يەكەم بە خوداۋ دواتر بە دايىك دراوسيكەنلى سېپاردىبۇو. ژنانى دراوسي كارى خوشكانەي خۆيان ئەنجام دابۇو.. بەلام كار بەشىوه يەكىن تر بۇو "قابلە" دوايى ماوهىيەك ھەولۇ و تىكۈشان و تبۇوى "مندالەكە ئاسايى نىيەو ھىچ كارىكەم لەدەست نايە، خىرا پزىشكى بۇ بەھىنن".

دۇو سى كەس چوو بۇون بەدوايى پزىشكدا... ئەوانى دىكە بە رەنگى پەرييو دلەلەرزە لەناو كۆلانەكە چاوهپروان بۇون! لەناو مالەكە دەنگى زرىكەي ژنهكەن بەگۈئى ئەگەيشت. دەنگى هاوارو نالەي ژنهى بىچارە ئەو ناوهى پېرى كردىبۇو ئاشكارابۇو زەجريكى زۇر دەكىشى.

لىيۇي پياوهكان ئەجولايەوە.. دياربۇو خەرىكى نزا خويىندىن و داوا لەخواي تاقانە دەكەن. كە ھەر ئەو دەناسن بەزەيى پىددابىتەوە رىزگارى بکات.

نيو كاتزمىر تىپەپى لە ھاتنى پزىشك ھەوالىك نەبۇو. لەپە ترسكايى ئومىند دلى ھەموانى رۇشىن كردو دەنگى ئۆتۈمبىلىك گەيشتە گۈئى. ئۆتۈمبىلىك لەوسەرى شەقامەكە دەركەوت. پياوهكان

بهرهو ئۆتۆمبىلەكە راييانكىد. هەر كە ئۆتۆمبىل وەستا دەستى شەقارشەقارى پياوان ھەر چوار دەرگاى ئۆتۆمبىلەكەيان كردەوه بۇ پيادەبۇونى پزىشك. ھەروەك كەسى فريشتنى رزگارى خۇى ھاتبى، ھەمووان سەريان دانەواندو بەرىزەوه پىشوازىيان لە پزىشك كرد.

پزىشكەكە بە خىرايى چووه ناو مالەكەو بە دەنگىكى ئارام پرسى:

زىنهكە لە كويىيە؟

دۇو سى دەنگى زنانە بە يەكەوه و تيان: ژۇورى سەرەوه.

پزىشك تەماشايەكى دەوروبەرى كردو پرسى: گەورەي مال كىيە؟

دايىكى رەجەبيان نىشاندا، پياوهكان لەبەردهم دەرگاكەدا وەستابۇون و گويىيان لەم قسانە گرتبوو.

پزىشكەكە بە پيرەزىنهكەي و ت:

خانم گيان من دەمهۋىت راستو رەوان بلېم، ھەقدەستم (٥٠) لىرەيە گەر نەشتەرگەريشى بۇۋىت (١٥٠) لىرەيە.

ئەگەر دوكتور لە مالى خۇيدا ئەم قسانەي بىردايە بىرىكى ترى بۇ ئەدۇزرايەوه، ئىستەو لەم كاتە ناسكەدا هىچ رىگە چارەيەك نەدەدۇزرايەوه.

پیرهژن ههروهك کارهبا گرتبيئتى وشك بwoo بwoo... قسهکه له
گهرويدا گيرا بwoo ههر چون بwoo هاته قسهو وتي:
چون؟ ۵۰ ليره! ئهوهندە... نهيتوانى قسهکەي تهواو بکات.

دوكتور وتي:
بهلى... باشتە مروۋە لەپىشدا تەرى بکات، تا دوايى تووشى قېرە
قېر نەبى.

يەكى لە ژنهكان وتي:
دوكتور ئىمە پارهيهكى وامان نىيە، هىچ كاتىش نەمانبووه ئىمە
دەتوانىن (۲۰) ليرەت بدهىنى.

بىسۇدە... لەوانهيه كەسىكى ترى پى رازى بىي، بەلام من داواى
لىبۈوردىن دەكەم.

ژنىكى تر لە تاريكيدا وەستابۇو ئارامى نەماو هاوارى كرد:
ئاغايى دوكتور مىردى ئەم ژنه رۆزانە مۇوچەكەي ۱۵ ليرەيە.
ئەوه پەيوەندى بە منهوه نىيە!

دواى ئەم قسهىيە، دوكتور گەپايىھو دواوه كە بچىتە دەرەوە.
پياوهكان ههروهك چون بىيەنگو ئارام وەستابۇون ئاواش شان
بەشانى يەك رىگەيان بەستبۇو. ئىدى دەنگو هەراي تۆزى
لەمهوبەر نەمابۇو... تەنها دەنگى هەناسەي تۈرەيى پياوهكان
بەرگۈي دەكەوت، هەموو گىانييان لە تۈرەيىدا دەلەرزى،
دەستەكانيان نوقاندېبۇو.

دوكتور چهند هنگاویک به رو دهرگاکه رویشت، به لام نه یویرا له
ناوه راستی پیاوه کانه وه بپرات.. و هستا به هیواشی به یه کیانی

وت:

موله ت بدہ بروم.

پیاوه که له جیگه کهی نه جولا... دوكتور به یه کی تریانی وت،
به لام ئه ویش وه کو پهیکه رامابوو، ویستی پال
به یه کیانه وه بنی، به لام دهستی بهر بازوویه کی پولاین که وت.
ته ماشای چواردهوری خوی کرد، چهند پهیکه ریکی رهنگ پهريو
سنگیان، به رام به ری ده په راندبوو...

پزشکه که هیچی نه وت، له پلیکانه کانه کان چووه سه ره وه! له م
کاته دا ده نگی توره له دوایه وه به رزبووه وه:
دوكتور!!

دوكتور و هستا و ئاپری داوه. پیاوه توره که هاواری کرد:
دوكتور له بیرت بی گهر موویه ک له سه ری هر کامیان که م بی هیچ
به هانه یه ک و هر ناگیری.

پزشکه که له چهند پله یه کی تر سه رکه و ت و چووه ناو ژووره که...
که م که م بی ده نگی گه رایه وه، پیاوه کان که می وزه یان تی هاته وه.
یه کیان و تی:

ته ماشاکه بو یه ک سه عات کار... ۲۰ لیره پی ده دین نارازییه.
له گه ل ئه وهی ئیمه بو هر کاتر ژمیری ۱ لیره و هر ده گرین.

له م کاته دا زریکه یه کی به هیز له ناو ژووره که گه یشه گوی.

دلی پیاوه کان داخوریا، به لام دوای بیستنی گریانی کوریه که
زهردنه خنه که وته سهر رو خساریان. هه موan بیندنگ بوون...
ئیستا بلی بزانت ئیستا ده بیوایه چی بیوایه؟!!!
چاره کیک دریزه که نه کیشا که قابله له زوره که هاته دهرو له سهر
پله کان هاواري کرد:

سوپاس بۆ خوا نه جاتی بوو، هه روک چوار پلیان ئوتوماتیک بی،
دهستیان له لاشه یان جیابوویه وه... هه موو پیاوه کان دهستیان و
سهریان به ره و ئاسمان بەرز کرد وه.

"سوپاس بۆ خوا"..."سوپاس بۆ خوا" چرکه یه ک دواتر
پزیشکه که له هه مان پله کانه وه هاته خوارو وه کو پیشتر
زهردنه خنه له سهر رو خسار نه بوو.
هه مدیسان به بەردام کۆمەلە کەدا تیپه پری، به لام ئەم جاره
ریگه که ئازاد بوو هیچ کەسیش به دوای دوکتوردا تا لای
ئوتومبیله که نه چوو مالئا وایی لیپکات...

قابیلی نییه^{۱۵}

لاویکی چوارشانه به سه‌ری شکاو و دهست و قاچی به ستراو چووه
نیو ژووری هاوپی پاریزه‌رکه‌ی.

پاریزه‌ر به بنینی ئه و حاله له جینی خوی و شک بwoo، پرسی:
ئه وه چییه؟ چی بwooه؟

هاوپی خوش‌هویستم منیش. له به رئوه هاتوم... په روه‌نده‌یه کم
بوساز بکه‌ی، نازانی له چ حالیکدام، به لام تا به سه‌ر خوت نه‌یه‌ت
نازانی چیم بو بکه‌یت، هر ئه وه‌نده له گهله ئه‌م و ئه و قسم کرد،
باوکمیان له گوپر ده‌رهینا.

دانیشه و پیم بلی با بزانم چی بwooه?
به گوتن ناکری...
بۇچى؟

^{۱۵} نەگۇشارى شارەزوور بلاۆکراوهەندەوە

چونکه ئەو شتانە ناوترى، دەبى بەسەرت بىت تا تىيىگەيت ئەگىنا
بە باسکىردىن رىيڭ ناكەوى!

بابەگىان تو رووداوهكە باس بىكە من تىيىدەگەم.

وتم ناتوانم باسى بىكەم. يانى ناكرى... بەوتىن ناكرى. من ئىستە
زۆر هىلاكمۇ ناتوانم بەپىيە بووهستم، دەبى بىرۇم لەمالەوه پشۇو
بىدەم... .

من بىم بىتكەيەنم!

نا خۆم دەرۇم... كەى دىيىت بۇ لام؟

پارىزەرەكە تەماشاي رۆژمیرى سەر مىزەكەى كرد تابزانى چ
رۆزى لە دادگا كارى نىيە و تى:

سېيشەممە بەيانىيەكەى دىيم. گەر پىيويست دەكەت زووتر دىم.
سېيشەممە باشه. تەنها ھەولىبدە بىت.

ئەحمدە خودا حافىزى كرد، پارىزەر كەوتە ناو بىركردىنەوه:
"لەوانەيە لىدانىكى باشى خواردبى، بەلام ئەوهى لىيداوه دەبى
غولىڭ بۇوبى"

بەيانى رۆزى سېيشەممە پارىزەر چوو بۇ نووسىنگەى ھاۋپىكەى.
ويستى ھەرچى زووترە لە مەسەلەكە تىيىگات.

بەلام ئەحمدە دىسان قسەكانى پىشتىرى دووبارە دەكردەوه:
وتم بە قسە نابى. دەبى بە چاو بىبىنى.

ئاھىر چۈن ئەو كارە بەسەر من دىت؟

ئاسانە، شتىكە رۆزانە بەسەر ھەموو كەسى دىت.

گومانی پاریزه ر گوپرا به ترس. له قسه کانی ها پریکهی که وته
گومانه وه پرسی:

یانی سه رو که لله ده شکین؟

زور بیری لی مه که ره وه ئه و پو و داوه منی عاقل کرد.

پاریزه ر زور شتی هینایه به رچاوی خوی له پر شتی به میشکیدا
هات:

نه کا له گه ل ژنیک ده ستت تیکه ل کرد بی و میرده کهی پی زانیبی؟
خوت ده زانی من له و جوره که سانه نیم.

ئی چییه؟

پله مه که تیدہ گهیت.

قاویه کیان خوارده وه که می تر پیکه وه و توویزیان کرد،
ده باره سیاست، بازرگانی. هه واله کانی ده ره وه ناوه وه. به لام
سمرئه نجام به هیچ نه گهیشتن. لم کاته دا پینه چییه ک هاته ناو
نو سینگه که و پرسی:
کاریکت نییه؟

ئه حمه د له پاریزه ره کهی پرسی:
پیلاوه کانت بزمار پریزیان ناویت؟

پاریزه ره که وه لامی نه دایه وه، ها پریکهی و تی:
خیرا، که ئه و هاتووه پیلاوه کانتی بدھری بزمار پریزی بکات.
قسی به جوریک کرد، پاریزه ره هیچی نه وت، پیلاوه کانی دا کهندو
دای به و دستاکه و پرسی:

چهند دهکات؟

گرنگ نییه! هرچهند پیت خوش بیده.

پاریزه دوولیرهونیوی خسته سهر سندوقه کهی. کاتی بینی

پاره که هلناگری پرسی:

که مه؟

بلیم چی.

ئهی چهندت بدھمی؟

لیره یه کی دیکهی خسته سهر سندوقه که... پینه چی هر ود

گالتیان پیکر دبی به توره ییه وه پاره کهی هلگرت و رویشت.

پاش چهند خوله کیک بویا خچییه که هات و ئە حمەد دووباره و تى:

ناته وی پیلاوه کانت بویاغ بکەیت؟

قسە کردن بیسود بورو پاریزه ره که تیگەیشت ها و پریکهی

مه بەستیکی ههیه، پیلاوه کانی داکەند، دواي ئە وھی بویاغ چی.

ھینایه وه، پاریزه پرسی:

کوری باش چهند دهکات؟

گرنگ نییه! هرچهند حەزدە کەیت بیده؟

پاریزه لیره یه کی خسته بەردەمی، تە ماشای کرد هەلی ناگری

پرسی:

بەس نییه؟

بە بروای تو باشه.

پهنجا قوروشی تریشی پیدا، بهلام ههروهک کهسیک مافی
خواردبی به تورهی چووهدهر، پاریزه دهستی کرد به قرهقرا:
باشتین بؤیاغچی شار ٧٠ قوروش و هردهگری. ئه و کوره لیره و
نیویکی و هرگرتووه که چی نازیشه.

داربپریک له شهقامه که وه تیپه پری، ئه حمهد بانگی کرد:
و هرہ کوتە داریکمان بۆ بشکینه.
بەچاوان.

داربپرەک چووه نیو حهوشەی پشته وه، پاش نیو کاتژمیر
گەرایه وه و تى:
تەواو بwoo.

ئه حمهد به پاریزه کەی و ت:
من پارهی وردەم پى نییه، دهکری تو پاره کەی پیبدەیت?
پاریزه لە داربپرە کەی پرسى:

چەندت بدهمی؟

ھەرچەند مەيلتە.

پینچ لیره باشە؟

کاكەگیان داریکی گەوره بwoo.

حهوت لیره و نیوت بدهمی!

داربپرەک وەلامی نهداوه، پاریزه کە ده لیرهی پیدا، له روانینى
کابرا ده رکەوت رازى نییه. ئه حمهد و تى:
ھەستە بپوین نانى نیوھرۇ بخوین.

سوار ئۆتۆمبىل بۇون رؤيىشتىن يو چىشتىخانە يەكى چۈل لەبەردەم
چىشتىخانەكە دابەزىن هەرچەند ئەحىمەد ئەھۋى دەعوەت كردىبو،
بەلام دەستى نەكىد بە گىرفانىدا. پارىزەر لە شۇقىرىھەكەي پرسى:
كىرىكەت چەندە؟

قابىلى ئىوهى نىيە! هەرچەند پىستان خوشە.
كاکە پىويىست بەوه ناكات، چەندت دەھى بىتەھمى.
پىم وتى قابىلى ئىوهى نىيە، هەرچەندت پىخۇشە بىدە.
بۇچى تەكسىيمەترەكەت كار ناكات?
خراپ بۇوه.

بەلى دەزانم تەكسى مەترى هەموو تەكسىيەكانى ئەستەمبوول
كار ناكات! دە بەلى بىزانم چەند دەكات?
شۇقىرىھەكە تۈورە بۇ وقى:
كاکەگىيان هەرچى حەزىدەكەيت بىدەو تەواو.
پاشان نالىيەت كەمە.

نالىم كاكە. من گۈي بە كەم و زۇرى نادەم، هەرئەوهندە دەلىم
قابىلى ئىوهى نىيە.
براڭەم خەرىكە تۈورەم دەكەيت. هەرچەندت دەھى با بىتەھمى.
با به خۇ ئۆتۆمبىلەكەم لى ناڭرىت، هەرچى پىت خوشە بىدەو
تەواو.

من نازانم چەند بىدەم?
شۇقىرىھەكە خەرىك بۇو تۈورە دەبۇو:

کاکه خو له شاخهوه نه هاتوویت! تا ئىسته سوارى تەكسى
نه بىوویت. شتىكمان بدهرى و تەواوى كە.
يەك لىرەت بدهمى باشە؟

زۇرياشە گەر خەرجى نەكەم بۇ مەندالەكانم دەمەننەتەوھ.
پارىزەر بەسەر خۆى نەھىئىنا. لەبەر خۆيەوھ كەوتە حسابىردىن:
" گەر يەك نەفەرت بەھىنایە ٥ لىرەي دەكىد، ئىستە چونكە كەست
سوار نەكردوھ ۱۰ لىرە باشە، دە لىرەيەكى دەرھىنداو داي بە^٦
شۇقىرەكە:
فەرمۇو.

شۇقىرەكە تەماشاي پارەكەي كرد، سەيرىتكى پارىزەرەكەي كردو
وتى:
ئەوھ چىيە؟
پارەيە! دە لىرەيە.
دەلىيى پارە بە فەقىر دەدەيت.

لە هەموو ئەم كاتانە ئەحمدە تەماشاي دەكردو ھىچى نەوت...
پارىزەر دوو لىرەي ترىشى خستەسەر، شۇقىرەكە بە شىۋازىيىكى
ئارام پارەكەي پىيدا يەوھ:
ئەويش بې بىكە خەرجى خواردنى مال و مەندالىت.
پارىزەر لەگەل ئەو هەموو خوين ساردىيەي خۆى نەيتوانى
بەرگەي ئەو توانجا نە بگرى و وتنى:

زور له خوت ده چوویت، بهئه ده بهوه قسه بکه، شوْفیره که
ئوتومبیله کهی کورانده ووه دابه زی و چووه بهردم کابر او و تی:
ئه گهر بهئه ده بهوه قسه نه که م چی ده بی؟ پیاویلکه من داواي
هه قی خوم ده که م.

له قره و هه رای شوْفیره که، که وه کو مهسته کان هاواری ده کرد.
ئه و شوْفیرانه که ویستگه که و هستابوون له دهوریان کوبوونه ووه.
شوْفیره که کاتی هاوا کاره کانی بینی به رزتر هاواری کرد:
بوچی من چیم و توروه؟ من داواي ما فی خوم ده که م.

پاریزه ر کاتی ئه و قه ره بالغیه که بینی دهستی هینایه خوارو و تی:
زور باشه برا که م، که س نایه ویت هه قت بخوات، چهند جارم
پیو تی: "چهندت بد همی" تو هر ده لیت" قabilی نییه، هه رچهند
پیت خوش بیده".

شوْفیره که تو زیک دوور که و ته ووه و تی:
ته ماشای قه دو قیافه کی توم کرد، و امزانی ئاغازاده که نه مزانی
چروکی.

برانه ده لیتی چی بی میشک.

بی میشک باوکته... دایکته... بوچی جمین ده دهیت؟
پاریزه ر باش دو و چار بوو بوو بو ئه وهی له شهربی رزگاری بی
پینچ لیره که تری خسته سه ر.

به لام شوْفیره که تازه پووی کرابو ووه به و پارانه رازی نه ده بوو.
دهستی دا به بندهستی پاریزه ره که داو هاواری کرد:

- بیده به ماست و بیساوهره سهره که چه لکه کت! تاوانی خومانه،
خومان به کم راده گرین. و تم هه رچی حه زده که یت بده، به لام
ههندیک هن ئه ده بیان هه یه، به س ئه م کابرا یه هه ستی نییه و
نازانی نه زاکه ت مانا ی چی!

ئه مجاره پاریزه ر به ته واوی توووه بووبوو به دهنگی به رز هاواري
کرد:

زور قسه مه که ئه وه بیست لیره و گورت گومکه، شوفیره که
پاره کهی و هرگرت، پاریزه دلخوش بوو که له شهربی ئه و رزگاری
بووه و ده چی به لای کاریه وه، به لام شوفیره که به توندی پاره کهی
دا به نیو چه وانی پاریزه که و تی:
تف له و هه یکه له ت بی نه زاکه ت!

کاسهی سه بربی سه ریشی کرد نه یتوانی خوی را گری و هکو
به وری درنده هاشاولی بو برد و یه خهی گرت، شوفیره کانی
دیکه ش توووه بوو بوون زوری نه ما بیوو بچنه خزمه تی پاریزه رو
خزمه تیکی پییکه ن، له و کاته دا ئه حمه د که له دووره وه ته ما شای
ئه م نمایشهی ده کرد هاته بېینه وه به و قیافه گهورهی خوی لیکی
جودا کردن وه پهنجا لیرهی دا به شوفیره که و تی:
بیگره و لیره بېر.

کابرا هر که پهنجا لیره کهی بینی بیده نگ بوو، ئه حمه دو پاریزه ر
له ناو کومه لکه چوونه ده ره وه، ئیستا ئیدی شوفیره که وا زی هیتا

بوو، بهلام شوفيره كانى ديكه وازيان نه ده هيئنا، له دواوه همر
قره قپريان بوو توانيجان ئه هاويسن:

"ن...ز...ز.ر.رت"

"ئوانه چين سوار ته كسى بن"

"خه تاي تويه ئه و خويپريانه سوار ده كهيت"

"ئاخر ئوانه چين تا سوارى ته كسى بن"

"كەسيك دلى نهات پاره بدا وا باشه به پاصل هاتوجۇ بکات"

پارىزه ويسىتى ئاپر براته و جوابيان براته و، بهلام ئە حمەد
نه يهىشت. كاتى لاي كردە و بىنى شوفيره كە دوو ده لىرەيى بە
دهسته و گرتۇوھو يارىيان پىيدە كات! خوين پەرىيە تەوقى سەرى،
وەك شىيت تەكانى دەدا تا خۆى لە نىوان بازووھ كانى ئە حمەد
رزگار بکات و پەلامارى شوفيره كە برات! بهلام ئە حمەد بە توندى
ئە وى گرتىبوو و تى:

بەسە واز بىنە گەر زياتر لە سەرى بىرۇيت سېھى بەسەرى
بە سراوه و دە چىتە سەركار.

چوونە ناو چىشتاخانە كە و لە پشت مىزىكە و دانىشتن، پارىزه
رەنگى وەكى گەچ سېپى هەلگە رابوو تەواوى بە دەنى دەلەر زى و
وتى:

مروقى چۈن پەيدا بۇوھ. زۇرى نە ما بۇو بىخنلىقىم.

ئە حمەد زەر دە خەنە يە كى بۇ كردو و تى:

دورو نهبو به پیچه وانه بولایه. داستانه کهی منیش بهو جوره
بوو، بهلام من که سیک نهبو بکه ویته بهینه وه، کار گهیشه بن
بهست. ئه وکات بیست دانه شوفیر پیکه وه بربونه گیانم
کوتیه کی باشیان کردم. له هه مووی خوشتر له مه رکه زیش ئه وان
شکاتکه بون کاره که خه ریک بوو بنجی پهیدا ده کرد.

پاریزه روتی:

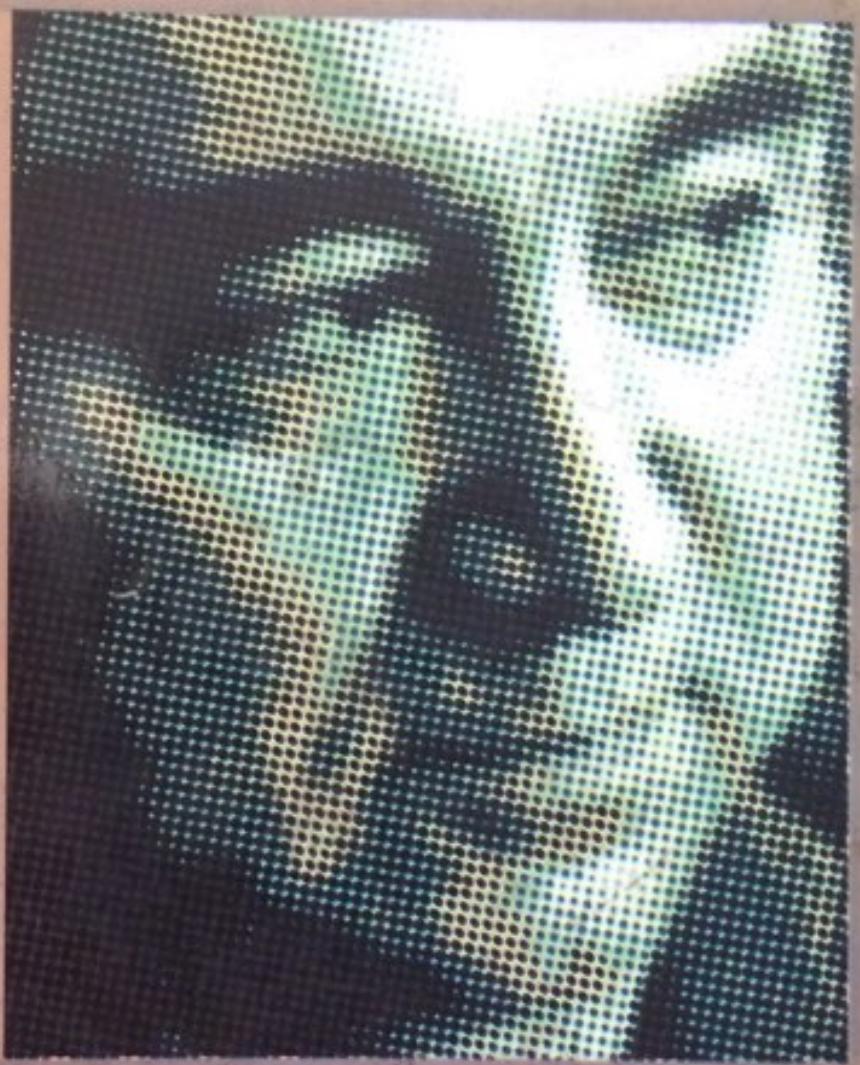
دهی بوقچی ئه و قسانه ده که ن، نرخی خویان نالین?
له بھر ئه وهی گھر داواي ۱۰۰ لیره يان ۵۰ لیره بکه ن تو ناچار
ده بیت بیاندھیتی.

پاریزه به سه قسە کانی ئه وی سەلماند.

راست ده کهیت. ئیسته تیگه یشتیم بوقچی به قسە بوت باس
نه کردم. به وتن تینه ده گه یشتیم، ده بی به برجه سته یی به سه
مرؤقدا بی تا به جوانی تیبگات. ئیستا من چون ده تو انم ئه و
باسه بۇ دادوھر باس بکەم؟

ناکری، ده بی به سه خویان بیت، ئه گیتنا باوھر ناکه ن.

خه میکی قوول نیشتبووه سه روخساری پاریزه رو و تی:
راسته، هەر لە بھر ئه وهی گهوره کان ئاگایان له کیشە کان نییه،
چونکە به سه خویان نه هاتو وه نهیان بینیوھ.

گلابیک : همراه

لبلاکاره کان خانه چاپ و بلاؤکر دنمه‌ی چوارچرا